INSTITUT TVŮRČÍ FOTOGRAFIE

1971-2005

Magisterská teoretická diplomová práce

BcA. Michal Kubíček

INSTITUT
TVŮRČÍ FOTOGRAFIE

Opava 2005

INSTITUT TVŮRČÍ FOTOGRAFIE

1971-2005

Magisterská teoretická diplomová práce

BcA. Michal Kubíček

Obor: Tvůrčí fotografie
Vedoucí práce: Prof. PhDr. Vladimír Birgus
Oponent: Miroslav Myška

Slezská univerzita
Filozoficko-přírodovědecká fakulta
Institut tvůrčí fotografie
Opava, září 2005

INSTITUT
TVŮRČÍ FOTOGRAFIE

Děkuji za odborné vedení práce prof. PhDr. Vladimíru Birgusovi, za poklady, které mi poskytli Mgr. Jiří Siostrzonek a PaedDr. Miloslav Stibor, za podporu Vojtěchu Bartkovi a všem dalším, kteří se jakýmkoli způsobem podíleli na přípravě této magisterské diplomové práce. Současně tímto děkuji všem pedagogům i mým kolegům studentům, od kterých jsem získal za doby mého studia na ITF neocenitelné zkušenosti a s nimiž jsem prožil na Institutu nezapomenutelné chvíle a okamžiky.

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracoval samostatně a použil pouze uvedenou literaturu a zdroje, tak jak jsou uvedeny v seznamu příloh případně v poznámce pod čarou. Souhlasím se zveřejněním práce v Ústřední knihovně FPF SU v Opavě, Knihovně UPM v Praze a na internetových stránkách www.itf.cz.

© Michal Kubíček, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě

Obsah

Místo úvodu 2
Charakteristika studia 3
Historie 6
Pravěk (1971 – 1989) 6
Starověk (1990 – 1992) 14
Starověk (1992 – 2000) 18
Novověk (2001 – 2005) 33
Doba moderní (2005 - ….) 46
Tajemství přitažlivosti 48
Pedagogové 51
Studenti 60
Dita Pepe 61
Vojtěch V. Sláma 63
Jiří Křenek 64
Lucia Nimcová 65
Tomáš Pospěch 66
Evžen Sobek 68
Michal Macků 69
Ocenění studentů 70
Projekty 73
Lidé Hlučínska devadesátých let 20. století 74
Zlín a jeho lidé 77
Opava na prahu nového tisíciletí 79
Ostatní fotografické projekty 81
Výstavní a kurátorská činnost 83
Galerie Opera 84
Kabinet fotografie při Slezském zemském muzeu 88
Kabinet fotografie při Domě umění v Opavě 89
Publikační a ediční činnost 90
Listy o fotografii
Acta Photographica Universitatis Silesianae Opaviensis 91
Hořká léta 1939 – 47 93
Ateliér Jindřicha Štreita 94
Institut tvůrčí fotografie 25/5 94
Lidé Hlučínska devadesátých let 20. století 95
Zlín a jeho lidé 95
Pedagogové Institutu tvůrčí fotografie
FPF Slezské univerzity v Opavě 96
Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě,
Diplomové a klauzurní práce 1998-2003 97
Skripta, studijní podklady 98
Sylaby 1990-2005 100
Drobné katalogy a katalogové listy, ostatní publikace: 100
Studium 101
Přílohy 107
Studované předměty a specializace 107
Seznamy pedagogů 111
Diplomové práce 113
Seznam studentů a absolventů ITF 1990 – 2005 124
Zdroje 139

Místo úvodu

Není tomu tak dávno, kdy ve všech evropských zemích bývalého tábora socialismu existovaly jen dvě vysoké školy se specializovaným studiem fotografie. Pražská FAMU a německá Vysoká škola pro grafiku a knižní umění v Lipsku. Dnes je situace diametrálně rozdílná. Jen na území České republiky lze plné vysokoškolské vzdělání v oboru fotografie, pominu-li školy a katedry nabízející fotografii jako doplňkový či vedlejší obor, získat na šesti ústavech. Patří mezi ně již zmiňovaná FAMU, dále Vysoká škola uměleckoprůmyslová a AVU v Praze, Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně a podle výstižného hesla *„last but not least“* Slezská univerzita v Opavě. A právě o Slezské univerzitě, respektive Institutu tvůrčí fotografie, dnes co do počtu studentů největší fotografické vysoké škole u nás, pojednávají následující stránky.

Důvodů, proč právě o Institutu (ITF), je několik. V roce 2006 se tento svým způsobem přístupem ke studentům a didaxí ojedinělý ústav dožívá 15 let coby vysokoškolské instituce a současně oslaví 35 výročí založení předchůdce dnešního ITF - Školy výtvarné fotografie v Brně. Patnáct let, to je doba, ve které se člověk dostává do bouřlivého období, jež nazýváme dospíváním neboli pubertou. A naopak v pětatřiceti letech je člověk ještě stále dost silný na rozvoj a již má dostatek životních zkušeností. Věřím, že ITF dokáže skloubit do budoucna tuto zvláštní dvojjedinost z v nastávajících bouřlivých let přerodu vyjde posilněn.

Dalším z důvodů, proč o ITF píši, je, že já sám jsem na této škole prožil doposud sedm let, tedy již bezmála polovinu její novodobé existence a navíc jsem měl šanci vidět ITF nejenom jako běžný student „zpoza školních škamen“ a jako účastník celé řady mimoškolních aktivit a událostí důležitých pro pochopení *genia loci* Institutu, ale také v posledních letech třech letech jako externí pedagog.

V Ostravě dne 1. září 2005

BcA. Michal Kubíček

1

Charakteristika studia

Non schoale sed vitae discimus.

Neučíme se pro školu, ale pro život.

| Seneca Lucius Annaeus |

Institut tvůrčí fotografie Filozoficko-přírodovědecké fakulty Slezské univerzity v Opavě (ITF), se specializuje na kombinované studium oboru tvůrčí fotografie. Jako jediná škola umožňuje absolvovat bakalářský i následný magisterský program Filmové, televizní a fotografické umění a nová média při zaměstnání či studiu na jiné škole.

Ostatní školy, s výjimkou nedávné zhruba tříleté epizody s obnovením tzv. externího studia na pražské FAMU[1], ovšem otevřeném bez řádné akreditace a dnes tedy již opětovně zrušeném, nabízejí pouze studium denní, což do značné míry omezuje určité skupiny zájemců, především pak profesionálně a ekonomicky činné fotografy případně studenty denního studia jiných škol.

O výhodách kombinovaného studia není jistě třeba se příliš rozepisovat. Řada známých absolventů FAMU (Zdeněk Lhoták, Martin Hruška, Aleš Kuneš, Dušan Šimánek, Pavel Mára, Pavel Pecha, Vladimír Židlický, Ľubo Stacho, Václav Podestát, Blanka Chocholová a další) také studovala tímto způsobem.

I přesto se objevují, především mezi „klasickými" výtvarnými umělci, odpůrci tohoto typu studia. Vyplývá to z jejich předpokladu, že fotografii je podobně

1 Samostatná katedra fotografie vznikla na pražské FAMU 1. 10. 1975, možnost studovat fotografickou specializaci na katedře filmového a televizního obrazu existovala už od roku 1960. Největší zásluhu na tom, že na FAMU vzniklo samostatné studium fotografie, má profesor Ján Šmok (1921-1997), který se také stal jejím prvním vedoucím a katedru vedl až do roku 1987.

jako ostatní výtvarné obory potřeba co nejvíce svázat s výukou v ateliérech, potažmo s pedagogem. Značná část tvorby fotografů se však odehrává mimo ateliéry – v plenéru, v různých lokalitách. Jak říká jeden z pedagogů ITF Aleš Kuneš – se svým fotoaparátem je každý sám. Těžiště práce pedagoga pak v takovém případě leží především v konzultacích jednotlivých zadání tvůrčích počinů a také v konzultacích průběžných výsledků a konečného díla. Ty z úkolů, které vyžadují specifický dohled a okamžitou radu pedagoga, se řeší na pravidelných workshopech přímo v ateliéru nebo plenéru.

Kombinované studium však není jediný důvod, proč zájemci přicházejí právě na tuto školu. Dalším je především v posledních letech rozmáhající se věhlas ITF nejenom na poli tvůrčích úspěchů jeho absolventů a pedagogů na nejrůznějších tuzemských i zahraničních fotografických soutěžích, výstavách a přehlídkách, ale také rozsáhlá a svým způsobem unikátní vystavovatelská, projektová a publikační činnost. V neposlední řadě je to pak ojedinělá atmosféra, jež na škole vládne. ITF se přitom nesnaží být ostatním vysokým tuzemským školám konkurentem, naopak, vybudovala si svůj tvůrčí i pedagogický styl. Styl natolik zajímavý, že jej před časem přejala Akademie výtvarných umění v Poznani pro vlastní obdobné kombinované studium fotografie.

Tento typ studia není přínosem pouze pro studenty, ale také pro řadu pedagogů. Je velmi pravděpodobné, že mnozí z nich by nikdy denní formou výuky nevyučovali, a to pro časovou zaneprázdněnost svou volnou nebo komerční tvorbou, ale také svou lokalizací, kde pracují a působí.

„Organizace studia a nakonec i samotný studijní program nezastírají značnou inspiraci minulými zkušenostmi z katedry fotografie pražské FAMU - studium tam bylo tehdy podobně univerzální, kladlo důraz nejen na praktická cvičení a volnou tvorbu, ale i na dobrou orientaci v dějinách a teorii fotografie. Dnes je FAMU naopak koncipováno jako studium ateliérové, vedené jediným učitelem. ITF zachovalo formu studia, v němž se ve výuce střídá celá řada odborníků na různé oblasti fotografické praxe a teorie,“ říká vedoucí ITF Vladimír Birgus. *„Učil jsem na FAMU už od roku 1978, od konce svého studia. Začátkem 90. let tam bylo dost neprozíravě zrušeno dálkové studium, které do té doby fungovalo společně s denním. Samozřejmě, dálkové studium v oblasti režie nebo střihu je velmi problematické, u fotografie je to však funkční forma: fotograf stejně většinou pracuje sám a potřebuje hlavně své práce konzultovat s někým zkušeným. Spousta studentů tohoto oboru nemá čas na pět let denního studia. Na začátku 90. let se naskytla možnost převést Institut na právě vznikající Slezskou univerzitu. ITF v té době hodně přebíral ze studijních programů, které na FAMU vytvořil profesor Ján Šmok. Vytvořili jsme obdobný systém univerzální školy, která není jednostranně oriento-*

vaná na živou fotografii, reklamu nebo čisté umění. Každý student musí projít všemi oblastmi, musí o fotografii umět psát a mluvit, musí studovat dějiny fotografie a umění. Ale největší devízou byli a jsou pedagogové: jejich odborná úroveň a vzájemné vztahy jsou rozhodující pro atmosféru na každé škole. Velmi důležitý je prvek přátelství mezi učiteli navzájem i mezi pedagogy a studenty. Forma kombinovaného studia vyhovuje nejen studentům, ale i pedagogům z řad špičkových umělců. Například Jindřich Štreit, Pavel Mára nebo Jan Pohribný jsou svou prací natolik vytíženi, že si je nedovedu představit jako kmenové pedagogy denního studia. V posledních letech se snažíme omlazovat pedagogický sbor, přišla řada nových lidí – Tomáš Pospěch, Evžen Sobek, Dita Pepe. Díky tomu nemám obavu o budoucnost Institutu, mladí pedagogové jsou po teoretické stránce velmi vzdělaní, mají kontakty v zahraničí, jsou draví. Přichází nová generace, která po nás ITF převezme."[2]

2 Z rozhovoru s Petrem Vilgusem pro magazín DIGI FOTO 05/2004

2 Historie

Historia vero testis temporum, lux veritatis,
vita memoriae, magistra vitae, nuntia vetustatis.
Dějiny jsou svědky časů, světlem pravdy,
živou pamětí, učitelkou života a poslem minulosti.
| Cicero Marcus Tullius |

Pravěk (1971 – 1989)

Historie dnešního Institutu tvůrčí fotografie se začíná psát koncem šedesátých let minulého století. Tehdy začíná, vyvolán potřebou vyplnit mezeru ve vzdělávání původně zejména moravských fotografů – samouků, kteří sice již ve své tvorbě doznávaly určité zdatnosti a způsobilosti, nicméně chyběl jim teoretický základ a odborné vedení, zrát v hlavě pedagoga a vedoucího oddělení užité fotografie na brněnské Střední uměleckoprůmyslové škole Karla Otty Hrubého (KOH) myšlenka na samostatnou instituci vyučující pokročilé fotoamatéry umění fotografie. Myšlenka spoluzakladatele Svazu českých fotografů nebyla originální, živil ji inspirací z pedagogického zařízení v Mnichově, které poskytovalo korespondenční formou posluchačům rady renomovaných fotografů, kteří „na dálku“ hodnotili studentské práce.

Počátkem sedmdesátých let u nás v podstatě existovaly pouze dva stupně výuky fotografie – výuka komunální fotografie na středních odborných učilištích a vzdělání na vysokoškolské úrovni. Hlubokou propast vyššího vzdělání v oblasti foto-

grafie se snažily zaplnit jen sice početné, ale zase ne až tak odborně erudované fotografické spolky a skupiny silného amatérského hnutí. Ty se však primárně nevěnovali výuce a rozvoji fotografie jako spíše sloužili k účelům prezentace tvorby jejích členů, případně plnily společenskou, politickou nebo komunitní úlohu. Mezeru pak nedokázaly zaplnit ani nejrůznější fotografické kurzy, krátkodobá školení a kroužky při jednotlivých kulturních střediscích, lidových školách umění, lidových konzervatořích a podobně. Ve většině případů se sice jednalo o vyšší amatérskou úroveň, ovšem preferující před kreativní a výtvarnou rolí fotografie spíše její stránku technickou[3]. Ojedinělé snahy vytvořit jakési vyšší vzdělávací zařízení pro fotografy – amatéry[4] ze strany státních orgánů se až do počátku sedmdesátých let minuly účinkem.

Předchůdce dnešní ITF - Škola výtvarné fotografie Svazu českých fotografů (ŠVF SČF) jako nejvyšší stupeň systému vzdělávání fotoamatérů, v němž se vedle korespondenčního hodnocení cvičení stále více uplatňovaly i osobní konzultace, začala své služby fotografům nabízet 4. září 1971 v Brně, dva roky po obnovení činnosti Svazu. Vedoucím pedagogem se stal právě K. O. Hrubý. Ten zůstal v čele ŠVF (později Institut výtvarné fotografie - IVF) po dalších sedm let.

Karel Otto Hrubý
15. 5. 1916 Vídeň - 19. 7. 1998 Senotín (okres Jindřichův Hradec)

Dětství strávil K. O. Hrubý v Podbrezové na Slovensku a ve Znojmě. Rozhodl se pro studium práv na UK v Praze. To však po osmi semestrech přerušilo uzavření českých vysokých škol za okupace. Po válce se Hrubý k právům už nevrátil. Za protektorátu se živil jako hudebník (byl milovníkem jazzu a ve 30.letech se podílel na pořádání prvního jazzového koncertu u nás). V roce 1943 byl totálně nasazen.

Po osvobození se věnoval fotografii, která mu učarovala již jako dvanáctiletému chlapci, kdy si za tajně ušetřené peníze koupil první fotoaparát. Nastoupil jako fotoreportér v brněnské Rovnosti, od roku 1947 krátce působil jako kameraman dokumentárních a reklamních filmů u Československého státního filmu, pak v redakci časopisu Květy v Praze. V roce 1952 přijal místo profesora fotografie na Škole uměleckých řemesel v Brně, kde setrval až do roku 1977. Spolupracoval s časopisem Svět v obrazech, spolu s Adolfem Kroupou a Vilémem Reichmannem založil v roce 1959 při Domě umění druhou (po pražské Fotochemě) stálou fotografickou síň v Československu - Kabinet fotografie J. Funkeho v Domě pánů z Kunštátu. Stál u zrodu skupiny VOX, v roce 1969 spoluzaložil Svaz českých fotografů. Několik let pak byl jeho místopředsedou. Muzikantských zkušeností využil při tvorbě audiovizuálních komponovaných pořadů a tzv. Diafonů v Ostravě.

Eva Horská, šéfredaktorka Československé fotografie později (srpen 1978, časopis Čs.fotografie, str. 340) tuto dobu popisuje následovně: *„V amatérském hnutí se už dlouho volalo po nějakém vhodném typu odborného, ideově výchovným způsobem zaměřeného kurzu. Před sedmi lety se tímto problémem začala zcela*

3 Výjimkou byla např. LŠU Biskupská v Praze, kde vyučoval profesor Ján Šmok.
4 Např. v roce 1962 ministerstvo školství pověřilo Ericha Einhorna, aby zpracoval metodiku a návrh zajištění výchovy amatérských fotografů.

vážně zabývat Ústřední sekce amatérské fotografie pro ÚKVČ[5] a společně se zájmovou organizací Svazem českých fotografů navrhli a uskutečnili dvouletý kurz, který je kombinací dálkového a korespondenčního studia s pravidelnými čtvrtletními konzultacemi…"

Výuka fungovala zpočátku v prostorách brněnského Městského kulturního střediska na Radniční ulici číslo 4, jednodenní konzultace se konaly v sobotu. Zápisné činilo 50 korun a ročník vyšel posluchače na 700 korun s tím, že materiál, cestovné I stravu si hradit také ze svého. Pedagogický plat sestával v průměru z 1200 korun ročně (400 Kčs hrubého za konzultaci).

ŠVF se tedy specializovala a byla ideově zaměřena na rozvoj tvorby pokročilejších moravských fotografů – amatérů. Specifikem pak bylo, že dokonce i část lektorů (Borovička, Tichý, Vávra…) byla samouky. Profesionály případně fotografické vzdělání měli pouze čtyři z tehdejších lektorů – vedoucí lektor a tehdejší místopředseda Svazu českých fotografů K.O.Hrubý, dále Antonín Hinšt, kunsthistorik doc. Václav Zikmund a Miroslav Myška.

I přes fakt, že poměr „samouků" vůči lektorům s akademickým zázemím se zvyšoval, počátky byly silně ovlivněny „bohatými zkušenostmi a přehledem o všech úsecích fotografie[6]" K.O. Hrubého. Ten vtiskl počátkům ŠVF neodmyslitelné rysy a zásady. Především se jednalo o udržení vysoké náročnosti na posluchače, odpovědný výběr stále fotograficky činných lektorů především s přihlédnutím k jejich praktickým zkušenostem, znalostem a autorské aktivitě a v neposlední řadě dodržování „moravského" charakteru solidního, řemeslně zvládnutého a výtvarně vyváženého přístupu k obsahu i tváři fotografie[7]. Institut převzal systém písemného vyhodnocování úkolů, které studenti od lektorů dostávali a měli je pravidelně odevzdávat. Na čtvrtletních setkáních všech posluchačů lektor probral všechny práce příslušného úkolu přede všemi, poukázal na chyby a vysvětlil nejasnosti. Posluchači se navzájem znali, vytvářeli skupinky se společnými zájmy o určitou oblast fotografie, vyměňovali si zkušenosti, učili se z chyb vlastních i z chyb svých kolegů. Výběr uchazečů o absolvování tohoto dvouletého kurzu bylo prováděn na základě 20 předložených volných fotografií, které musely být zvládnuty technicky a musely obsahovat alespoň pokus o výtvarné vidění; kurz nebyl určen pro začátečníky. Učební látka byla rozdělena na 6 hlavních oborů: krajina, zvláštní techniky, reportáž, portrét, zátiší a užitá fotografie. Kurz tak nutil posluchače k všestrannosti, což je nakonec nosnou myšlenkou do současnosti.

S odstupem let, kdy bylo již možno hodnotit systém výuky na ŠVF sami lektoři diagnostikovali také jeho slabiny. Především se jednalo o nevyrovnanost kvality

5 Ústav pro kulturně výchovnou činnost
6 Viz. Návrh na postupnou přestavbu - materiál pro potřebu porady lektorů 2.3.1979
7 tamtéž

jednotlivých ročníků, což bohužel přetrvává prakticky, i přes snahu srovnat stále rostoucí úroveň uchazečů o studium, dodnes. Mezi další negativa pak byla řazena rozdílnost „studijní morálky“ a nedisciplinovanost jako takové (např. placení školného, neodevzdávání úkolů v termínu atd.). Lektoři sami přiznávali, že některé úkoly jsou pro studenty relativně těžké ať už technicky či neschopností „vidět“. Se specifickými potížemi se střetávali dokumentaristé. Velkým problémem bylo nalézt nosné téma – na mnoha místech se buď nemělo fotografovat, nebo se autor na vybrané místo nemá možnost dostat například díky své pracovní zaneprázdněnosti.

Příčinou byla jistá fosilizace víry, že „systém zvolený v roce 1971 je systémem dobrý, ne-li optimálním – a že už nelze dál a víc nic dělat“[8]. Jistá konzervace pak trvala po několik následujících let a projevovala se například nepříliš v vhodně zvolené „náborové politice“. Velikým negativem, které, jak se nakonec projevuje i v několika posledních letech na ITF, je personální politika a personální vztahy jako takové. Ani tak nešlo o nevhodně zvolené lektory, i když neshody byly, jsou a budou vždy v každém kolektivu, jako spíše v jakési nedostatečné ochraně lektorů před vnějšími vlivy, nedůvěrou a kritikou. A tak se terčem stala například výše odměn lektorům, nedostatečná kontrola jejich práce nebo nízká angažovanost a zapojení se, což se nakonec děje dodnes. V prvních letech trpěla ŠVF také akutním nedostatkem učebních textů, což uvědomíme-li si, že se jedná formu distančního vzdělávání, docela vážný nedostatek. Faktem však je, že ne vždy se jednalo o vinu lektorů. Například skripta Miroslava Bílka čekala na vytištění v tiskárně téměř tři roky. I přesto se postupem času podařilo vydat vedle pravidelných sylabů také skripta ke krajinářské fotografii, technice ČB fotografie, portrétu. Proto si často přednášející vypomáhali například skripty z FAMU.

Posluchači, kterých bylo přijato do prvního ročníku 45, museli během dvouleté výuky zvládnout řadu různých témat. Předměty probíhaly v tříměsíčních intervalech a výuka jednotlivých oborů se nepřekrývala. V průběhu dvou desetiletí tak škola vychovala řadu kvalifikovaných absolventů, kteří se dobře uplatnili v mnoha oblastech fotografie. Mezi studenty v průběhu let patřila řada dnes známých osobností nejenom fotografického života – Ondřej Neff, Rudolf Jung, František Zvardoň, Viera Sláviková, Jaromír Čejka, Wojciech Praźmowski, Romuald P. Sakowicz, Petr Šimr, Zdeněk Stolbenko, Milan Dušák, Pavel Beran, Zbyněk Illek, Vladimír Obr, Josef Ptáček, Jan Škvára, Pavel Pecha, Jiří Cajska, Stanislav Pokorný, Radovan Boček, Josef Husák, Daniel Šperl a řada dalších. Mnozí absolventi se posléze sami stali pedagogy Institutu, například Jindřich Štreit, Petr Velkoborský a Václav Podestát. Patří mezi ně i Vojtěch Bartek. Ten se později stal nejenom prvním z „odborných asistentů“, ale i jako tajemník ITF jednou z nejdůležitějších postav školy,

8 tamtéž

když se mj. zasadil o začlenění školy do organizační struktury nově vznikající opavské Slezské univerzit. Ještě za dob ŠVF také organizoval tzv. beskydské konzultace, což byla většinou závěrečná setkání celého ročního turnusu v rekreačním středisku v Beskydech. Právě tam, konkrétně v Kunčicích pod Ondřejníkem, v rekreační chatě ostravského dolu Rudý říjen, kde pracoval výše zmiňovaný Vojtěch Bartek, byla mj. předána v roce 1973 i osvědčení první generaci absolventů.

Vojtěch Bartek říká: *„K. O. Hrubému z Brna se podařilo uvést v život do té doby u nás nezvyklý způsob vzdělávání, založený na určitém výběrovém systému, kdy uchazeč předkládal svou kolekci fotografií jako vstupní informaci o své dosavadní fotografické práci a také o novém obsahovém záměru. Frekventant se nejen zúčastňoval určitého typu vzdělávaní, ale také plnil zadané úkoly na dané téma a jeho formu. Škola výtvarné fotografie při Svazu českých fotografů tak přinesla do dosavadní mimoškolské vzdělávací praxe prvek, který se okamžitě ujal. Stala se pro řadu autorů jakýmsi prvním systematickým fotografickým učilištěm, kde nebyla ve vzdělávaní prioritou technika, ale jeho forma a obsah.“*

Do pedagogického sboru se postupně podařilo K. O. Hrubému, jenž sám vyučoval krajinu a reklamní fotografii, získat řadu zkušených fotografů včetně zmiňovaného vynikajícího teoretika výtvarného umění docenta Václava Zykmunda, spoluzakladatele legendární skupiny Ra, malíře, autora originálních fotografií, který už ve 30. a 40. letech předjímaly mnohé rysy pozdějších děl z oblasti happeningu či body artu, který se na ŠVF věnoval výuce zátiší a techniky fotografie. Na škole vyučovali také Josef Tichý (speciální techniky), Antonín Hinšt (reportáž) a Jaroslav Vávra (portrét, užitá fotografie, zátiší, kompozice). Později se přidal jeho Vávrův kolega z tvůrčí skupiny DOFO Vojtěch Sapara (speciální techniky) nebo portrétista Milan Borovička, a následně i člen tvůrčí skupiny Profil krajinář Miroslav Bílek. Po emigraci A. Hinšta přišel na školu brněnský fotograf Miroslav Myška (reportáž). Mezi dalšími pedagogy se postupem času objevili, někteří na kratší, jiní na delší dobu, také jeden z našich předních dokumentaristů a fotoreportérů Karel Cudlín, historička surrealismu a moderního umění, výtvarnice a básnířka Alena Nádvorníková, sugestivní zasvěcovatel do dějin výtvarného umění Bohumír Mráz, grafici a typografové Josef Válek (autor loga ITF) a Dana Bleyová. Či po Miroslavu Vojtěchovskému nastoupivší autor kdysi populárních a skvělých fotografií a písniček, brněnský fotograf Pavel Šešulka, absolvent ŠVF (1981-84). Jednou z klíčových osobností pedagogického sboru se stal také absolvent ŠVF (1974-77), fotograf s velkým srdcem Jindřich Štreit, který „svým dílem, neumdlévajícím entuziasmem, úctou k lidem i svou vírou v etické hodnoty ovlivnil desítky studentů a mnohé z nich získal pro dokumentární fotografii. S mimořádným nasazením se věnuje nejenom výuce

dokumentu a nejnovějších dějin výtvarného umění, ale i uměleckému vedení dlouhodobých projektů…“[9]

Závěr školního roku 1974/1975 se již konal z kapacitních důvodů v Rožnově pod Radhoštěm[10], v druhém hornickém rekreačním středisku dolu Rudý říjen, a ke studiu na škole se přihlásilo 300 zájemců. Nakonec bylo přijato 48 uchazečů, mezi nimi i první zahraniční student, Wojciech Praźmowski z Polska.

Zájem posluchačů a absolventů o studium byl tak velký, že byl otevřen i třetí ročník specializující se na barevnou fotografii. Studenti odevzdávali buď inverzi nebo negativ-pozitiv na 12 snímcích. Úspěšní absolventi barevného ročníku se pravidelně objevovali na výstavách a přehlídkách fotografie či soutěži Diafon v Opavě. Třetí ročník specializovaný pouze na tento jeden předmět si vyžádali sami posluchači v anonymním dotazníkovém průzkumu, prováděném pravidelně na závěr studia. Konzultace tehdy již střídavě probíhali v Rožnově, některé se však konali také v prostorách sokolovny ve Vizovicích[11] nebo ve Lidové škole umění v Olomouci vedené legendárním fotografem aktů Miroslavem Stiborem.

V roce 1975 přišla první krize. Posluchači totiž díky názvu „Škola výtvarné fotografie“ dostávali slevu na jízdné, jednomu z revizorů to však připadalo podezřelé, a tak se začalo pátrat po tom, jaký má škola vlastně status. Během vyšetřování se zjistilo, že škola není oficiálně uznána ministerstvem vnitra, a tak se jedná de facto o ilegální instituci. Během jednoho roku se vše urovnalo, změnil se název na Studium výtvarné fotografie Ústředního výboru Svazu českých fotografů a do osnov se zařadil zápočtový předmět – přednáška a jedno až dvoustránková úvaha na téma „Úloha fotografie v socialistické společnosti“, který vyučovala Eva Horská, šéfredaktorka Čs. fotografie. Studentem se mohl nově stát pouze člen svazu, faktem však je, že i nadále přijímáni posluchači také ze zahraničí[12] .

O dva roky později rezignoval na své místo ze zdravotních důvodu K. O. Hrubý a na přechodnou dobu se stal vedoucím pedagogem bývalý tajemník SČF Bohumil Kabourek. Kabourek nezůstal v čele školy příliš dlouho. Pro svou přílišnou otevřenost, přílišné zdůrazňování „moravanství“ Institutu, podle některých i neprůhledné hospodaření a naopak potlačování vztahu se Svazem se Kabourek dostal s vedením SČF, konkrétně tehdejším předsedou Jaroslavem Trojanem do konfliktu, až dostal k 31.8.1981 výpověď. Oficiálně z „důvodů reorganizace s tím, že jej nemohou nadále zaměstnávat, poněvadž pro vzdálenost bydliště nemají pro něho práci“[13]. Vše dokonce řešil soud a B.H. byl silně přesvědčen, že za jeho výpovědí

9 Z textu Vl. Birguse k výstavě Pedagogové ITF.
10 V roce 1985 se na příštích šest let přesouvá výuka do rekreačního střediska Tonak na Horní Bečvě.
11 Pozvánka na závěrečné soustředění dne 12.-14.června 1981
12 1978-79 – byly například přijati posluchači z polské Lodže
13 Dopis J. Vávry M. Stiborovi ze dne 17.8.1981

stojí velké spiknutí. Vedoucím se následně měl stát Jaroslav Vávra, ten však neočekávaně zemřel a tak se do čela dočasně musel vrátit již zdravotně indisponovaný K.O.Hrubý.

Současně na školu přišel z pražské FAMU vyučovat také fotografické zátiší Miroslav Vojtěchovský. Od září 1982 se na Hrubého doporučení stal vedoucím pedagog FAMU Vladimír Birgus. Spolu s ním začali postupně vyučovat ve škole i další „famáčtí" pedagogové - například vedoucí semináře reportážní fotografie Antonín Braný, teoretik a bývalý vedoucí Galerie F v Banské Bystrici a současný ředitel Muzea umění v Benešově Tomáš Fassati, později kritik a kurátor Aleš Kuneš.

„Když jsem v roce 1982 převzal po K. O. Hrubém vedení Institutu výtvarné fotografie Svazu českých fotografů, rozhodl jsem se především pro výrazné rozšíření prostoru pro přednášky, semináře a osobní konzultace a z typicky korespondenčního studia se třemi jednodenními konzultacemi a jedním víkendovým závěrečným setkáním se přešlo ke kombinovanému studiu s pravidelnými dvoudenními a později třídenními konzultacemi. Možnost korespondenčního hodnocení úkolů byla zachována," vzpomíná Vladimír Birgus. Jak podotýká, ke zvýšení úrovně školy výrazně přispěla skutečnost, že zde v 80. letech začali vyučovat kromě zkušených dlouholetých pedagogů Miloslava Stibora, Milana Borovičky, Vojtěcha Sapary, Miroslava Bílka a Miroslava Myšky také mladší absolventi FAMU – Antonín Braný, Tomáš Fassati, Aleš Kuneš, Miroslav Vojtěchovský. Současně se výrazně rozšiřuje studijní náplň tzv. nástavbového – třetího ročníku.

S příchodem mladých pedagogů se začala měnit i struktura výuky. Patrná byla nesporná inspirace výukou na FAMU. Do všech ročníků byla zavedena výuka dějin a teorie fotografie a dějin výtvarného umění a výuka v původně nástavbovém třetím ročníku, dříve zaměřená na barevnou fotografii, začala mít daleko širší obsah směřující k vypracování reprezentativní závěrečné práce[14]. Novinkou byla nejen tzv. nultá konzultace pro zájemce o studium, jejíž tradice přečkala dodnes, ale i skutečnost, že v každém ročníku neprobíhaly jako původně tři předměty po sobě, ale souběžně. Každý úkol měl tři skupiny úkolů. Institut se tak více přiblížil ke klasickému dálkovému typu studia.

14 Koncem osmdesátých let se začíná do výuky i dalších ročníků stále více prosazovat barevná fotografie, její cesta do povinných úkolů a zavádění do praxe však v mnohém připomíná trnitou cestu fotografie digitální o deset, dvanáct let později.

Miroslav Vojtěchovský na své začátky, ale i atmosféru té doby vzpomíná následovně: „Olomouc to ráno připomínala buď Londýn nebo scénu pro dušičkovou truchlohru ‚Mlynář a jeho dítě´, anebo oboje. Pár dní tomu nazad mi dal profesor Šmok jasnou informaci: ‚Slíbil jsem, že budeš v sobotu učit na Institutu výtvarné fotografie v Olomouci. To je taková vysoká škola amatérské fotografie. Tak tam jeď a neudělej, proboha, ostudu´. To nepříjemné mlhavé ráno před Lidovou školou umění bylo prosáklé radostným hovorem a debatami nadšených hloučků, ve kterých zjevně dobře znal každý každého. Já nikoho. Stál jsem tedy, pokukoval a čekal, co se bude dít. Po chvíli kdosi zakřičel: ‚Někde by tu měl bejt nějakej Vojtěchovský´.“[1]

„Pro tehdy mladého Birguse to na jedné straně byla výzva, ale na druhé se musel potýkat s určitou konzervativnosti vedení Svazu českých fotografů, které si sice tuto vzdělávací sekci považovalo, ale také se snažilo různými administrativními a ekonomickými prvky nejen kontrolovat, ale určovat např. strukturu přednášených témat či personální obsazení,“ říká Bartek.

Tajemník Svazu Jaromír Rajnoch spolu s Josefem Mašínem, členem předsednictva, ve své zprávě před V. sjezdem SČF v květnu 1983 IVF označil za v žebříčku „okresní školy, krajské lidové konzervatoře, IVF“ za nejvyšší stupeň vzdělávání v zájmové umělecké činnosti. *„Více než pět set absolventů těchto kurzů IVF dnes patří k přední autorské základně svazu. Jde o studium značně nákladné, a to jak pro posluchače, tak pro svaz. Ročně se na každého posluchače z prostředků svazu doplácí více než 250 korun“*. Finanční soběstačnost, ovšem na rozdíl od okresních či krajských lidových konzervatoří dotované kulturními středisky, za cenu nulových dotací, získal IVF až v druhé polovině 80. let. V roce 1985 se přesouvá výuka z kapacitně již nedostačující LŠU do rekreační chaty Tonak na Horní Bečvě. Zde se posluchači schází po následujících šest let.

Je konec osmdesátých let a Institut není, jak byl viděn v představách svých zakladatelů, již jen školou pro moravské fotografy – amatéry. Začíná se pilně představovat také v zahraniční. Zatímco v československých galeriích je po více jak patnácti letech existence školy fotografie absolventů plně etablovaná, mnozí z nich se stali držiteli fotografických ocenění (Jiří Kudělka, Pavel Pecha…), z deseti nejlépe umístěných účastníků soutěže o Mistra SČF v roce 1984 bylo sedm posluchačů či absolventů IVF. Proniká stále více za hranice – do Sofie, Mnichova, Kaunasu, Vilniusu, Šjauljaje… Institut, spojující korespondenční a dálkové studium s pravidelnými konzultacemi, byl svým způsobem experimentem. Experimentem, který se osvědčil. Vysvědčení, které si posluchači kurzů odnášeli po ukončení výuky sice neměli platnost klasických vysvědčení státních škol či univerzit, jejich držitelé však z nich měli i tak pocity radosti a zadostiučinění. Blížil se rok 1989 a tak jako znamenal obrovskou změnu v celé společnosti, měl znamenat i veliký mezník pro historii Institutu výtvarné fotografie.

Počátkem devadesátých let zejména s prudkým rozvojem reklamy a propagace, vznikem mnoha nových periodik a nakladatelství, rozšířením počtu soukromých středních škol s výukou fotografie, rostoucím zájmem o dekorativní fotografii pro interiéry, ale i o sběratelství fotografií, se prudce zvýšila poptávka po kvalifikovaných fotografech, teoreticích a učitelích fotografie a obrazových redaktorech.

Situace, kdy vysokoškolské vzdělání v oblasti fotografie poskytovala pouze pražská FAMU, tak nemohla být do budoucnu udržitelná. Institut výtvarné fotografie měl jedinečnou možnost a dobrou startovní pozici pro dosažení ambiciózního cíle – stát se z původně zájmového kurzu při Svazu fotografů plnohodnotným vysokoškolským zařízením[15].

Na podzim roku 1989 pracoval Vojtěch Bartek v opavském Okresním kulturním středisku jako odborný pracovník pro fotografii, film a výtvarné umění. Právě tam se setkával s lidmi, kteří se snaží vzkřísit po mnoho let zamlčovanou myšlenku na vytvoření vlastní opavské univerzity. „Krátce po revolučních dnech listopadu 1989 vznikla v Opavě – centru českého Slezska, iniciativa k založení regionální univerzity. Hledal se její obsahový program," popisuje Bartek. Jedním z hlavních iniciátorů vzniku nové univerzity byl opavský rodák a pedagog ostravské Vysoké školy báňské RNDr. Dalibor Fronček. *„Ten mě 5. prosince 1989 navštívil, seznámil s touto iniciativou a přišel s podnětem, zda bych nevypracoval nějaký návrh vzdělávacího oboru na tehdy zamýšlenou Univerzitu svobodných učení. Přesně za měsíc, 5. ledna 1990, jsem předložil skupině lidí kolem Frončka li zaměstnanců tehdejšího Slezského muzea v Opavě a Slezského ústavu Československé akademie věd, první obsahový záměr, který vycházel z poznatků národních a mezinárodních přehlídek audiovizuální tvorby Diafon Opava a ze znalosti stavu fotografického pracoviště a fotografických sbírek Slezského muzea a chodu Institutu výtvarné fotografie při Svazu českých fotografů. Bral jsem tato jednání, která se uskutečňovala hlavně na Okresním kulturním středisku v Opavě, jako určitou euforii vzniklé situace v zemi a svým způsobem jsem vzniku univerzity v Opavě nevěřil. Objevovaly se totiž často nereální návrhy, které mnohdy jen kopírovaly profesní zaměření zainteresovaných aktérů. Většinou neměly žádný nebo v krajní míře okrajový základ pro vznik*

15 Následně se začala fotografie vysokoškolské úrovně vyučovat i na dalších školách - např. na Fakultě užitého umění a designu ústecké Univerzity Jana Evangelisty Purkyně. V roce 1995 byl založen Ateliér fotografie na katedře grafiky pražské VŠUP. Především reklamní tvorbou se začala zaobírat v roce 2002 založená Fakulta multimediálních komunikací Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. Jako vedlejší obor nabízí fotografii i Fakulta výtvarných umění Vysokého učení technického v Brně. V rámci některých ateliérů se užívá fotografie jako umělecké médium i na pražské AVU.

nejen studijních oborů, jejich naplnění a praktické uplatnění. Tak byl např. předložen návrh na vznik tělovýchovné fakulty, nebo fakulty duševní hygieny," říká Bartek.

V únoru 1990 se Bartek telefonicky spojil se stávajícím vedoucím Institutu Vladimírem Birgusem a informoval ho o vzniklé situaci v Opavě a navrhl mu, zda by se nechtěl Institut výtvarné fotografie začlenit do nově vznikajícího státního vysokoškolského pracovitě. Birgusova okamžitá reakce byla pozitivní. Tehdy již měl Institut výtvarné fotografie nejenom kvalitní pedagogický sbor, ale i náročný studijní program a řadu vynikajících absolventů, dobře se uplatňujících v rozličných odvětvích fotografie i fotografické pedagogiky. Na FAMU navíc distanční studium nefungovalo, takže pro mnoho fotografů, kteří si z různých rodinných, finančních i jiných důvodů nemohli dovolit navštěvovat denní studium, byla cesta ke získání vysokoškolské kvalifikace v oboru velice složitá. Během června tak vznikala koncepce výuky a studijních programů. Aby mohla ještě týž rok začít výuka, bylo nutné ve velmi krátké době materiály předložit ministerstvu školství a Akademickému senátu Masarykové univerzity v Brně ke schválení. *„Byly chvíle, kdy jsem chtěl od projektu odstoupit, protože pro řadu akademických pracovníků byla navrhovaná forma studia oboru výtvarné fotografie a částečně také struktura studia nepřijatelná. Nebyli schopni akceptovat formu kombinovaného studia a klonili se pouze k tradiční zavedené formě denní výuky, kterou prosazovali. Oporou při těchto jednáních nám byl nejen doc. Přemysl Záškodný, ale i pozdější děkani prof. Zdeněk Stuchlík a doc. Jiří Urbanec,"* vzpomíná Bartek.

Oponentní (akreditační) řízení proběhlo v posledních dnech června 1990 na Pedagogické fakultě v Ostravě v nesmírně bouřlivém prostředí, kdy se projevila snaha zvrátit situaci a zamezit otevření nové univerzity v Opavě. Pouze zásah tehdejšího ministra školství a jeho pověření na dalších pracích pro tehdejšího rektora Masarykovy univerzity v Brně prof. PhDr. Jiřího Jelínka, DrSc., z Brna, s cílem otevření studia na podzim roku, odvrátil doslova kritickou situaci. Právě zde vystoupil doc. PhDr. Jiří Urbanec, CSc., s velmi ostrým a s důrazným stanoviskem na zhodnocení dosavadních přípravných prací. Následné oponentní (akreditační) řízení již proběhlo v klidnějším a konstruktivním duchu. Byla sice přednesena řada výhrad k materiálům, které byly posuzovány pro obor výtvarné fotografie, ale podpora předsedy komise prof. Kučery, děkana teologické fakulty Univerzity Karlovy, měla váhu konečného rozhodnutí a otevření studia oboru výtvarné fotografie v Opavě bylo doporučeno.

Po dvaceti letech působení při Svazu českých fotografů se IVF stal počátkem školního roku **1990/1991** součástí Katedry literární vědy, muzeologie a fotografie Filozofické fakulty v Opavě při Masarykově univerzitě v Brně, pozdější Filozoficko-

přírodovědecké fakulty Slezské univerzity v Opavě.[16] ITF začal poskytovat regulérní tříleté vysokoškolské distanční bakalářské studium.

28. září 1990 – po deseti měsících intenzivní práce, nastoupilo do prvního ročníku 35 posluchačů. Vedle studentů z Prahy a de facto celých Čech, se přihlásila i řada zájemců ze Slovenska, více než polovina pak pocházela z Moravy a Slezska.

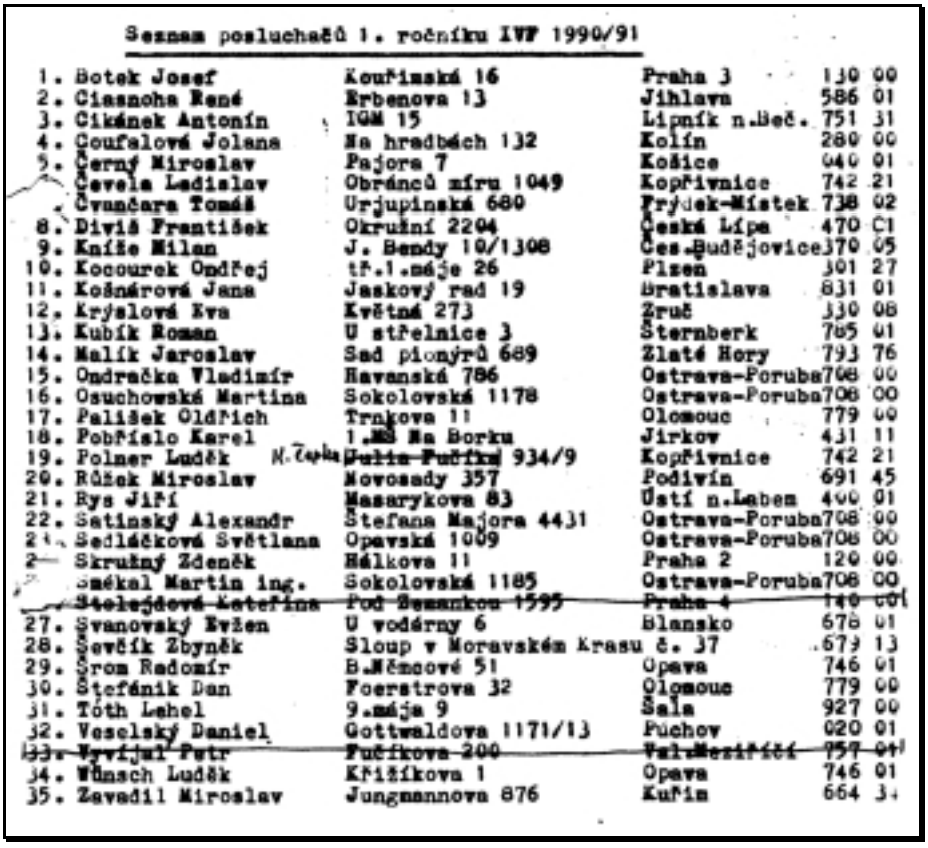

Seznam posluchačů 1. ročníku IVF 1990/91

1.	Botek Josef	Kouřimská 16	Praha 3	130 00
2.	Ciasnoha René	Erbenova 13	Jihlava	586 01
3.	Cikánek Antonín	IGM 15	Lipník n.Beč.	751 31
4.	Coufalová Jolana	Na hradbách 132	Kolín	280 00
5.	Černý Miroslav	Pajora 7	Košice	040 01
	Čevela Ladislav	Obránců míru 1049	Kopřivnice	742 21
	Čvančara Tomáš	Urjupinská 680	Frýdek-Místek	738 02
8.	Diviš František	Okružní 2204	Česká Lípa	470 01
9.	Kníže Milan	J. Bendy 10/1308	Čes.Budějovice	370 05
10.	Kocourek Ondřej	tř.1.máje 26	Plzeň	301 27
11.	Košnárová Jana	Jaskový rad 19	Bratislava	831 01
12.	Krýslová Eva	Květná 273	Zruč	330 08
13.	Kubík Roman	U střelnice 3	Šternberk	785 01
14.	Malík Jaroslav	Sad pionýrů 689	Zlaté Hory	793 76
15.	Ondračka Vladimír	Havanská 786	Ostrava-Poruba	708 00
16.	Osuchowská Martina	Sokolovská 1178	Ostrava-Poruba	708 00
17.	Pališek Oldřich	Trnkova 11	Olomouc	779 00
18.	Pobříslo Karel	1.MŠ Na Borku	Jirkov	431 11
19.	Polner Luděk	N. Čapka ~~Julia Fučíka~~ 934/9	Kopřivnice	742 21
20.	Růžek Miroslav	Novosady 357	Podivín	691 45
21.	Rys Jiří	Masarykova 83	Ústí n.Labem	400 01
22.	Satinský Alexandr	Štefana Majora 4431	Ostrava-Poruba	708 00
23.	Sedláčková Světlana	Opavská 1009	Ostrava-Poruba	708 00
2	Skružný Zdeněk	Hálkova 11	Praha 2	120 00
	Smékal Martin ing.	Sokolovská 1185	Ostrava-Poruba	708 00
	~~Stolejdová Kateřina~~	~~Pod Zemankou 1595~~	~~Praha 4~~	~~140 00~~
27.	Svanovský Evžen	U vodárny 6	Blansko	678 01
28.	Ševčík Zbyněk	Sloup v Moravském Krasu č. 37		679 13
29.	Šrom Radomír	B.Němcové 51	Opava	746 01
30.	Štefánik Dan	Foerstrova 32	Olomouc	779 00
31.	Tóth Lehel	9.mája 9	Šala	927 00
32.	Veselský Daniel	Gottwaldova 1171/13	Púchov	020 01
~~33.~~	~~Vyvíjal Petr~~	~~Fučíkova 200~~	~~Val.Meziříčí~~	~~757 01~~
34.	Wünsch Luděk	Křižíkova 1	Opava	746 01
35.	Zavadil Miroslav	Jungmannova 876	Kuřim	664 34

Seznam prvních vysokoškolských posluchačů IVF z roku 1990.

Během čtyř třídenních konzultací, které se konaly v tříměsíčních intervalech, získávali posluchači podobně jako předtím, než škola získala statut vysokoškolského ústavu, znalosti v oblasti výtvarné fotografie, vyučovali se i základům fotoreportáže, dokumentární fotografie či fotografie užité (reklamní), grafické a typografické tvorby, věnovali se fotografii po teoretické stránce, ať už v oborech teorie fotografie, kritiky, historie nebo technologie, exponometrie a senzitometrie. Mezi nové obory patřily také dějiny výtvarného umění, psychologie umění a sociologie. Krajinu vyučoval M. Bílek, zátiší A. Kuneš, fotoreportáž K. Cudlín, barvu A. Braný s A. Kunešem, technologii a exponometrii P. Velkoborský, techniku ČB fotografie V. Sapara, dějiny fotografie i současnou fotografii přednášel V. Borgis, o

16 Právní nositelkou příprav vzniku Slezské univerzity se stala Masarykova univerzita v Brně, jejíž Akademický senát rozhodl 17. září 1990 o zřízení obou fakult. O rok později, 28. září 1991 byla na základě zákona České národní rady číslo 341/1991 Sb. zřízena Slezská univerzita v Opavě.

výtvarném umění hovořil B. Mráz, audiovizuální didaktiku V. Bartek, základy grafické úpravy a typografie vyučovali D. Bleyová-Orgánová a J. Válek, teorii komunikace ve spojitosti s fotografií J. Šmok a T. Fassati, o seminář kritiky se dělil V. Borgis s A. Kunešem, psychologii umělecké tvorby probírala s posluchači A. Záškodná a barevnou kompozici B. Janovský.

Následující rok **1991/1992** nastoupilo do studia šestatřicet nových posluchačů prvního ročníků, mezi nimi například Irena Armutidisová, později označovaná jako první absolventka magisterského studia, či Jiří Votýpka, který se stal několik let poté přímo pedagogem ITF. Geograficky je plejáda posluchačů opět rozvětvená, od Čech, přes Moravu až na Slovensko. Počet posluchačů druhého ročníku se snížil na třiatřicet.

Některé předměty z osnov zmizely – např. Zvláštní fotografické postupy, vyučované Vojtěchem Saparou[17], naopak přibyly Neklasické fotografické postupy a Technologie fotografie Petra Velkoborského (studium na IVF 1985-88). Vojtěch Bartek přestal přednášet své Audiovizuální didaktické techniky, na škole však nadále zůstává nejenom jako tajemník, ale také jako pedagog předmětů spojených s nově rozvíjejícím se oborem počítačové grafiky a sazby. Posledním rokem vyučoval Tomáš Fassati svůj Seminář teorie a distribuce fotografie, naopak se začala vyučovat sociologie, kterou přednáší nově příchozí pedagog, duše následných nespočetných večírků, oslav a společenských událostí, Jiří Siostrzonek z Opavy.

Významným mezníkem, především pro uznání na poli odborném, byl příchod zřejmě nejslavnějšího československého pedagoga fotografie profesora Jána Šmoka, který začal vyučovat studenty Stavbu a skladbu fotografického obrazu, Teorii sdělování, Seminář teorie a distribuce fotografie a Umělé světlo ve fotografii. Jindřich Štreit zahájil výuku Dokumentární fotografie, Miroslav Myška začal studenty druhého ročníku připravovat na komerční tvorbu Užitou a reklamní fotografií. Celkový počet vyučovacích hodin se zvýšil na 376.

17 Předmět ještě z dob „předvysokoškolského“ Institutu.

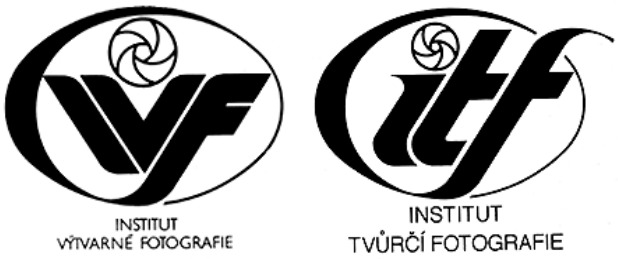

Stará a nová (současná) podoba loga Institutu.
Logo IVF bylo v platnosti do roku 1992. Autorem návrhu byl Josef Válek.

Nároky na fotografii s sebou přinášejí také nároky na inovaci. Struktura nejenom výuky, ale také výstupů a posluchačů se začíná měnit. Nastává odklon od tradičnější výtvarné fotografie a sílí tendence dokumentární fotografie a dalších „nevýtvarných" stylů fotografie. Význam se přikládá především fotografii kreativní, fotografii tvůrčí. Změna názvu tak je zcela přirozená. **Institut VÝTVARNÉ fotografie** se změnil na **Institut TVŮRČÍ fotografie**.

Školní rok **1992/1993** začal již pod novým názvem – Institut tvůrčí fotografie. Bylo představeno nové logo podle návrhu Josefa Válka, vizuálně se však příliš od předcházejícího neliší. Opět se v grafické značce, která je koncipovaná do kaligraficky vyvedeného horizontálního oválu, objevuje irisová clona a tři začáteční písmena ústavu.

Do prvního ročníku přišlo osmadvacet studentů, mj. například Tomáš Pospěch, který později sám začínal v roce 1997 vyučovat po zesnuvším profesoru Jánu Šmokovi Stavbu a skladbu fotografického obrazu. Celkem obor navštěvovalo 86 studentů. K výuce se po roční odmlce, kterou zaplnil především organizační prací pro Institut, vrátil Vojtěch Bartek, který spolu s Danicou Bleyovou-Orvanovou přednášel Typografii a užitou grafiku a vystřídal tak odcházejícího J. Válka. Psychologii umění přebral od Heleny Záškodné zmiňovaný Jiří Siostrzonek, z pedagogického sboru odešel také dokumentarista a fotoreportér Karel Cudlín a jeho předmět převzal J. Štreit. Právník Michal Mazanec přednášel ve třetím ročníku Právní otázky fotografie. Pro třetí ročník byla zároveň zavedena novinka – volitelné předměty. Byly dva – Audiovizuální technika a počítačová grafika a DTP (Bartek, Orvanová) a Fotografie architektury (Myška, Braný). Jeden z volitelných předmětů, přičemž oba byly ukončeny pouze zápočtem, byl pro splnění ročníku

povinný. Vedle toho byla předepsána i bakalářská závěrečná zkouška, a to včetně předložení bakalářské práce.

Školní rok **1993/1994** představil „Výtvarné – uměnovědní studium“ čtyřiceti novým studentům. Byl mezi nimi také Evžen Sobek, později jeden z nejvýraznějších studentů Institutu zaměřených na dokumentární fotografii. Celkový počet se oproti minulému školnímu roku zvýšil o deset - na 96.

V říjnu 1993 proběhly první obhajoby bakalářských prací na ITF a zúčastnilo se jich celkem 12 absolventů třetího ročníku. Současně začal vznikat na teoretické bázi jeden z nejvýznamnějších a nejvýraznějších fotografických projektů, které provázely historii ITF. Projekt „Lidé Hlučínska devadesátých let 20. století“ vyšel z myšlenky, že by se dokumentární fotografie měla vyučovat podobně na praktické bázi „tvůrčích dílen“ jako je to například u reklamní a módní fotografie.

V zákulisí se již usilovně pracovalo na zřízení magisterského studia. Vědecká rada FPF SU slovy docenta Zdeňka Stuchlíka projednala návrh na zřízení magisterského studia v dubnu 1994 a konstatovala, že na fakultě existují dobré podmínky pro zajištění tohoto studia s tím, že by mohlo být v praxi uvedeno již ve školním roce 1995/1996.

Profesor Martin Černohorský, tehdejší rektor Slezské univerzity, tedy na přelomu roku 1994/1995 předložil Akreditační komisi vlády České republiky mnohastránkové podklady pro rozšíření studia o magisterskou dvouletou nástavbu. Akademickou obcí byl, jak vyplývá z posudků jednotlivých pedagogů z ostatních (nejenom tuzemských) vysokých škol, návrh obecně velmi vřele přivítán. K návrhu se vyjádřil např. Viktor Kolář, coby uznávaný fotograf, který ve svém posudku uvedl: *„Vítám návrh na zřízení magisterského studia oboru tvůrčí fotografie…..hlavně proto, že: tím dojde k vytvoření příznivého ovzduší pro postupné eliminování zdejšího, pro ostravskou oblast typického primitivismu…“* Antonín Dufek z Moravské galerie pak poukázal ve svém posudku, že distanční forma vzdělávání fotografie má u nás relativně dlouho tradici, nikdo však neočekával tak extremní zájem o formu tohoto studia a její dobré výsledky. *„Institut tvůrčí fotografie má nezastupitelnou roli i v tom, že umožňuje přístup ke vzdělání zájemcům ze všech věkových vrstev společnosti,“* uvedl Dufek. *„Návrh na zřízení magisterského studia je velmi dobře programově vybaven a domnívám se, že přispěje k obohacení studijních možností na budoucí výchovy fotografů a i teoretiků fotografie,“* vyjádřil se doc. Jiří Kroupa, vedoucí Semináře dějin umění na FF Masarykovy univerzity v Brně. Pozitivně se k otevření vyšší formy vzdělávání postavily i další osobnosti české i zahraniční fotografie, profesor Vojtěchovský, profesor Šmok nebo profesor Akademie výtvarných umění v Poznani Stefan Wojnecki. Naopak proti magisterskému studiu distanční formou byl tehdejší rektor AVU a enfant terrible umělecké-

ho vysokého školství Milan Knížák, který přes fakt, že podobným způsobem funguje výuka zhruba na dvaceti zahraničních univerzitách, tvrdil, že se jedná o nesmysl v zahraničí nemající obdoby…

Není se tedy co divit, že Akreditační komise vády ČR měla jiný názor, a tak bylo v dubnu 1995 následné magisterské studium jednohlasně schváleno. Velkou měrou se na získání akreditace podíleli Ján Šmok s Miroslavem Vojtěchovským. Bylo proklamováno, že magisterské studium je určeno pouze nejlepším absolventům dosavadního bakalářského studia na ITF. Do prvního ročníku, jenž se otevírá vždy ob jeden rok, se přijímá maximálně 5 až 8 posluchačů. Přijati mohou být po úspěšném složení zkoušek i absolventi obdobně zaměřeného studia fotografie z dalších vysokých škol v republice, kteří nemohou z rodinných, osobních, finančních i jiných důvodů pokračovat v denním studiu. Paradoxně však při rozhodování vedle osmi kladných posudků pomohl i zmiňovaný dopis Milana Knížáka, jehož arogantní tón a výrazy jako „podivný obor tvůrčí fotografie“ vyvolaly u rektorů, děkanů a profesorů ostatních vysokých škol o to větší podporu návrhu.

Ve školním roce **1994/1995** bylo přijato do bakalářského 37 nových studentů. Všiml si toho i deník Moravskoslezský den, který v rozsáhlém článku referoval mj. o faktu, že studium neláká pouze zájemce z tuzemska, ale také zahraničí[18]. *„Do dvoukolového přijímacího řízení sestávajícího z nezbytných talentových zkoušek a testů, které prověřují znalosti fotografů z dějin fotografie, umění, hudby, literatury a filmu, vstupovalo celkem 120 zájemců. „Talent“ objevili v Opavě u 80 milovníků objektivu a přes testy a závěrečné pohovory prošlo zmiňovaných 37 studentů,“* uvádí autorka v reportáži. Celkem studovalo na ITF již 104 studentů.

Noví studenti byli poněkud překvapeni, když jejich imatrikulace – uvítání nových studentů do rodiny ITF proběhla v duchu úderníků. Cvičila se nefalšovaná spartakiáda. Osazenstvo bylo obzvláště významné, organizátorům velkopřehlídek na Strahově se o podobných hostech ani nezdálo, předcvičovala legenda českého aktu Miloslav Stibor a asistoval mu světoznámý dokumentarista Jindřich Štreit…

28. října 1994 proběhla v jedné z obcí na Hlučínsku – Sudicích - první výstava z projektu Lidé Hlučínska 90. let 20. století. Jak pamětníci tvrdí, zahájení bylo „epochální“, zvláště když srnčí pochoutky a pivo platil pan starosta a calvados dodal místní pan farář z vlastní produkce…

Během následující konzultace 17. prosince 1994 se konala „Smuteční rozlučková tryzna“ za „zesnulou“ chatu Tonak. Duchem a iniciátorem podobných událostí, ať už to byly (ne)oficiální imatrikulace, večírky, vánoční besídky, pálení čarodějnic, pravidelné oslavy narozenin pedagogů apod., byl vždy mistr okamžitých

18 Tehdy se stále ještě jednalo o ojedinělé počty zájemců ze zahraničí, převládali posluchači ze Slovenska a Polska. Koncem 90. let se počet zahraničních studentů konsolidoval zhruba na čtvrtině z celkového počtu.

režií a improvizací, neúnavný organizátor Jiří Siostrzonek. Podobné akce, jako například šlehačková bitva, indiánské či havajské večery, parodie Pobřežních hlídek nebo nekonečných mexických telenovel byly sice možná pro nezasvěcené a kolemjdoucí, které však kdykoli neváhal Siostrzonek do děje okamžitě zapojit, poněkud nepochopitelné, ale pro studenty a pedagogy znamenaly a znamenají ono potřebné koření oživení pravidelných beskydských konzultací, bez nichž by ITF prostě nebyl tím, čím dodnes je. Podobné večery, jejichž jen velmi střízlivý popis by mohl zaplnit samostatnou kapitolu této práce, se stávají nezapomenutelnými zážitky a pevnými spojovacími články mezi studenty i pedagogy navzájem. Možná právě tato setkání, často probíhající až do pozdních nočních, respektive brzkých ranních hodin, jsou tím, co tuto školu natolik odlišuje od ostatních školských zařízeních. Přátelské vztahy a neformální atmosféra se pak o to více promítají do kvalitní spolupráce a bezesporu patří mezi největší devizy tohoto zařízení.

K přesunu z Tonaku na nové působiště vyjímám z dopisu Vladimíra Birguse, čerstvého docenta na FAMU, studentům datovaném 23. listopadu 1994: *„…se směsí nostalgie a radosti Vám mohu definitivně oznámit, že na příští konzultaci ITF se nesejdeme už jako tolikrát v Tonaku alias Triu, ale v hotelu Pekárny na Horní Bečvě, kde budeme mít dvoulůžkové pokoje se sprchou a WC i všechny naše oblíbenosti včetně dlouho otevřeného baru. Sami uznáte, že sadistické metody nového majitele Tria byly stále ukrutnější a málokdo z nás je asi zvědavý na jejich další tvrdnutí…“* O netradiční výuce na pekárenské „chatě“ o několik let později napsal ve svém článku mapující dění na Slezské univerzitě reportér časopisu Reflex Andrej Bán: *„Pýchou univerzity je Institut tvůrčí fotografie. Na moravsko-slovenském pomezí, v podnikové chatě Pekáren na Horní Bečvě se v trepkách u světýlek diaprojektorů každé dva měsíce setkávají se svými studenty přední čeští teoretici a fotografové.“*

Zajímavý počin, díky němuž se začalo o Institutu tvůrčí fotografie hovořit více i v odborných kruzích, a kdy se začalo upozorňovat na fakt, že na této škole pracuje a rodí se řada zajímavých talentů tuzemské fotografie, byla série výstav „Nová jména“. Nové a mladé autory se rozhodl představovat Pražský dům fotografie na přelomu roku 1994 a 1995. A tak se prostory galerie v Husově ulici zaplnily fotografiemi studentů ITF například v únoru 1995, kdy své práce uvedli mj. dokumentaristé Vladimír Ondračka, Václav Podestát a Jan Schejbal. Ještě před nimi se v týž prostorách se svými spíše výtvarně laděnými fotografiemi představili např. Jaroslav Malík, Tomáš Macíček a Lada Křesadlová. Dokumentuje to úryvek z recenze výstavy v dnes již nevycházejícím Denním Telegrafu: *„Překvapením může být, i to, že tři ze čtveřice jsou studenty a absolventem Institutu tvůrčí fotografie při Slezské univerzitě. Po pražské FAMU se za několik let existence začíná*

patrně profilovat další fotografická vysoká škola, kde se vyplácí mladou fotografii sledovat pozorněji.“

V březnu 1995 byl zahájen provoz Kabinetu fotografie při Slezském zemském muzeu v Opavě (SZMO). Za myšlenkou vzniku Kabinetu stál vedle vedení ITF také bývalý absolvent a zaměstnanec SZMO Luděk Wünsch. Zatímco muzeum vlastnilo rozsáhlé fotografické sbírky, snahou školy bylo zase prezentovat ve městě kvalitní fotografické výstavy současných autorů. Prvním vystavujícím v prostorách na opavské Ostrožné ulici byl záměrně první absolvent FAMU a současně i pedagog této školy Pavel Dias se svou „poezií všedního dne“. Následující výstavu do Kabinetu přivezl Václav Podestát, absolvent „předuniverzitního“ Institutu (1985-1988), ale také poslední z generace externích studentů FAMU a shodou okolností později pedagog ITF. Třetím fotografem, který se zde představil, byl se svými hravými zátišími a instalacemi asambláží Aleš Kuneš, další pedagog Institutu.

Počátkem roku 1995 vychází na stránkách FOTOGRAFIE – MAGAZÍN celostránkový rozhovor s Vladimírem Birgusem ilustrovaný fotografiemi Antonína Cikánka a Martina Smékala. Autorka (Věra Matějů) připomíná v krátkosti historii Institutu a zajímá se především o specifiku ITF ve vztahu k dalším možnostem vysokoškolského studia fotografie.

„Institut má s katedrou fotografie FAMU společných nejenom několik pedagogů, ale i univerzální zaměření studijního programu a mnoho podobných cvičení. Nezapíráme, že jsme se v mnohém inspirovali systémem výuky na FAMU a řadou pedagogů pro různé obory i s univerzálním záběrem praktických cvičení ve všech důležitých druhů výtvarné, intermediální, dokumentární, reportážní a užité fotografie. Na FAMU ovšem v současnosti existuje výhradně denní studium a na Institutu tvůrčí fotografie pouze studium distanční, kombinující specifickou formu korespondenčního studia a běžného studia dálkového s pravidelnými konzultacemi. Školy se tak mohou ve svém zaměření doplňovat,“ vysvětluje v rozhovoru Birgus.

V březnu 1995 zahájil Institut spolupráci s Národním divadlem moravskoslezským v Ostravě, kde si vzal pod umělecký a kurátorský patronát prostory foyer Divadla Jiřího Muréna. Vznikla tak dnes známá galerie Opera[19]. Od té doby v prostorách DJM proběhla řada zajímavých výstav, namátkou jen retrospektiva světoznámého švýcarského fotoreportéra a člena Magna René Burriho, výstava ostravského fotografa Viktora Koláře, retrospektivy Chocholy, Reichmanna, Hájka, Ludwiga a Tmeje či zahajovací výstava Josefa Koudelky.

V květnu roku 1995 „pronikl“ Institut v osobách Vladimíra Birguse a Blanky Chocholové, kteří stáli za organizací a sestavením výstavy „Hořká léta – Evropa

19 Více o galerii Opera a výstavních aktivitách ITF v samostatné kapitole Projekty.

1939-1947 očima českých fotografů“, až na Pražský hrad. Výstava proběhla v Nejvyšším purkrabství Pražského hradu a slavnosti, kterou uspořádala Kancelář prezidenta republiky v Královské zahradě, se zúčastnil prezident Václav Havel, tehdejší ministr kultury Pavel Tigrid a řada osobností kulturního a politického života. Výstava byla nakonec pro velký zájem prodloužena a ITF k ní vydal katalog s obálkou graficky zpracovanou Vojtěchem Bartkem.

Institut týž rok spolupracoval také na publikaci Jindřicha Marca „Hořká léta – Evropa 1945 – 1947“. *„Jako nakladatelský počin si ale i tak uznání zaslouží: byť ve své paperbackové úpravě…..samotná kvalita reprodukcí je nesrovnatelně důstojnější než Soudruh agresor, soubor Marcových fotografií z Prahy v srpnu 1968, který v roce 1990 vyrobilo (a polygraficky ubilo) nakladatelství Mladá fronta,“* napsal ve své recenzi v Mladém světě kritik Josef Chuchma z MF Dnes. Podobně pozitivně vyzněly i recenze dalších fotografů – teoretiků – například Josefa Moucha, který oba počiny popsal jako „důležité události na české fotografické scéně“, nebo historik Pavel Scheufler, který knihu hodnotil jako „vskutku výtečně vygradovanou“, která se ve vyvážené podobě odvíjí „trochu jako kinematograf“[20].

Zúžená verze výstavy Hořká léta pak byla předvedena ještě v Opavě a Ostravě. Koncem roku putovala na mezinárodní festival fotografie Fotofeis v Edinburghu. Tam si výstavy všiml i místní tisk. The Herald například uveřejnil jednu z fotografií Svatopluka Sovy. Deník Scotsman pak „popletl“ u funkce Vladimíra Birguse FAMU a ITF dohromady, když napsal, že je „professor at the Institute of Photography in Prague“. Další reprízy proběhly v Londýně, Berlíně a Moskvě.

V červenci 1995 má na druhém programu České televize premiéru dokument Kultura 95, který se věnuje právě ITF. Jak je řečeno v podtitulu pořadu, institut „vznikl kvůli fotografům, kteří nemohou studovat denní formou. Institut se věnuje také výstavní a ediční činnosti a spolupracuje s ním řada skvělých fotografů“.

Práce některých studentů byly prezentovány i na festivalu Janáčkovy Hukvaldy, kde si snímky prohlédl tehdejší premiér Václav Klaus.

Ve školním roce **1995/1996** si ITF připomněl dvojí výročí – vystihuje to dokonale název bilanční výstavy a katalogu – 25/5. První číslice připomíná pětadvacet let existence institutu, druhá pět let jeho náležitosti ke Slezské univerzitě. ITF navštěvovalo 131 student.

„Institut získal značné renomé nejen na domácí scéně, ale i ve světě. U nás patří k několika málo školám, které poskytují v oboru fotografie vysokoškolské vzdělání; a je vůbec jedinou, která nabízí vzdělání distanční,“ všimly si výročí Hospodářské noviny. *„Na výstavě jsou vedle výsledků dokumentárního projektu Lidé Hlučínska 90. let 20. století prezentovány zejména ukázky volné tvorby stu-*

20 Viz Ateliér 18/1995.

dentů a absolventů institutu. Souběžně s expozicí probíhá v budově filozofickopřírodovědecké fakulty přehlídka cvičení z užité fotografie“. Výstava premiérově představená ve Slezském zemském muzeu Opavě, putovala později do Ostravy, Poznaně, polského Těšína, Chebu a nakonec byla v dubnu 1997 s velikým ohlasem k vidění v Národním technickém muzeu v Praze. *„S pětiletým odstupem od obdobné rozsáhlé výroční přehlídky v Opavě, Praze, Chebu a Katovicích (a s desetiletým od poněkud skromnější výstavy v Brně, Praze, Chebu, Mnichově, Kaunasu a Vilniusu) představuje široké veřejnosti 260 prací svých současných studentů i některých absolventů (mezi nimi i nynějších pedagogů ITF nebo posluchačů FAMU), které vznikly za toto pětileté období,“* napsal v katalogu k výstavě Birgus. Na výstavě byla dobře zastoupena tradičně dokumentární a reportážní fotografie, kvalitně byl prezentován portrét, ale i inscenovaná a výtvarná fotografie.

Přímo v Opavě se výstava setkala s velikými ovacemi, dokazují to nakonec i mnohé články, z nichž vyjímám jen několik vět: *„Opavský pracovitý Institut tvůrčí fotografie při Slezské univerzitě dokazuje, že jeho snaha, aby se Opava stala ještě významnější Mekkou české fotografie než doposud, není neopodstatněná.“*[21]

„Málokteré pracoviště Slezské univerzity v Opavě může zasáhnout svými aktivitami tak široké vrstvy jako Institut tvůrčí fotografie Filozofickopřírodovědecké fakulty. Je to dáno jistě přirozenou povahou obrazové sdělnosti. Aby však k jejímu uplatnění skutečně došlo, musí být Institut úspěšný nejen v samotné fotografické tvorbě, ale i v její účinné prezentaci. Je radostné konstatovat, že obojí se Institutu daří. Děje se tak v soustavné konstruktivní konfrontaci s celkovým vývojem oboru v republice i ve světě,“ komentuje výročí tehdejší rektor Slezské univerzity prof. RNDr. Martin Černohorský, CSc. Jak dodává, *„velmi dobré vztahy s Katedrou fotografie Filmové a televizní fakulty Akademie múzických umění jsou jedním z pilířů zdravého vývoje pedagogického procesu, jehož kvality docházejí uznání i ze zahraničních míst. Podkladem k tomu je teoretická vybavenost pedagogického sboru a z ní vycházející dramaturgie výstavní činnosti, která vzbuzuje pozornost v galeriích jak v České republice, tak v řadě míst v zahraničí.“*

Na doporučení akreditační komise vlády byl rozšířen počet třídenních konzultací ze čtyř na pět, což poskytuje nejenom větší prostor pro přednášky, semináře a osobní konzultace, ale také se zvýšil rozpočet na cestovné, stravné a ubytování pedagogů.

V galerii Opera ve foyer ostravského Divadla Jiřího Myrona proběhla ve spolupráci s ITF řada výstav, mezi jinými například Hořká léta, Události Jana Šibíka, významná byla také expozice Aktuální trendy české fotografie 90. let a závěr sezóny patřil již zmiňovanému projektu 25/5.

21 Vladimír Fekar: Z Edenu mladých fotografů; Region; 13. 2. 1996.

Institut participoval na ambiciózním výstavním projektu Jistoty a hledání – Česká fotografie 90. let, jehož předpremiéra byla díky ITF v Opavě a Ostravě. ITF je zde zastoupen snímky J. Štreita, V. Podestáta, Z. Stolbenka, Igora Šefra a dalších. Kurátorsky výstavu připravili M. Vojtěchovský a V. Birgus. Expozice byla reprizována nejen v ČR, ale také v zahraničí (Chicago, Kaunas, Vilnius, Berlín, Bratislava).

Mezi „Novými jmény" se vyskytlo opět několik studentů ITF – Martina Marková (později jedna z klíčových osobností projektu Zlín a jeho lidé), Tomáš Pospěch, Evžen Sobek a Petr Vilgus.

V červnu až srpnu 1996 proběhlo na mezinárodním bienále fotografie na řeckém ostrově Skopelos několik výstav spojených s ITF – Hořká léta 1939 – 1947 (kurátoři Birgus, Chocholová) a Současná česká fotografie (kurátoři Birgus, Vojtěchovský).

I přes své dobré výsledky na poli akademickém a výtečné na poli propagace Slezské univerzity, se ITF stále potýká s kapacitními a také finančními problémy. Jak ve svém dopise děkanovi FPF SU doc. Jaroslavu Bakalovi ze dne 21. března 1996 uvedl Vladimír Birgus, Institut, který v té době navštěvovalo již 115 studentů a bylo zde zaměstnáno 7 kmenových a 9 externích pedagogů, měl k dispozici pouze jedinou kancelář. *„Navíc slouží i jako archiv diplomových a klauzurních prací a příruční knihovna a je v ní také umístěna kopírka, často využívaná i pracovníky jiných ústavů,"* napsal v žádosti o uvolnění alespoň jedné další kanceláře vedoucí ITF. Společně s rozšířením kapacity výuky, přibráním nových pedagogů, rozšířením studia o magisterský stupeň a potřebou otevření nových studijních oborů, především v oblasti ateliérové fotografie a počítačové přípravy fotografií pro tisk, se zvyšovala také potřeba finančních prostředků. Přestože Fond rozvoje vysokých škol slíbil dotaci na vybavení ateliérů a temných komor ve výši 700 tisíc korun, ta byla nakonec z neobjasněných důvodů snížena na polovinu. V posledních letech se sice situace zlepšuje, především k tomu přispěla změna vedení fakulty, nicméně i nadále dochází ke zvláštnímu systému přerozdělování financí, takže peníze, které by měly, jak podotýká Birgus, být ITF dle počtu studentů přiděleny, jsou často přerozděleny pro účely jiných, méně úspěšných ústavů. Kdyby skutečně všechny prostředky, které ITF přináležejí na Institut dorazily, mohlo by se mnohem více investovat například do vybavení ateliéru, laboratoře či fotografických aparátů[22].

První ročník nového školního roku **1996/1997**, který zahájil přímo na Horní Bečvě rektor prof. RNDr. Martin Černohorský, CSc., byl početný – 45 studentů.

22 Když v roce 2001 navštívili někteří pedagogové a studenti mnohem mladší kabinet fotografie při Baťově univerzitě ve Zlíně, bylo patrné, že zlínský ateliér má „vybavení a podmínky pro výuku, o kterých se nám ani nezdá," popisuje Vladimír Birgus. Smutnější je tento fakt o to víc, o kolik se zvyšuje především v posledních letech nejenom tuzemské, ale i mezinárodní renomé ITF.

Silný byl však i druhý ročník – 43 posluchačů. Celkem navštěvovalo ITF 152 studentů. Na školu přišli učit manželé Márovi. S jejich příchodem tak začala pomyslná „druhá éra“ a nová tvůrčí míza do pedagogického sboru.

Výstava Jistoty a hledání se mezitím přesunula na Pražský hrad, k vidění byly fotografie řady pedagogů i studentů respektive absolventů ITF. V květnu 1997 byla udělena v konkurenci více než stovky publikací knize Jistoty a hledání v české fotografii – autorů Miroslava Vojtěchovského a Vladimíra Birguse cena Fotografická publikace roku.

Neobyčejnou událostí byla, minimálně pro místní obyvatele, vernisáž fotografií tří studentů z projektu Lidé Hlučínska v obci Štěpánkovice. V zasedací místnosti tamního kulturního domu devítidenní výstavu uvedl proděkan FPF SU RNDr. Vladimír Sedlář, CSc., a starosta obce Werner Kulka. O kulturní program se postaral ze zvuku houslistky zdejší šestičlenný folklórní soubor vedený Rudolfem Kurkou. Výstava se tak stala v malé obci jednou z nejvýznamnějších kulturních událostí minimálně desetiletí.

Počátkem roku 1997 byl ve Zlíně zahájen další z dokumentaristických projektů – Zlín a jeho lidé. *„Ve městě, které proslavil Tomáš Baťa, se sešli fotografové z celé země,“* zachycuje okamžik MF Dnes.[23] Cílem projektu bylo zaznamenat život Zlína na sklonku dvacátého století. Projekt navázal svým způsobem na projekt Lidé Hlučínska, jen s tím rozdílem, že se jednalo o zachycení především městského člověka a krajiny, v níž žije. *„Fotografovat Zlín je těžší než fotografovat Hlučínsko,“* přiznávají mladí fotografové místním novinářům[24].

Přesto je výstava, představená v prosinci roku 1998 ve foyer Městského divadla ve Zlíně, přijata kladně. *„Letos již bylo ve Zlíně pořízeno přes deset tisíc záběrů a výstava je jen výsekem toho, kde všude studenti byli a co je zaujalo. Na sto čtyřiceti vybraných dílech prezentují svou práci dvě desítky studentů a pedagogů. Přibližují nejen známé osobnosti regionu, ale i život občanů, práci policie, lékařů, chod Svitu a podobně,“* říká k tomu redaktorce Slávce Červené ze Zemských novin tajemník ITF Vojtěch Bartek. *„Považuji to za mimořádnou záležitost, protože je to ucelený obraz Zlína ve fotografii, navíc to dělají mladí lidé a pracovalo se mi s nimi skvěle,“* ocenil práci fotografů známý zlínský cestovatel a spisovatel Miroslav Zikmund.

Jinak byl ale školní rok **1997/1998** poznamenán úmrtím profesora Jána Šmoka. Tento renesanční muž, bývalý předseda Svazu fotografů, osobnost československé fotografie, která svým věhlasem a významem výrazně pomohla Institutu v upevnění pozice mezi ostatními vysokými školami, zemřel 11. prosince 1997, tři

23 (pal): Dokumentarista Dias zahájil Projekt Zlín; MF DNES; 1. 2. 1997.
24 MF DNES - Dana Drcmánková - Fotografy zaujalo neosobní kouzlo Zlína - rozhovor s V. Birgusem.

týdny před svými šestasedmdesátinami. Jen půl roku poté, 19. července 1998 pak umírá také zakladatel Školy výtvarné fotografie Karel Otto Hrubý. Odchází tak dvě nejvýznamnější osobnosti Institutu.

Student Petr Vilgus získává v prestižní soutěži novinářské fotografie Czech Press Photo za svou reportážní sérii o vltavském remorkéru TR 419 čestné uznání. Třetí cenu v kategorii Reportáž zase získal za své fotografie z oslav 1.máje Vít Šimánek.

V květnu 1997 byla udělena v konkurenci více než stovky publikací knize Jistoty a hledání v české fotografii – autorů Vladimíra Birguse a Miroslava Vojtěchovského cena Fotografická publikace roku.

Na jaře 1998 byla v Barceloně, v Národním muzeu katalánského umění, premiérově otevřena výstava Moderní krása – Česká fotografická avantgarda 1918-1948, kterou sestavil Vladimír Birgus a francouzský kurátor Pierre Bonhomm. Expozice měla později reprízy v Paříži, Lausanne, Praze a Mnichově. K výstavě vyšla i reprezentativní publikace s texty Vladimíra Birguse a Aleše Kuneše, později přeložená do angličtiny a němčiny a mnohokrát oceněná u nás i v zahraničí.

V září proběhla v německém Kolíně nad Rýnem, v rámci světového veletrhu Photokina, pod kurátorským dohledem Blanky Chocholové retrospektiva fotografií Karla Ludwiga. Na veletrh zavítala i zhruba osmičlenná delegace pedagogů a studentů ITF. Obdobná výstava sestavená v rámci projektu Praha – Evropské město kultury, ovšem tentokrát rozšířená o fotografie Václava Chocholy, Karla Hájka a Zdeňka Tmeje, proběhla na dalším ročníku veletrhu Photokina v roce 2000.

Počátkem roku **1998/1999**, konkrétně 20. října 1998, promovalo prvních sedm absolventů magisterského studia. ITF se tak stal po pražské FAMU druhou školou v České republice, kterou ukončili absolventi s plným vysokoškolským vzděláním v oboru fotografie. Historicky prvním absolventem magisterského studia je Irena Armutidisová. Jako závěrečný soubor předložila zajímavý sociologicko-fotografický projekt, kdy zachycovala muže různých profesí – lékaře, herce, dělníky – ve svém prostředí, přirozených postojích a pózách, ovšem zcela bez oděvu. Mezi dalšími absolventy, kteří zaujali, byl například Tomáš Pospěch, Milan Kníže, Michaela Dusíková, Jarmila Šimáková, Magdalena Pažourková a další. Jak komentoval historický moment deník Svoboda, magisterské *„závěrečné obhajoby prokázaly vysokou úroveň teoretických diplomových prací, jaké dosud neměly z hlediska témat a rozsahu v oblasti fotografie obdobu. Praktická část nezůstala pozadu a nesla pečeť vysoké profesionality“*. ITF navštěvovalo již 173 studentů. Od roku 1993 získalo titul Bc. celkem 94 absolventů – v rámci fakulty druhý největší počet.

Na odpočinek odešel krajinář Miroslav Bílek, místo něj začal krajinářskou fotografii vyučovat Jan Pohribný. Dokumentární fotografii začal vyučovat Václav

Podestát a na místo pedagoga nastoupil oficiálně čerstvý absolvent Tomáš Pospěch[25].

Na výstavě ve foyer Městského divadle ve Zlíně byly od 21. října do 22. listopadu 1998 představeny první výsledky projektu Lidé Zlína. Další práce studentů, respektive absolventů – magistrů a bakalářů byly prezentovány v rámci Mesiace fotografie v Bratislavě. Ohlas vzbudila především výtvarná a inscenovaná fotografie. Dva pedagogové – J. Štreit a J. Pohribný se pedagogicky podíleli na Mezinárodních dílnách fotografie v Dome fotografie Tatranské galerie v Popradu.

V lednu 1999 proběhla v opavském Domě umění rozsáhlá výstava Jiný svět. Sestával z převážně kolektivní výstavy studentů pražské FAMU, samostatné soubory pak zde měli vedle Jindřicha Štreita tři studenti ITF – Evžen Sobek (brněnští Romové), Michal Kubíček (soubor Liščina) a Jiří Štencek se svými portréty zrakově postižených z Laštoviček. V dubnu byla zahájena v prvním patře pražského Mánesu výstava dvou polských studentů – Piotra Szymona a Grzegorze Klatky.

ITF vydalo již druhý díl periodika „Listy o fotografii“[26]. První, úvodní číslo, bylo velmi rychle rozprodáno a provázel je kladný ohlas z tuzemska i zahraničí. Listy si daly za cíl mapovat dějiny a teorii fotografie, přinášet informace o fotografickém školství, o kvalitních fotografických sbírkách a důležitých výstavách nebo publikacích.

V červnu „pronikly“ fotografie z ITF až do Vatikánu a staly se součástí sbírek Papežské stolice. Slezská univerzita v Opavě se totiž rozhodla udělit papeži Janu Pavlu II. Zlatou medaili jako výraz ocenění mimořádných zásluh hlavy katolické církve o pokoj na zemi mezi lidmi dobré vůle, za vytrvalé úsilí na poli misijního poslání a také jako projev úcty k jeho všestranné osobnosti. K předání mělo dojít v Polsku během slavnostní mše v Gliwicích. Spolu s osobním darem v podobě souboru dvanácti dokumentárních fotografií Kalvaria Zebrzydowicka polského absolventa ITF Piotra Szymona, jež byly pořízeny jako diplomová práce v kraji papežova rodiště, měl ocenění papeži předat rektor univerzity profesor Demeter Krupka. S ohledem na nepříznivý zdravotní stav Svatého otce však k osobnímu předání darů nedošlo. Medaile i kolekce uměleckých snímků tak nakonec putovaly do Vatikánu oficiální protokolární cestou. „Nikdy jsem nedoufal, že se mé fotografie dostanou do vatikánských paláců,“ řekl později, po obdržení oficiálního poděkování papeže Piotr Szymon. *„Věřím, že téma bylo Janu Pavlu II. skutečně blízké. Ale bez atmosféry institutu opavské univerzity a jeho pedagogů bych práci, která byla hodna stát se darem papeži, nikdy vytvořit nemohl.“*[27]

25 Tomáš Pospěch vyučoval na ITF externě již předcházející školní rok.
26 Více o Listech v samostatné kapitole Projekty.
27 (jih): Papežské poděkování potěšilo; Svoboda; 7. 2. 2000.

„Významnou kulturní událostí Hlučínska se stala výstava fotografií Vojtěcha Bartka a Jiřího Siostrzonka, postihující jak historický, tak dnešní význam sakrální architektury tohoto osobitého regionu slezského pohraničí,“ uvedla média výstavu v dolnobenešovské galerii Na zámku. Výstava, kterou navštívil i sídlení biskup ostravsko-opavské diecéze František Václav Lobkowicz, patřila do projektu Lidé Hlučínska. K projektu Lidé Hlučínska 90. let 20. století vyšel současně rozsáhlý katalog[28].

Počátkem studijního roku **1999/2000** Vojtěch Bartek představil na univerzitě ve Würzburgu výstavu Diplomové práce. Prezident Univerzity Juliua Maximilianse profesor Theodor Berchem na zahájení výstavy u příležitosti 417. výročí školy v nově opravených prostorách univerzitní auly, na místě, kde bývala dřív představována díla Salvadora Dalího, Pabla Picassa či Marka Chagalla, mj. uvedl: *„Jedná se o fascinující sestavení studentských závěrečných prací diplomového studia oboru Tvůrčí fotografie….Umění je magie, osvobozuje od lži, aby bylo pravdou. Tento výrok jednoho z největších německých filozofů, Theodora W. Adorna, míří přesně do jádra toho, co vytváří právě to zvláštní na tvůrčí fotografii. Má-li se fotografie sama v klasickém smyslu chápat spíše jako zobrazení, jako umění blízké realitě a ne jako tvůrčí umění fikce, pak se přece u tvůrčí fotografie nejedná o čistě fotografické zobrazení reality, ale spíše o něco, co přes věrnou reprodukci pozorovatelného vychází z pravdy a rozvíjí tvůrčí síly – tedy rovněž o něco magického. Velmi výstižně to vyjadřuje německý malíř a grafik Paul Klee: Umění nereprodukuje viditelné, ale činí viditelným.“* Výstava diplomových prací absolventů ITF pak byla k vidění také v Moravské galerii v Brně.

Jindřich Štreit si v roce 1999 odnesl první cenu v mezinárodní soutěži dokumentární fotografie v nizozemském Wijk am Zee za své snímky z vesnice. Na Czech Press Photo bodovali mezi jinými Tomáš Pospěch a Robert Žákovič.

Na výročí státního svátku 28. října 1999 byla zahájena expozice tvůrčí skupiny Milan sestávající z absolventů, posluchačů a pedagogů ITF v indické Bombaji, v prostorách nově otevřeného kulturního centra na generálním konzulátu České republiky. K vidění byly magisterské soubory. Místní veřejnost přijala expozici českých fotografů s neuvěřitelným zájmem. Návštěvníci výstavní síně se detailně zajímali o některé techniky, které z klasických postupů fotografie neznali.

„Překvapením pro nás byl jiný způsob vnímání témat, která se těší zvýšenému zájmu a pozornosti u našich diváků. Především pak rozdílu ve vnímání například sociální fotografie, které se věnuje řada našich předních autorů. Zatímco v našich zeměpisných šířkách takové snímky vyvolávají soucit a výrazný emocionální prožitek, pro Indy, kteří jsou zvyklí na obrovské rozdíly v sociálních vrstvách

28 Více o publikaci v samostatné kapitole Projekty.

obyvatelstva, se jedná jen o dokumentaci běžného života," popisuje reakce místních návštěvníků Vojtěch Bartek, sám účastník indické expedice. Výstavy si všiml také místní bombajský tisk a kromě toho byla odvysílána hodinová relace v nejsledovanějším rozhlase této části Indie s hudebními vstupy Jarka Nohavici a Jana Buriana. Výstava byla uvedena za účasti diplomatů z dalších konzulátů sídlících v Bombaji a také prezidenta Indicko-české společnosti pana Naira, kterou založil první indický prezident D. Nehrú.

Na ITF se přihlásil mimořádně vysoký počet studentů z Polska a Slovenska. Mezi uchazeči byli také zájemci z Německa, Ukrajiny a Itálie. Když se koncem ledna 2000 konala tzv. nultá konzultace, každoroční možnost pro fotografy, kteří mají zájem studovat na ITF, přihlásilo se na ni 120 zájemců. Podobné předběžné pohovory se konají na Institutu každoročně a pochvalují si je jak potenciální studenti, tak i pedagogové. Vhledem k faktu, že se do studia nyní hlásí přes 250 uchazečů, a kapacitně je možné přijmout ani ne jednu třetinu, je to výhodné pro obě strany. *„Každému jsme rovnou řekli, jestli má vůbec šanci. Zbytečně bychom se navzájem zdržovali,"* řekl v rozhovoru pro deník Blesk o průběhu konzultací Jindřich Štreit.

Slavnou událostí, která se bouřlivě slavila nejenom na pravidelné beskydské konzultaci, bylo získání profesorského titulu vedoucího ITF Vladimíra Birguse. Akademický titul obhájil 15. října 1999 na Akademii múzických umění Praha. K předání jmenovacích dekretů prezidenta republiky Václava Havla pak došlo 19. listopadu 1999 ve velké aule pražského Karolina. Habilitaci na AMU zahájil současně další z pedagogů Institutu Jindřich Štreit. Jmenován docentem pak byl 20. prosince 2000.

Galerie Opera postupně představuje práce jak studentů ITF, tak také pedagogové ITF v roli kurátorů připravili kvalitní retrospektivy klasiků české a moravské fotografie (Tmej – sestavila B. Chocholová, Reichmann – sestavil M. Myška), ale také současnou moderní tvorbu (R. Kočan).

V listopadu a prosinci se v prvním patře Mánesa na Vltavě představují 4 z ITF – studenti 4. ročníku magisterského studia David Boukal, Katarina Hanová, Jan Tabery a Kateřina Jochová se svou figurální tvorbou, výstavu sestavil Pavel Mára..

Příjemným překvapením byl úspěch studenta a později pedagoga ITF Evžena Sobka, který za svůj soubor digitálních fotografií získal ocenění v mezinárodní japomské soutěži Mio Photo Award. ITF se dostal také na světovou výstavu EXPO 2000 v Hannoveru, a to zásluhou pedagoga Pavla Máry, jehož soubor velkoformátových fotografií Madona byl součástí scénografie českého pavilonu. Tomáš Pospěch získal cenu v kategorii Monografie za knihu Miloš Polášek v soutěži Fotografie Magazínu Fotografická publikace roku 1999. Vladimír Birgus (společně s Pavlem Scheuflerem) byl oceněn výroční cenou nakladatelství Grada Publishing v Praze za

knihu „Fotografie v českých zemích 1839-1999“. Držitelem výroční ceny nakladatelství Mladá fronta se stal v roce 2000 zase Otakar Karlas.

Na půdě akademické byli oceněni například Vojtěch Bartek a Piotr Szymon, oba v únoru 2000 bronzovými medailemi Slezské univerzity. Pro druhého jmenovaného byl obrovskou poctou a vyznamenání již jen fakt, že se jeho snímky dostaly do sbírek papeže Jana Pavla II.

Vzpomínkou na pedagoga Jána Šmoka a poděkováním za jeho přínos nejenom fotografii, ale i Institutu, byla výstava proběhnuvší v ostravské galerii Opera. Jednalo se o skromnější reprízu expozice uvedené poprvé v červnu v Pražském domě fotografie. Vystavený soubor digitální technikou nově zvětšených fotografií byl historicky první ucelenou prezentací fotografické tvorby Jána Šmoka. *„I když profesor Ján Šmok zahajoval se svým nenapodobitelným šarmem, humorem a moudrostí nespočet výstav, sám nikdy vlastní neměl,“* podotkl Vladimír Birgus během vernisáže pražské výstavy. K výstavě byl vydán i katalog s řadou autorských textů z pera pedagogů a absolventů ITF.

Konec roku 2000 pak poznamenaly i dvě výstavy fotografií v rámci mezinárodního kulturního festivalu Budapešťský podzim. Poprvé v historii podobnou významnou přehlídku umění zahajovaly výstavy české fotografie. První z nich byla expozice Moderní krása - Česká fotografická avantgarda 1918-1938, kterou sestavil kurátorsky Vladimír Birgus a Jan Mlčoch a druhou světová premiéra projektu Jindřicha Štreita vznikajícího v maďarské pustě Lidé z kraje písku. Na vernisážích si předávali slovo ministři kultury obou států, stejně jako primátor Budapešti a další významné osobnosti společenského i kulturního života v Maďarsku. Důvodem k oslavě bylo také vyhlášení soutěže o nejlepší fotografickou publikaci Premi del llibre i catáleg fotografic, která probíhá co dva roky v rámci mezinárodního festivalu Primavera Fotográfica v Barceloně, kde byla oceněna hlavní cenou v kategorii knih 1998-99 právě publikace Česká fotografická avantgarda 1918-1938 sestavená V. Birgusem[29]. Publikace zvítězila také na desátém ročníku Mesiace fotografie v Bratislavě, a to v soutěži o nejlepší fotografickou publikaci ze střední a východní Evropy. Naposledy se dostala v londýnské soutěži Kraszna Kraus Book Award 2001 mezi osm nejlepších knih, ocenění získala i v USA jako nejlepší kniha z historie fotografie.

Na ITF byl také zaveden dlouho očekávaný kreditový systém studia. Ten umožňuje prosazovat diferencované a pružnější formy studia. S tím souvisí i rozvoj samostatnosti studentů a jejich zodpovědnosti za vlastní přípravu. Absolvent tak má větší možnost samostatně rozhodovat o své studijní zátěži a ovlivňovat obsah a rytmus svého studia.

29 Spoluautorsky se na textové části podílel také další pedagog ITF - Aleš Kuneš

Obvyklá definice hodnoty kreditu podle stanov fakulty zní: *„Kredit je 1/60 průměrné roční studijní zátěže průměrného studenta. Roční studijní plán obsahuje 60 kreditů, které jsou rozděleny na jednotlivé předměty při respektování především časové náročnosti studijních předmětů.“* Každý předmět je tedy v praxi ohodnocen určitým počtem kreditů, které student získá absolvováním předmětu – splněním všech podmínek, které jsou pro absolvování předepsány.

Standardní počet kreditů za studijní rok je 60. V průběhu studia musí student bez výhrady získat kredity kategorie A (tj. povinné předměty). Pro přestup do dalšího ročníku je třeba minimálně 40 kreditů. Bakalářské studium se uzavírá státní závěrečnou zkouškou, jejíž součástí je obhajoba bakalářské práce. K úspěšnému zakončení tříletého bakalářského studia je zapotřebí získat minimálně 180 kreditů. K úspěšnému zakončení magisterského studia musí student získat celkem 300 kreditů[30].

30 Počty kreditů za jednotlivé předměty viz příloha

Přelom tisíciletí přišel celkem nenápadně. ITF má za sebou prvních deset let existence coby vysokoškolský ústav. Má za sebou první dětské nemoci a neduhy. Zavádí nový systém hodnocení. Jindřich Štrait dál láme rekordy se svými výstavami a vydanými publikacemi, fotografuje v Japonsku, obyvatele maďarské pusty, v daleké na Sibiři, ve věznicích i léčebnách pro drogově závislé a všude nachází svého jednoduchého sedláka z malé hanácké vesničky. Vladimír Birgus jezdí po světě, propaguje českou fotografii ve světových galeriích a centrech fotografie, vydává knihy o současnících i klasicích naší fotografie. Jiří Siostrzonek neúnavně pořádá malé kulturní svátky a festivaly na Opavsku. Vojtěch Bartek inspiruje mladé fotografy z Ostravska, čile rozvíjí vztahy s Polskem. V lednu 2001 připravuje v ostravské Opeře výstavu Dany Kyndrové se symbolickým názvem Nepolepšitelná víra v lepší budoucnost.

Sami studenti, poučeni a nadchnuti projekty jako Hlučínsko či Zlín, začínají ve svých městech organizovat kolektivní dokumentární projekty. Příkladem může být projekt „Ústí nad Labem – život města na soutoku dvou měst“, který s cílem zmapovat život Ústečanů uspořádali studenti ITF ve spolupráci se svými kolegy z ústecké Fakulty užitého umění a designu UJEP. Na roční projekt, který zahájil třídenní tvůrčí dílnou na místě Jindřich Štreit, dostali studenti dokonce dotaci od města. Úspěšná byla i mezinárodní českobudějovická fotografická akce „Z okraje do středu“, kterou v září 2001 realizovali v jihočeské metropoli tamní studenti a absolventi ITF v čele s Davidem Boukalem. Projektu se zúčastnilo více než 40 fotografů[31].

Rok trvala i práce absolventa ITF Jiřího Křenka, který zvítězil v soutěži Czech Press Photo 2000 v kategorii sportovních snímků. A současně díky své absolventské práci Hypermarkety získal Grant Prahy na dokumentaci proměn hlavního města respektive jeho periferií. Týž autor za svůj soubor expresivně barevných fotografií o nakupujících získal týž rok také ocenění v soutěži Českého centra fotografie Talentinum 2001.

Jakoby výhra Evžena Sobka v Ósace a Křenkův úspěch v Czech Press Photo odstartovaly doslova seriál ocenění pro další studenty a absolventy ITF. Stačí jen vzpomenout Cenu pro mladé fotografy, vyhlašovanou v Německu společností Kodak, kterou v roce 2001 získala studentka Dita Pepe za svůj fotografický projekt „Ženy“. Na Czech Press Photo bodoval v kategorii Umění Robert Žákovič.

31 Více v kapitole Projekty

Týž rok v dalším ročníku japonské Mio Photo Award získal, tentokrát „pouze“ druhou cenu další student – Polák Rafal Milach. Naprostou většinu cen posbírali absolventi a studenti ITF i na již zmiňovaném na Talentinu 2001 v Praze. Vedle Hlavní ceny pro Křenka v kategorii dokumentárních fotografií kraloval Vít Šimánek za subjektivně pojaté snímky z nemocnice, oceněn byl také úspěšný soubor Ecce homo Evžena Sobka. Ve výtvarné fotografii zvítězil další student ITF Martin Říha, následován Petrou Benešovou a Naďou Kovaříkovou. První a třetí cenu v soutěži polské žurnalistické fotografie získal student Grzegorz Klatka.

Laureátem ceny Fotografická publikace roku 2001 se stal Jindřich Štreit, a to za celkem pět knih dokumentárních fotografií. Cenu v kategorii Monografie získal za knihu o Františku Drtikolovi opět Vladimír Birgus. Týž autor společně s Janem Mlčochem získal cenu i za kategorii Katalog, a to za katalog k výstavě Akt ve fotografii, dvě ceny v kategorii Kalendář získali Milan Borovička a opět Jindřich Štreit. Autorem grafické úpravy pěti z oceněných publikací byl pak další pedagog ITF – Otakar Karlas.

V květnu 2001 probíhá první on-line vernisáž fotografií na internetu. *„Chybějí jen chlebíčky a víno,“* glosuje netradiční vernisáž, které se zúčastnilo z domova od klávesnice počítačů na padesátku hostů, deník Svoboda. Součástí vernisáže dokumentárních fotografií Michal Kubíčka bylo nejenom slavností oficiální zveřejnění fotografií, ale také on-line diskuse s autorem formou chatu[32].

V ostravské Opeře vystavují koncem školního roku **2000/2001** dvě patrně nejosobitější studentky ITF – fotografky Dita Pepe a Lucie Nimcová.

Vychází v pořadí již třetí číslo sborníku Listy o fotografii s podtitulem Acta Photographica Universitatis Silesianae Opaviens 3, tentokrát v rekordním rozsahu 150 stran. Slezská univerzita slaví desetileté výročí od založení, a tak vydání sborníku je chápáno jako jeden z příspěvků ITF k univerzitnímu jubileu. Mezi autory patří tradičně Vladimír Birgus, Tomáš Pospěch, Antonín Dufek, Pavel Scheufler ale také třeba Umberto Eco či Stefan Wojnecki. Většina příspěvků třetího čísla bylo věnováno fotografickému dokumentu. Směrování sborníku nakonec vypovídalo o celkové náladě těch dnů na ITF, jež byly poznamenány mimořádně silnou vlnou dokumentaristů v řadách studentů školy. Tento vliv byl ještě posílen počátkem roku 2002, který se odehrával plně ve znamení příprav velké závěrečné vernisáže projektu Zlín a jeho lidé.

Jednalo se v pořadí o druhý fotografický projekt s akcentem na následnou historicko-sociologicko-dokumentační hodnotu. Fotografie, stejně tak jako vydaná publikace, se setkali s velikým zájmem ze strany místních obyvatel i médií. Svým

32 chat: z angl. slova - povídat, pohovořit, besedovat - písemní konverzace dvou nebo více lidí v reálném čase prostřednictvím sítě internet. Chat lze provádět pomocí speciálního programu nebo také prostřednictvím vyhrazených internetových stránek přes internetový prohlížeč.

rozsahem se sice Zlín nemohl rovnat práci na Hlučínsku, nicméně i tak se stal jedním z nosných dokumentárních projektů Institutu. Výstava proběhla ve foyeru zlínského Městského divadla a ukázala na 160 fotografiích práci celkem 26 účastníků projektu (Lubomír Ančinec, Vojtěch Bartek, Petra Bártková, Bronislav Boba, Daniela Dostálková, Miroslav Chlad, Helena Judasová-Kosková, Martin Kouba, Tomáš Krásenský, Michal Kubíček, Martina Marková, Pavel Matela, Otmar Petyniak, Tomáš Pospěch, Jiří Siostrzonek, Lenka Šavrdová, Vít Šimánek, Jindřich Štreit, Vladimír Šulc, Dušan Tománek, Jan Vaca, Martin Voříšek, Jaroslav Vraj, Pavel Weber, Veronika Zapletalová a Rober Žákovič).

Tradiční se stává spolupráce s Letní filmovou školou v Uherském Hradišti, a to zejména díky Jindřichu Štreitovi. V rámci 28. ročníku letní školy se konaly hned tři fotografické výstavy, všechny zaplněné fotografiemi pedagogů ITF.

Miloslav Stibor, doyen pedagogického sboru, byl v květnu za svůj přínos k umění a propagaci hanácké metropole, odkud pochází a kde žije, oceněn Cenou města Olomouce. Ocenění získal nejenom za svou uměleckou tvorbu, ale také za své pedagogické působení na olomouckém Slovanském gymnáziu, v Lidové škole umění, které dnes dokonce nese jeho jméno, a také na Slezské univerzitě a Univerzitě Palackého v Olomouci.

Absolventi a studenti ITF – například Lucia Nimcová a Jozef Onzik bodují na Slovensku. Oba se dostali počátkem roku 2002 do finále výběru laureáta grantu Institutu pro veřejné otázky, nakonec jej získal Jozef Ondzik[33]. Ten se rozhodl mapovat proměny Slovenska na pozadí jednotlivých lidských příběhů, když konfrontoval tradice i modernu, odcizení města a intimnost vesnice.

Úzká spolupráce funguje s poznaňskou Akademií výtvarných umění (Akademia Sztuk Pięknych - ASP). Na základě spolupráce mezi ITF v Opavě a ASP v Poznani podepsané v květnu 2002 se úspěšně rozvíjí výměna pedagogů, studentů i učebních materiálů. Nejenom, že polští pedagogové navštěvují konzultace na ITF, ale několikrát navštívili polské kolegy i studenti a pedagogové ITF. Za všechny snad jen návštěva jedenácti studentů a pedagogů na mezinárodních dílnách a setkání vysokých uměleckých škol Profile 2002 v Poznani na zámku Skoki na přelomu dubna a května 2002, kterou mimochodem zopakovali úspěšně i dva roky poté.

Do Poznaně zamířila i souborná výstava pedagogů ITF. Ti se v květnu představili v poznaňské Galerii Fotografii pf v Centru kultury Zamek. O výstavě se rozepisuje několik polských médií, Gazeta Wyborcza, která se zmiňuje o vysoké úrovni univerzitního vzdělání ve fotografii v České republice a jako příklad jednoho z nejvýznamnějších center vysokoškolského vzdělání označuje právě ITF. *„Jestli existuje něco takového jako česká škola fotografie, pak obrázky ukázané na výsta-*

33 Nicméně v následujícím roce se stává držitelkou grantu naopak zase Lucie Nimcová.

vě Pedagogové ITF by byly znamenitou ukázkou," uvádí zase svou dvoustránkovou recenzi v magazínu ARTeon Marianna Michalowska.

Představení mladých talentovaných fotografů, studentů Institutu tvůrčí fotografie v Opavě, Univerzity J.E. Purkyně v Ústí nad Labem, Ateliéru fotografie VŠUP Praha a FAMU si dal v létě 2002 za cíl výstavní projekt Pražského domu fotografie s názvem Konfrontace. Tato výstava vychází z programového záměru Pražského domu fotografie prezentovat nové, mladé tvůrčí talenty – osobnosti současné umělecké fotografie. Kurátory výstavy jsou Vladimír Birgus, Pavel Baňka, Pavel Štecha a Vladimír Kozlík.

Mezi zajímavé počiny na severu Moravy patřila výstava Memento šachty. Dvanáct fotografů z Ostravy, převážně studenti ITF, vystavovalo od poloviny září do konce října 2002 výsledky několikadenního workshopu pod vedením Vojtěcha Bartka v autentickém prostředí hornických koupelen a šaten ostravského dolu Michal. Cílem Bartkova workshopu bylo zachytit mizející atmosféru a genius loci tohoto ostravského dolu. Vojtěch Bartek byl v roce 2002 vůbec velmi aktivní – nezůstal nic dlužen své image pracovitého a činorodého muže, a tak se rozhodl oslavit své šedesátiny šňůrou výstav. *„Vojtěch Bartek je fotograf, kterému samotné fotografování nestačí, ještě k tomu musí učit, pořádat výstavy, věnuje se také grafickému designu. K tomu všemu je důležité, že začínal jako horník, a nejen že přičichl k tvrdé práci, on se jí také živil,"* shrnuje v několika řádcích Bartkův život v upoutávce na jeho výstavní šňůru Ohlédnutí redaktor Petr Volf v časopise Reflex. *„Svérázný, energický muž. Obětavý organizátor. A vynikající fotograf,"* popisuje Tereza Gavlíková v MF Dnes. Další výstavou – dárkem k jubileu – byla německá přehlídka fotografií z Bartkovy cesty po Indii „Jeden svět – Indie" v Domě a škole umění ve Wetzlaru. A do třetice to byl soubor fotografií z divadelního prostředí, kdy se tento vitální tajemník ITF rozhodl dokumentovat svým osobitým stylem zrod inscenace Borodinovy opery Kníže Igor.

V červnu 2002 začíná Michal Kubíček vydávat internetový magazín o československé fotografii PhotoRevue.com. Posléze se do jeho vydávání, především v oblasti redakční zapojuje Vladimír Birgus a Tomáš Pospěch. Spolu s oficiálními stránkami ITF se stává nejhodnotnějším informačním zdrojem aktuálních informací o dění nejenom na samotném Institutu, ale také o dění v umělecké fotografii v ČR.

V rámci Photokina v Kolíně nad Rýnem byla na sklonku září 2002 přímo v prostorách kolínského výstaviště otevřena tzv. Visual Gallery. Vedle řady děl světoznámých fotografů představila i práce laureátů mezinárodní Ceny KODAK pro mladé talenty, mezi nimiž byli i dva vítězové z České republiky: Dita Pepe a Jan Vaca.

Ve velkém turné svých výstav pokračuje Miloslav Stibor, který svůj soubor Anima představil v poslední době ve Zlíně, v Košicích a v listopadu také na japonském Tokyo Photo Festival. Výstava Akt v české fotografii, na které bylo zastoupeno svou tvorbou celá řada pedagogů i absolventů ITF, byla přenesena z Paříže do německých Cách.

Do magisterského studia nastupuje rekordních 22 absolventů předchozího bakalářského programu. Úvodní konzultace se tak vyznačovala nejenom neobyčejným přetlakem, ale také milejšími událostmi – oslavou dvou jubileí – šedesát let Vojtěchy Bartka a dvacet let vedení ITF Vladimírem Birgusem. Předávaly se i interní ocenění: hlavní cenu za magisterskou diplomovou práci získal David Boukal, za bakalářskou Petra Benešová, za teoretickou bakalářskou Michal Kubíček a praktickou Andrzej Górski. Hlavním bodem však byla samozřejmě slavnostní imatrikulace – po havajském, indiánském, africkém, spartakiádním nebo latinsko-americkém stylu to bylo ve stylu hornickém – na počest původní profese hlavního oslavence. Přijati byli nejenom noví studenti do prvních ročníků bakalářského a magisterského studia, ale i noví pedagogové – David Boukal, Evžen Sobek, Michal Kubíček a Jiří Turek, všichni absolventi či bývalí studenti ITF.

V nejvýznamnější domácí soutěži novinářské fotografie Czech Press Photo opět získali řadu cen bývalí i současní studenti Institutu. 1. cenu v kategorii Aktualita-série byla udělena Janu Schejbalovi za cyklus snímků z povodní Nešťastný srpen v Praze a v jižních Čechách. Tentýž absolvent bakalářského studia na ITF a současný fotoreportér časopisu Instinkt získal i 3. cenu v kategorii Příroda a životní prostředí. 1. cenu v kategorii Každodenní život obdržela Petra Mášová za snímek Svatba bezdomovců v kostele sv. Salvátora v Praze. 1. cenu v kategorii Sport získal Dan Materna na fotografii Nejtěžší muž Emanuel Yearbourgh v Praze. 1. cenu v kategorii Příroda a životní prostředí mezinárodní porota přiřkla Jiřímu Křenkovi za soubor Mobily. Křenek také představil na samostatné výstavě v Komorní galerii Domu fotografie Josefa Sudka v Praze soubor barevných dokumentárních snímků ze satelitních městeček bohatých rodin v okolí Prahy, jenž vytvořil jako držitel loňského grantu primátora hlavního města Prahy. 2. cenu v kategorii Přírodní a životní prostředí-série získal student 4. ročníku ITF Matěj Stránský za cyklus Život ve městě. Stejný autor obdržel i čestné uznání v kategorii Umění-série. 2. cena v této kategorii byla udělena jeho spolužákovi Robertu Žákovičovi za snímky z módní přehlídky Josefa Čechoty. Zvláštní uznání poroty získal student 5. ročníku ITF ing. Miroslav Němeček za mozaiku 72 snímků Pražské metro-schody pod nebe. Čestné uznání v kategorii Reportáž si odnesl student 2. ročníku ITF Andrej Balco za fotografii Konkurs.

Ve stejnou dobu probíhala v Leica Gallery na newyorské Broadwayi výstava Česká dokumentární fotografie. Kurátor Vladimír Birgus ji sestavil z prací 39 českých fotografů v širokém generačním rozpětí od Františka Drtikola až po představitele nejmladší generace českých dokumentaristů. Mezi vystavujícími byli také pedagogové Institutu Jindřich Štreit, Václav Podestát, Tomáš Pospěch a Evžen Sobek stejně jako tři studenti Josef Horázný, Martin Štěrba a Martin Říha.

Vladimír Birgus končí po uzavření Kabinetu dějin a teorie fotografie na katedře fotografie FAMU k 1.12.2002 jako kmenový pedagog na této pražské škole, kde se nadále věnuje již jen externě vedení doktorandů, diplomantů a seminářů pro 3. – 5. ročník, a jeho hlavním zaměstnavatelem se tak stává pouze ITF.

V reakci na laxní přístup některých studentů vyšších ročníků bylo zavedeno v praxi pravidlo, že nebude možné dát zápočet a klasifikovat posluchače s nižší než 80% účastí na přednáškách. Vzhledem k tomu, že v průběhu roku probíhá jen pět konzultací, znamená to de facto povolanou neúčast na jediné konzultaci.

V úterý 14. ledna 2003 byl otevřen nový Kabinet fotografie – v refektáři Domu umění v Opavě zahájil svou výstavní činnost expozicí fotografií slovenského autora Martina Kollára. Kabinet fotografie, který vznikl jako náhrada za zaniknuvší prostor na Ostrožné ulici, které Slezské zemské muzeum pronajalo ke komerčním účelům, si dal za cíl pořádat výstavy fotografií každý měsíc.

Předáním diplomů a výstavou oceněných publikací ve velkém sále střední haly pražského výstaviště byl koncem dubna 2003 u příležitosti veletrhu Svět knihy slavnostně ukončen 9. ročník soutěže Fotografická publikace roku každoročně vyhlašované časopisem Fotografie-Magazín. První cenu k kategorii Kalendář si odnesl Milan Borovička, v monografiích byla oceněna kniha Vladimír Birgus: Cosi nevyslovitelného, kterou graficky ztvárnil Otakar Karlas, jenž mimochodem upravoval i další vítěznou publikaci Altvaterland. Jako nejlepší katalog byl oceněn katalog k výstavě Miloslava Stibora Anima.

V polovině dubna proběhla v ukrajinské metropoli Kyjev v rámci 1. Mezinárodního festivalu fotografie výstava polských studentů z Bialystoku, kde představili svůj dokumentární projekt o polsko-bělorusko-litevském pomezí na festivalu fotografie v Poznani. Se zájmem se setkala také kolektivní výstava jedenácti bývalých i současných studentů ITF (Bartoš, Boukal, Horázný, Křenek, Nimcová, Pepe, Říha, Šimánek, Špoutil, Štěrba a Vaca). Ze všech aktuálních tendencí, které dnes mají velký prostor ve volné tvorbě studentů a nedávných absolventů ITF, byly do výstavního souboru vybrané především ukázky portrétů, jež v posledních letech v české fotografii prožívají výraznou renesanci zájmu, a tzv. subjektivního dokumentu, v němž se mladí autoři snaží ukázat svým osobním pohledem nejenom různé aspekty života a světa kolem sebe, ale i své vlastní pocity, nálady a názory.

V neposlední řadě se v rámci festivalu představil se svým souborem Cosi nevyslovitelného také V. Birgus. Výstavy byly přijaty s mimořádnou pozorností diváků i médií. Informace a kladné recenze o nich přinesla řada ukrajinských deníků a časopisů (a v obsáhlém článku i moskevská Nězavisimaja gazeta), několik rozhlasových stanic, tři televizní stanice (šot ze zahájení se objevil i v hlavních televizních večerních zprávách) a celostátní ukrajinská televize pedagogy ITF pozvala ho hodinové televizní talk show, která byla celá věnována české fotografii.

Institut tvůrčí fotografie se především díky lvímu podílu Jiřího Siostrzonka podílel také na organizaci V. ročníku mezinárodního filmového festivalu dokumentárních filmů o lidských právech JEDEN SVĚT, která proběhl v květnu 2003 v Opavě.

Součástí 29. ročníku Letní filmové školy v Uherském Hradišti, která proběhla na rozhraní července a srpna 2003, byly už tradičně výstavy studentů a pedagogů ITF FPF SU. Protože jedno ze dvou hlavních témat školy se jmenovalo Film a básník, sestavil Aleš Kuneš pro výstavní prostory Slováckého divadla expozici fotografických ilustrací studentů Petry Benešové, Katariny Hanové, Petry Holzbachové, Barbory Kuklíkové, Barbory Tomášové, Petry Zůnové, Davida Boukala, Gabriela Dvořáka, Jaroslava Santlera, Jana Taberyho a dalších. Druhé téma Film a smrt doprovázela v kině Hvězda výstava dokumentárních fotografií Jindřicha Štreita, Markéty Luskačové, Víta Šimánka a Jiřího Pospíšila. Obě výstavy byly otevřeny na slavnostním zahájení Letní filmové školy za přítomnosti ministra kultury České republiky Pavla Dostála a světoznámého polského režiséra Krzysztofa Zanussiho.

Bez výstavy prací studentů ITF se neobešel ani doprovodný program programu 38. Mezinárodního filmového festivalu v Karlových Varech. Vojtěch Bartek pro návštěvníky festivalu připravil výstavu „Před diváky“ sestavenou se svých fotografií z přípravy tří ostravských operních inscenací, snímků studentky Evy Palkovičové z ostravského loutkového představení „Staré pověsti české“ a ze dvou fotografických cyklů Michaely Cibulkové „Cirkus Berousek“ a „Obrazy chmur“.

Zájem o studium na ITF stále roste. Téměř dvacetiprocentní nárůst zaznamenali na studijním oddělení, když do prvního ročníku bakalářského studia přijali 251 přihlášek zájemců o studium oproti 213 v roce předchozím. V kontextu univerzity se jednalo o v kombinovaném studiu o nejvyšší zájem a v porovnání s denním studiem konkurovaly jen obory z oblasti ekonomiky a managementu, historických věd, matematiky, informatiky a systémového inženýrství.

Počátkem září 2003 byla v Kabinetu fotografie v Domě umění v Opavě otevřena v rámci festivalu Bezručova Opava výstava „Institut tvůrčí fotografie mezinárodně“, která představila naše zahraniční aktivity i studenty. Byly na ní zastoupeny práce polských, českých a ukrajinských studentů Magdaleny Bartkiewicz, Grzegorze Dabrowského, Andrzeje Górského, Vladimíra Krynytského, Dity Pepe, Martina Říhy,

Evžena Sobka, Martina Stránského, Pawla Supernaka, Piotra Szymona, Jana Vaci a dalších autorů, kteří nás v posledních letech dobře reprezentovali v zahraničí. Ve čtvrtek 18. září v začala v Galerii Opera v Ostravě výstava studenta 2. ročníku Vojtěch V. Slámy, který si stačil získat dostatečnou známost především jako vůdčí člen skupiny Paralaxa.

Škola, respektive její studenti a absolventi, se úspěšně prezentují i na stránkách odborného tisku – vychází medailony nejenom těch známějších jako je Dita Pepe či Jiří Křenek, ale do své rubriky Fotografové zítřka zařazuje Patra Holzbachová, sama studentka a současně redaktorka magazínu FotoVideo, také Lenku Šavrdovou, Michaelu Cibulkovou, Lucii Nimcovou, Petera Javoríka, samostatný profil v magazínu mají Andrej Balco, Jan Branč a další.

V japonské Ósace proběhla výstava oceněných prací světové fotografické soutěže MIO Photo Award. Mezi vystavujícími Japonci, Korejci a jedním nominovaným umělcem z Číny byli, skoro by se dalo říci, že tradičně, také účastníci z České republiky, konkrétně studenti Institutu tvůrčí fotografie. Tentokrát se jednalo o tři studenty - nejvyšší cenu v jedné z kategorií získal Matěj Stránský, nominováni byli však také Karel Poneš a Barbora Kuklíková.

Díky vybudování nového rektorátu Univerzity a tak uvolnění prostor v budově na Bezručově náměstí se ITF o prázdninách konečně dočkalo rozsáhlejších prostor (doposud sídlil Institut ve dvou malých kancelářích) a po několikaletém naléhání na vedení fakulty alespoň někteří interní pedagogové dostali vlastní kabinety, dvě místnosti se našly i pro další interní a externí pedagogy, fotoateliér se přestěhoval z nevábného sklepení budovy rektorátu na příjemnějších prostor druhého patra budovy, dvě místnosti byly vyčleněny pro knihovnu a archiv ITF, dokonce díky cca. dvoumiliónovému grantu z Fondu rozvoje vysokých škol bylo možno otevřít vlastní digitální pracoviště vybavené počítači, velkoplošnou tiskárnou i barevným malonákladovým tiskovým strojem.

Počátkem školního roku **2003 – 2004** pak byly oznámeny výsledky fotografické soutěže Portrét osobnosti, kterou u příležitosti příprav 4. vydání publikace Kdo je kdo v České republice vyhlásil vydavatel této encyklopedie spolu s Lidovými novinami. První tři ceny získali absolventi či studenti ITF – Lucia Nimcová, Jan Tabery a Kateřina Jochová.

V říjnu 2003 byl zahájen další ročník festivalu Funkeho Kolín, na němž byl ITF zastoupen výstavou novějších fotografií Jiřího Křenka z pražských satelitních čtvrtí. Koncem měsíce byla v Galerii Opera v Ostravě zahájena první část dvoudílné výstavy „Současná česká dokumentární fotografie“, na byli zastoupeni mj. i pedagogové a studenti ITF Jindřich Štreit, Václav Podestát, Evžen Sobek, Tomáš Pospěch, Jiří Křenek a další.

Říjen byl vůbec hektický. Byla představena veliká výstava diplomových a klauzurních prací z let 1998-2003. Zaplnila tři patra Domu umění a prostory Minoritského kláštera v Opavě a byla doposud největší expozicí, jakou kdy ITF uspořádal. Přesto však představovala jen nepatrnou část fotografií, jenž v uvedeném období studenti vytvořili. Výstavu uspořádala IFT za finanční podpory Statutárního města Opavy, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR, Krajského úřadu Moravskoslezského kraje, firem Olympus C&S, Canon CZ, Kodak Professional, AutoCont-OnLine, FotoŠkoda a Pražských kurzů fotografie. Výběru fotografií pro výstavu a katalog se zhostil V. Birgus, na výstavě spolupracovali také V. Bartek, V. Podestát, T. Pospěch, J. Siostrzonek. K výstavě byl vydán katalog o 180 stranách ve spolupráci s nakladatelstvím KANT Karla Kerlického.

Zaměření výstavy na volnou tvorbu dobře dokumentovalo dominantní tendence v pracích studentů ITF, které jsou v mnoha směrech obdobné hlavním trendům fotografické tvorby u nás i ve světě. Na první pohled bylo z expozice zřejmé, že ITF je univerzální školou, že ve volné tvorbě studentů nepřevládá jen jeden či dva směry, jak je tomu u některých jiných škol. Přesto některé tendence jsou výrazné. V posledních letech je to například mohutný nástup barevné fotografie, a to jak v oblasti dokumentu, tak ve výtvarně zaměřených snímcích. V dokumentární fotografii pak lze vysledovat příklon k subjektivnímu pojetí, akcentujícímu vizuální metafory, obsahový podtext a reflexi vlastních názorů či zážitků. Velmi oblíbenou formou se stávají různé typy fotografických deníků, pozici si drží sociálně a sociologicky orientovaná dokumentární fotografie, renesanci zažívá fotografický portrét, moderní zátiší a akt. Stále častěji se v pracích studentů objevuje invenční a funkční využití počítačových úprav fotografií, naopak okrajově se objevuje fotografie konceptu.

Ve stejnou dobu proběhlo v Opavě také historicky první setkání fotografických škol nejenom z České republiky, ale také od našich severních a východních sousedů. Setkání se zúčastnili jak zástupci všech tuzemských vysokých škol zabývajících se výukou fotografie a také několika významných středních škol, tak představitelé polských a slovenských univerzit a akademií[34]. Mezi V.I.P. hosty patřil například prof. Stefan Wojnecki, prof. Piotr Wolynski, prof. Andrej Florkowski (ASP Poznan), doc. Zbigniew Zegan (ASP Krakov), prof. Miroslav Vojtěchovský a Mgr. Jaroslav Bárta (FAMU Praha), MgA. Lucie Mlynářová (VŠUP Praha), doc. Pavel Baňka (UJEP Ústí n.L.), Mgr. Jaroslav Prokop (UTB Zlín) ale i zástupci fotografických magazínů a časopisů, jako například Magazín Fotografia nebo Fotograf či fotografických institucí – Národní muzeum fotografie, popradský Dom fotografie a mnoho

34 FAMU Praha, VŠUP Praha, UJEP Ústí n. L., Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, ITF SU v Opavě. Polské školy: Akademie výtvarných umění v Krakově, Poznani a Katovicích. Slovensko: VŠVU Bratislava.

dalších příznivců kvalitní fotografie a výuky. Setkání se tak stalo konstruktivní konfrontací přístupu a postupů jednotlivých vzdělávacích zařízení ve fotografii, kdy jednotlivé školy měly například možnost na otevřeném fóru prezentovat systém své výuky a výsledky práce svých studentů.

„Institut tvůrčí fotografie ….. již třináctým rokem produkuje stále kvalitnější výsledky. ….. Setkání pedagogů a studentů fotografie bylo perfektně připravené a mělo své místo i opodstatnění. Podalo výpověď o kvalitě výuky fotografie v České republice, na druhé straně i o možných rezervách. Co zlepšovat je stále v oblasti vzájemné spolupráce. Česká fotografie má ve světě své nezastupitelné místo, a pokud budou fotografické školy v České republice táhnout za jeden provaz, můžeme očekávat v této oblasti jenom vzrůst," komentuje 13. listopadu 2003 událost v recenzi Lidových novin s hodnocením pěti hvězdiček z možných pěti Daniel Petřina. V časopisu Fotografie Magazín pak ještě dodává: *„Zatímco na Filmové a televizní fakultě Akademie múzických umění v Praze čas teprve ukáže, kterým směrem se bude ubírat po radikálních změnách ve výuce provedených v posledních letech, Institut tvůrčí fotografie, vlajková loď Filozoficko-přírodovědecké fakulty Slezské univerzity v Opavě, má již třináctým rokem stále kvalitnější výsledky. Koncem října jeho vedoucí prof. PhDr. Vladimír Birgus se svým sehraným týmem pedagogů inicioval setkání, jež v dějinách českého fotografického školství nemá obdoby… …Setkání pedagogů a studentů fotografie bylo dobře připravené a mělo své místo i opodstatnění. Probíhalo v přátelském ovzduší, ze kterého vyplynula kvalita výuky fotografie v České republice, probíraly se i nedostatky, včetně rezerv ve smyslu pro vzájemnou spolupráci. Pokud by totiž školy otevřeně spolupracovaly, nemuselo by docházet k mnohým paradoxům."*

Současně se setkáním vysokých škol byla 31. 10. 2003 v 18 hodin zahájena velká expozice diplomových a klauzurních prací ITF z let 1998-2003. K výstavě vyšel reprezentativní katalog v pražském nakladatelství KANT, který mj. získal hlavní cenu kategorii Katalog v každoročně vyhlašované soutěži Fotografická publikace roku. Výstava probíhala ve všech prostorách Domu umění v Opavě a také v opavském Minoritském klášteře. Na výstavě byly představeny bakalářské a magisterské diplomové práce, tady výhradně volná tvorba absolventů ITF. Později, ve zúžené podobě, byla výstava reprizována v Ostravě, Bratislavě, Poznani, Kaunasu a Chebu.

Následující víkend strávili studenti a pedagogové v Bratislavě – na tradičním Měsíci fotografie. Vedle řady atraktivních výstav světových autorů (Duane Michals, Robert Doisneau, Andreas Müller-Pohle, Ryszard Horowitz) zde byly k vidění také fotografie dvou absolventek ITF - autoportréty Dity Pepe a snímky ze současného

Slovenska Lucie Nimcové. Vladimír Birgus prezentoval Institut také na mezinárodním teoretickém sympoziu na půdě bratislavské VŠVU.

Děkanem Filozoficko-přírodovědecké fakulty byl na druhé volební období zvolen prof. RNDr. Zdeněk Stuchlík, CSc. Ač sám teoretik fyziky a astrofyzik, pro ITF to byla dobrá zpráva, děkan je stal vášnivým fotografem a Institut mu v následujícím období uspořádal nejednu výstavu.

Na nultou konzultaci se v lednu 2004 přijelo podívat na 170 zájemců o studium na ITF. Někteří uchazeči se do Opavy hlásili potřetí.

V květnu 2004 navštívili ASP v Poznani Vladimír Birgus, Aleš Kuneš, Jindřich Štreit, Vojtěch Bartek, Pavel Mára a Václav Podestát, kteří v Kulturním centru Zámek v Poznani připravili výstavy „Institut tvůrčí fotografie FPF SU v Opavě – Diplomové a klauzurní práce 1998-2003“ a „Václav Podestát: Lidé“, a přednesli na mezinárodním plenéru Profily přednášky o ITF. Ve stejném měsíci se mezinárodního plenéru Profily 2004, pořádaného ASP na zámku Skoki, zúčastnil Evžen Sobek se třemi studenty ITF.

O prázdninách roku 2004 se studenti ITF vrátili do Uherského Hradiště, na tamní Letní filmový festival. Po minulých ročnících, kdy byla doprovodná výstavní část festivalu zaměřená na vztah filmu k erotice, poezii, mytologii či smrti, se tento rok stalo leitmotivem Film a pohádka, proto i fotografové ve svých snímcích ukazovali především děti.

Byla vyhodnocena Cena Jaromíra Funkeho. Vyhlašovateli byli vedle ITF také časopis Ateliér a Pražský dům fotografie. Podpořila ji také dcera Jaromíra Funkeho, která vítězi darovala otcovo Exotické zátiší a ocenění 10000 korun. Porota složená z odborníků z oblasti kritiky, publicistiky, teorie, akademického prostředí, kurátorů sbírek a galeristů se shodla na prvních třech fotografech do 35 let. Cenu získala s velkým náskokem Dita Pepe, následována Jiřím Křenkem a Karlem Tůmou. Na čtvrtém místě se umístil další absolvent ITF Vít Šimánek.

Cenu poroty v japonské Mio Photo Awards získal Andrej Balco, současně získal roční fotografický grant pro dokumentaci života na Slovensku ve výši 120 000 Sk. Milan Blatný byl oceněn Cenou portfolio review na Měsíci fotografie v Bratislavě, kde současně samostatně vystavoval. Získal první míst v celoroční soutěži časopisu THE PHOTO REVIEW (Filadelfie), první místo v kategorii Fine art / Abstract v celoroční soutěži IPA INTERNATIONAL PHOTOGRAPHY AWARDS, Los Angeles a jeho práce byla ohodnocena grantem Britské rady na výstavu v Birminghamu. Polský student Mariusz Forecki získal 1. ceni v kategorii „Události“ ve fotografické soutěži pod záštitou hejtmana Velkopolského kraje. Jeho kolega Grzegorz Klatka byl oceněn uměleckou radou v rámci XXXIV. ročníku Gorzowských fotografických konfrontací. Andrzej Kramarz vyhrál třetí místo v soutěži polské edice ma-

gazínu Newsweek. Druhou cenu v kategorii reportáž a grant primátora hlavního města Prahy v Czech Press Photo si odnesl Jan Schejbal.

Vladimír Birgus spolu s Janem Mlčochem si odnesli hlavní cenu v soutěži Nejlepší fotografická publikace ze střední a východní Evropy na Měsíci fotografie v Bratislavě za knihu Jaroslav Rössler – fotografie, koláže, kresby (KANT, Praha). Tatáž kniha byla ohodnocena také jako Nejlepší fotografická publikace roku a podobné ocenění si odnesla v kategorii katalogů publikace Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě - Diplomové a klauzurní práce 1998-2003. Jindřich Štreit získal v téže soutěži ocenění za knihu Tak daleko, tak blízko (vydalo Sdružení Katolocká charita, Praha) a za knihu Dokouřeno!? (vydalo Ministerstvo zdravotnictví ČR).

ITF připravil v rámci 5. Měsíce fotografie v Moskvě Fotobienále 2004, pořádaného Moskevským domem fotografie, výstavy Město v současné české dokumentární fotografii, Vladimír Birgus: Cosi nevyslovitelného a Dita Pepe: Autoportréty. Vladimír Birgus měl na mezinárodním sympoziu v Moskvě přednášku o tradicích a současnosti české fotografie.

V listopadu na bratislavském Měsíci fotografie byli kurátoři neobyčejně štědří k českým autorů. Vedle fotografií takových autorů jako Jan Svoboda či prací v expozici Akt v české fotografii, která byla po premiéře na Pražském hradě a v olomouckém Muzeu umění ve zúžené verzi, zahrnující tvorbu z posledních čtyř desetiletí od Stibora, Saudka, Kuščynského, Stana, Máry, Pinkavy, Lhotáka, Jiráska i řady mladších autorů, představena už v Moskvě, Paříži, Cáchách, Poznani, Vratislavi, Walbrzychu a Opavě, byly představeny i práce nejmladších generace českých fotografů. Ta zde byla reprezentována výstavou barevných snímků Barbory Kuklíkové o čtyřech cizincích žijících v Praze, a cyklem loňského vítěze portfolií Milana Blatného Foto mandaly: střed je esence, inspirovaným tibetskými symboly Buddhova spirituálního vtělení. Studenti dvou českých škol – Institutu tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě a Ateliéru fotografie UJEP v Ústí nad Labem - se také účastnili spolu se školami ze Slovenska, Polska a Velké Británie expozice Generace Východ.

Koncem roku se galerii Opera představuje první část bakalářských diplomových prací absolventů za rok 2004 (Pawel Adamus, Markéta Bendová, Jan Branč, Hana Kalvachová, Eva Palkovičová, Václav Peták, Antonín Válek). Druhá část následuje po novém roce.

Ve stejnou dobu probíhala v pražské galerii Velryba velmi osobitá a sugestivní výstava fotografií absolventa Institutu Víta Šimánka s názvem Pohledy nemocných, na kterých se autor podle vlastních slov snažil „převést do vizuální podoby pocity nemocných lidí, ležících např. v horečkách, postižených mozkovou přího-

dou, či ve stavech, kdy jsou napůl v bezvědomí, zkrátka jak skrze svou nemoc vní-mají své okolí.“

Měl-li bych v ruce věšteckou kouli, asi by bylo vše mnohem jednodušší. I tak se však pokusím tak trochu zavěštit. Institut se dnes nachází před dalším zlomovým obdobím. Je to patnáct let, co funguje jako skutečný vysokoškolský stav. Pokud by se dala aplikovat Komenského didaktická periodizace vzdělávacího procesu, pak ITF přichází do své třetí fáze – z doby předškolního vzdělávání a etapy národní školy přichází doba gymnaziální – doba, kdy student je schopen zvládat cizí jazyky a již není třeba tak širokého ochranného deštníku. Je to přirozený vývoj, kterým jak se zdá prochází i ITF. Pedagogové se ve většině přestávají bát nových přístupů ve fotografii, v práci studentů již není neobvyklé použití digitálních technologií.

Jan Pohribný se svými studenty rozbíjí tradiční klišé, že krajina je jen pohlednicový pohled na realitu bez vlastní autorovy invence. Do práce stále více zasahují tvůrčí postupy a tvůrčí procesy ve zpracování. Na tvorbě mladších autorů je vidět příklon nejenom k digitální či počítačové fotografii, ale i k originálnímu vidění, barvě a kreativnímu využití schopností dostupné techniky.

Přibyly nové předměty jako například Tvůrčí digitální fotografie, které by ještě před několika málo lety byly naprosto nemyslitelné – vždyť digitální fotografie byla i mnoha pedagogy na ITF považovaná jen za výstřelek počítačových nadšenců a umělečtí fotografové razili zásadu, že digitální technika devalvuje fotografii, že nelze digitální technikou vytvořit kvalitní umělecké dílo, že odnaučuje fotografující dívat se pozorně kolem sebe, zapleveluje svět milióny nepotřebných fotografií a s digitální technikou se byli ochotni smířit maximálně ve službách reportážních fotografů. Doba však pokročila a dává naopak za pravdu těm, kteří tvrdili, že není až tak podstatné, jakým fotoaparátem a jakou technikou se snímek exponuje či vyvolává, jako spíše to, co na něm je a co autor svým dílem zamýšlel.

Již téměř zcela mizí forma poštovních korespondenčních konzultací, na kterých bylo založeno studium v 70. a 80. letech a vedle standardní výuky na pravidelných konzultacích a stále častějších workshopech, plenérech a tvůrčích dílnách, se do pomalu do výuky zapojuje také e-learning. ITF získalo z Fondu rozvoje vysokých škol grant na vytvoření e-learningového způsobu výuky – tzv. hodnocení fotografií přes internet. Systém není v současné době využíván masově, přestože doba k tomu dozrála, musí k tomu dozrát i jednotliví aktéři. Sytém přitom funguje velmi jednoduše – student se pouze zaregistruje a pak už jen stačí on-line vyplnit žádost o konzultaci. Vybere si předmět, pedagoga, se kterým chce konzultovat, zadá ná-

zev souboru, jeho popis, technické specifikace a následně vloží buď fotografie, videa nebo textové dokumenty. Po odeslání studentovy žádosti se automaticky mailem upozorní pedagog, že ho na webu čeká konzultace se studentem. Poté, co se pedagog přihlásí, tak na hlavní stránce uvidí seznam aktuálních žádostí o hodnocení. Po shlédnutí konkrétní žádosti napíše hodnocení, buď celkové nebo ke každé konkrétní fotografii zvlášť, může ke svému předmětu vkládat ukázková řešení a inspirovat tak studenty on-line.

Postupně se aplikuje také umísťování teoretických studijních materiálů vč. Plného znění některých diplomových prací na web (www.itf.cz). Michal Kubíček předal vydávání internetového magazínu PhotoRevue.com (www.photorevue.com), který dnes obsahuje zhruba 150 reprezentativních textů o české i světové fotografii, plně do vydavatelské péče ITF.

V červnu 2005, těsně před uzávěrkou této práce přichází dobrá zpráva: Akreditační komise vlády ČR prodloužila akreditace bakalářského i magisterského studia na další čtyři roky. Vedení Institutu se již chystá připravovat na podklady pro akreditaci doktorského studia. Od minulé reakreditace byla vedle samotného rozsahu pravidelně pořádaných konzultací zvýšena frekvence tvůrčích dílen pro menší skupiny studentů, které vedou často také fotografové – profesionálové z jiných škol či z praxe.

Z řad pedagogického sboru odchází představitelé a pamětníci nejstaršího a „konzervativního“ stylu výuky. Institut, tak jak jsme jej znali, končí. Přichází další, mladší generace pedagogů ať už z řad absolventů či „zvenčí“, nastupuje nová generace studentů, zvyšuje se jejich odborná úroveň, mnozí z nich mají za sebou již slibně rozjetou kariéru na poli fotografickém. Jsou mezi nimi uznávaní představitelé mladé vlny české fotografie, kvalitní profesionálové z řad fotoreportérů prestižních magazínů a redakcí deníků, druhá generace z fotografických či uměleckých rodin, mediální celebrity.

Přichází nové fotografické hvězdy, jak nazvala již zmiňovaná Petra Holzbachová svou rubriku ve FotoVideo „Fotografové zítřka“. Je dobře vidět a sledovat jejich tvorbu, je dobré být u jejich začátků, někteří z nich možná po jedné dvou výborných výstavách zapadnou a nebude o nich na poli fotografickém ani vidu ani slechu, jiní si budou budovat pomalou a poctivou prací svou pozici na poli fotografickém, po jiném možná bude, podobně jako po Drtikolovi, pojmenována kometa či planetka, další jako kometa vyletí a bude se periodicky vracet na výsluní přízně kurátorů potažmo kritiků. Ať už jejich životní dráhy půjdou jakýmkoli směrem, ať už budou vzpomínat na některé jednotlivosti ve škole, na pedagogy či kolegy jakkoli, každý z nich se však jistě bude při vyslovení tří slov INSTITUT TVŮRČÍ FOTOGRAFIE s hrdostí v hlase říkat: ***Byla to má alma mater***.

3

Tajemství přitažlivosti

Usus sine doctrina quam citra usum doctrina valet.
Zkušenost bez vzdělání platí více než naopak vzdělání bez zkušenosti.
| Quintilianus Marcus Fabius |

ITF má svou vlastní, specifickou atmosféru, která je dle mého názoru – a souhlasí se mnou jistě i řada dalších absolventů, studentů i pedagogů, kteří ji měli možnost zažít – jednou z největších deviz školy. Nedá se asi naprosto exaktně vysledovat, jak je možné, že se zde tato atmosféra vyskytuje, kdo či co je jejím zdrojem. Možná se jedná o vedlejší produkt celkové situace – únik z běžného prostředí, stresu normálního života, únik z města, setkání s lidmi, kteří mají podobný zájem, uvolněná nálada a bezprostřednější přístup v jinak zdánlivě nesmiřitelných sociálních skupinách. A i když by se jednalo byť i jen o vedlejší produkt, pro mnohé i tak zůstane důvodem, proč se na Bečvy stále a stále vracet.

Ze sociologického hlediska lze tuto atmosféru chápat jako výraz sociální pospolitosti, neexistuje zde konsensus ve vymezení životního způsobu, neexistuje zde konsensus ve vymezení elementů a sfér životního stylu, spontánní souhlas zde vzniká vždy jen na maximálně několik (3-4) dnů, díky čemuž není prostor, aby došlo k „ponorkovým“ nemocím, naopak vzácnost styku je považována za výhodu. Svou roli zde pak hraje i důraz kladený na samostatnost, využití kvalifikací a dovedností, perspektivu pokroku a dobré mezilidské vztahy a to nejenom ve vlastní skupině mezi studenty, ale také směrem k pedagogům. Nezanedbatelné je pak

také jakési vytržení z běžné masové kultury, jako televize, rozhlas a další masmédia, vytržení ze standardizace a komercionalizace, čímž dochází z přirozené podstaty člověka k zesílení potřeby stýkání se, seskupování, komunikování, glosování, hodnocení.

„Lidi tady prostě baví být spolu, společně zde vyučujeme, učíme se, vystavujeme, jezdíme na plenéry, exkurze, výstavy, fotografické veletrhy, do Bratislavy na Mesiac fotografie, do Kolína nad Rýnem na Photokinu,“ říká Birgus. Škola tak je otevřená vnějším vlivům a schopna pružně absorbovat změny, reagovat na aktuální trendy a realizovat je.

V porovnání s ostatními školami pak lze poukázat i na další podstatný rozdíl, jenž se výrazně promítá do celkové nálady a atmosféry na ITF. *„Mohu porovnat atmosféru a vztahy například s katedrou fotografie FAMU v Praze a mohu zodpovědně prohlásit, že tam zdaleka netvoří pedagogové tak kompaktní sbor. Mnohem více se pak do výuky přenášejí nejrůznější rozmíšky a osobní konflikty mezi pedagogy,“* uvádí k tomu Vladimír Birgus. Jako příklad uvádí, že na ostatních školách je mj. nemyslitelné, aby student, který má za vedoucího práce jednoho pedagoga, šel vzápětí konzultovat své fotografie s dalším pedagogem. Naopak zde na Institutu je tento postup naprosto běžný a vítán. Prospívá to rozvoji a rozhledu studenta. Je běžnou záležitostí, že úkoly, klauzury nebo závěrečné výstavní soubory procházejí před odevzdáním hodnocením a konzultacemi s několika pedagogy, a to vše naprosto otevřeně, bez jakéhokoli náznaku nesouhlasu nebo zášti.

Výjimečné vztahy, kde neexistuje jejich pevná formulace pedagog-žák a žák-pedagog, podporují silnou zpětnou vazbu, která je obohacující pro obě strany. Vztahy, které nejsou pouze o fotografii, ale podporují rozvoj širšího vědomí a vnímání. Nejsou zde kabinety a setkávat se lze s pedagogy doslova 24 hodin denně. Povahy a protiklady se magneticky vyvažují a plus se neguje s minusem. Lidé, kteří by se v „běžném životě“ nesetkali a asi by ani neměli důvod, se najednou naladí na jednotnou vlnu.

Nezasvěcenému by se tak mohlo lehce zdát, že se o ITF v souvislosti právě s mezilidskými vztahy hovoří pouze v superlativech a jako o jakési bájné Utopii, kde neexistují neshody a sváry, kde všichni žijí v dokonalé symbióze a harmonii. Že mnozí z těch, kteří o tom hovoří, možná o tom ani nejsou zcela a stoprocentně přesvědčeni, pouze přejali obecně uznávaný úzus, že tomu tak je, a přijali jej za vlastní názor. Možná ano, vždyť samozřejmě, že všude, kde jsou lidé, nacházejí se i lidské slabosti a nedobré lidské vlastnosti. I tak je však atmosféra na ITF ojedinělá a dozajista okouzlující.

Samostatná kapitola by pak mohla být věnovaná „středobodu“ ITF – místnosti s barem. Místo, které většinu roku slouží jako odpočinkové místo a útočiště pro

návštěvníky Beskyd, se pravidelně pětkrát do roka proměňuje v učebnu (ve dne), diskotéku (v noci), ale také třeba ve spartakiádní cvičiště, kalifornskou pláž, mexickou plantáž, africkou džungli, indický chrám a řadu dalších více či méně uvěřitelných míst.

Místnost se také jednou do roka mění v imatrikulační aulu. Zatímco na ostatních školách probíhá slavnostní akt imatrikulace v historické části fakulty a bývá to jedno z mála (pro některé první a současně i poslední) setkání studentů a nejvyššího vedení školy (rektor, děkani, zástupci akademického senátu či vědecké rady fakulty), přičemž je poznamenán vážnými projevy pedagogů a končí složením akademického slibu, čímž se student stává pravoplatným členem akademické obce, na ITF probíhá imatrikulace tzv. „námořnickým způsobem“. V duchu zasvěcování nováčků, kteří poprvé přeplouvají rovník, se imatrikulace stává důležitým psychologickým momentem, při kterém dochází ke „srážení hřebínků“ a minimalizaci „namistrovanosti“, momentem, kdy čerstvě přijatí studenti mohou prokázat, nakolik jsou ochotni zapojit se do kolektivu a absorbovat atmosféru ITF. Často už jen na základě toho, nakolik se vydařila imatrikulace daného ročníku, lze odhadnout atmosféru a vztahy, které v dané třídě budou vládnout po následující léta. Návštěvníky konzultací – nestudenty fascinuje to, co vidí. Nedokáží si představit, že by u něco podobného fungovalo na jiných vysokých školách. Atmosféra na ITF je velice nakažlivá, a pokud by byla stejně tak i přenositelná, bylo by naše školství o kus\ dál…

Kapitoly je nazvaná „Tajemství přitažlivosti“. Pokud tedy někdo z předcházejících řádků onen recept nevyčetl, prozradím ještě jednu důležitou ingredienci – atmosféru vždy vytvářejí především lidé. A stejně tak jako jsou křehké vztahy mezi lidmi, stejně tak je křehká a rozbití náchylná atmosféra.

4

Pedagogové

Homines dum docent, discunt.
Když lidé vyučují, sami se učí.
| Seneca Lucius Annaeus |

„Úroveň každé umělecké školy spíše než její technické vybavení či počet svazků v knihovně tvoří kvalita jejích studentů a pedagogů,“ říká Vladimír Birgus, který je od počátků existence školy coby vysokoškolského ústavu jejím vedoucím pedagogem.

Faktem je, že Institut, ať již v předlistopadové či polistopadové historii vždy měl magickou moc přitahovat řadu skutečných osobností a odborníků. Možná to bylo již samotnou osobou zakladatele K.O.Hrubého, který dokázal inspirovat a přitáhnout do školy opravdové legendy. Stačí vzpomenout například Václava Zykmunda, spoluzakladatele slavné umělecké skupiny Ra – malíře, teoretika a autora neotřelých nadčasových fotografií, předjímající mj. pozdější trendy body artu či happeningu. Titánem teorie fotografie a bezesporu určující postavou dění ve fotografii své doby, osobností, která se neopomenutelnou měrou coby zakladatel pražské FAMU zapsala do análů českého fotografického školství, byl fotograf, kameraman, autor řady publikací Ján Šmok. Mezi přední dokumentaristy současnosti patří Jindřich Štreit i Karel Cudlín. Klasikem výtvarné fotografie ženského těla je Miloslav Stibor. Představitelé tvůrčích skupin DOFO Vojtěch Sapara a Jaroslav Vávra především spolu s nezaměnitelným portrétistou ženských tváří Milanem Borovičkou se svým kolegou, známým krajinářem Miroslavem Bílkem ovlivňovali výtvarné

vnímání řady absolventů školy. Skvělý fotograf skla ale i krajinář Miroslav Vojtěchovský spolu s Antonínem Braným, Tomáš Fassati či Aleš Kuneš přinesli do výuky zkušenosti ze svého působení na FAMU. Podobně jako i Vladimír Birgus, který stojí v čele Institutu tvůrčí fotografie od roku 1982. Významný český historik a teoretik fotografie, kurátor desítek důležitých výstav, autor dokumentárního „nikdy nekončícího" souboru Cosi nevyslovitelného, je pevně spojen s historií ITF.

„Došlo zde k radikálním změnám, ze školy pro amatéry se stala plnohodnotnou vysokou školou, tak jak ji dnes známe. Od počátku devadesátých let přibyly předměty, zejména teoretické, jako jsou dějiny fotografie a umění nebo sociologie a psychologie umění. Zlepšila se úroveň předmětů jako je užitá fotografie, reklamní tvorba, barevná fotografie, přibývají předměty reflektující nejnovější trendy a vývoj ve fotografii, jako např. digitální fotografie. Zlepšilo se i technické vybavení, máme kompletně vybavený ateliér, několik digitálních aparátů včetně digitální stěny na střední formát, klasické velkoformátové přístroje a jiné potřebné věci. K ideálnímu vybavení máme sice ještě daleko, ale v rámci přidělovaných prostředků se snažíme. Postupně se buduje laboratoř a knihovna. Mnohem důležitější než vybavení je však tým kvalitních pedagogů. Ten naštěstí máme. I to je jedna z výhod kombinované formy výuky, mnozí z kvalitních pedagogů by kvůli své tvorbě z časových důvodů na jiné fotografické vysoké škole denní formy, jako je například FAMU, vyučovat nemohli," říká Birgus.

„Na druhé straně podíváme-li se zpět, zvyšují se nároky nejen na pedagogy, ale i studenty. Je více předmětů, přibývá úkolů a zkoušek. V budoucnu se také budeme muset připravit na generační obměnu pedagogického sboru. Nebude to nic jednoduchého, stávající pedagogové jsou skutečně kvalifikovaní a kvalitní, vážíme si jich, patří mezi špičky se svých oborech a žánrech, nicméně trendy ve fotografii postupují a někteří z nich na ně již nedokáží reagovat. Musíme být otevření k nových pohledám a experimentům," míní Birgus. K takové generační výměně došlo například již v roce 1998, kdy klasického krajináře Miroslava Bílka nahradil Jan Pohribný. Patrné bylo prudké zvýšení úrovně krajinářské fotografie na straně studentů a oživení zájmu o tento žánr.

Za potěšující Birgus považuje skutečnost, že mnozí z absolventů nebo dokonce i současných studentů sami vyučují na dalších fotografických školách. Za všechny lze vzpomenout například Piotra Szymona, který předával své zkušenosti na Akademii výtvarných umění v Katovicích. Dalším polským absolventem a nyní pedagogem je Krysztof Hejke vyučující na Státní vysoké škole filmové, televizní a divadelní v Lodži. Bývalá posluchačka Petra Benešová předává své zkušenosti v Praze na fotografickém učilišti. Tomáš Pospěch působí nejenom na ITF, ale také ve Zlíně, na tamní Univerzitě Tomáše Bati. V ateliéru fotografie na Univerzitě Jana

Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem zase vede semináře fotografie absolventka Jolana Havelková. Irena Armutidisová, další z prvních magistrů ITF, vyučuje na Fakultě výtvarného umění Vysokého učení technického v Brně. Řada dalších učí nebo učila na středních školách – Petr Vilgus na Střední průmyslové škole grafické v Praze, Maria Śliwa v Bialsku-Biale, Michal Kubíček a Dita Pepe-Horsteinerová, kteří dnes vyučují externě na ITF, a působili například na střední odborné škole v Ostravě, nakonec celé oddělení fotografie na SUPŠ v Ostravě je vedeno absolventy nebo studenty ITF – Tomášem Macíčkem, Jaroslavem Malíkem, Jakubem Chlebounem a již zmiňovanou Ditou Pepe. V Ostravě pak nelze nevzpomenout ani Lidovou konzervatoř a zde řadu let působícího Jiřího Kudělku. V Brně na vlastní fotoškole působícího Evžena Sobka, která také nyní působí jako pedagog na ITF.

Tajemníkem ITF a také jedním, kdo stál u jeho zrodu respektive přerodu ze vzdělávacího ústavu pro amatéry na regulérní vysokoškolské zařízení, je Vojtěch Bartek. Často rád vzpomíná na svou hornickou minulost a pod jeho sveřepým vzhledem a často obhroublými výrazy, které snad nelze psaným slovem reprodukovat, a jež se stávají především u nezkušených a začínajících posluchačů důvodem pro obavy a stres, u těch, kdo jej znají, však jen nezbytným koloritem, se skrývá srdce obětavého člověka, který pro institut především na poli organizačním udělal obrovský kus práce.

„K. O. Hrubému se podařilo v sedmdesátých letech uvést v život do té doby u nás nezvyklý způsob vzdělávání založený na určitém výběrovém systému, kdy uchazeč předkládal svou kolekci fotografií jako vstupní informaci o své dosavadní fotografické práci, a také o novém obsahovém záměru, kdy se frekventant nejen zúčastňoval určitého typu vzdělávání, ale také plnil zadané úkoly na dané téma a jeho formu. Škola výtvarné fotografie při Svazu českých fotografů tak přinesla do dosavadní mimoškolské vzdělávací praxe prvek, který se okamžitě ujal a stal se pro řadu autorů jakýmsi prvním systematickým fotografickým učilištěm, kdy nebyla ve vzdělávaní prioritou technika, ale jeho forma a obsah,“ říká Bartek. Jak dodává, škola prošla za dobu svého působení řadou změn, až vyrostla do zařízení, jež se stalo výkladní skříní nejen Slezské univerzity v Opavě a našeho vysokého školství, ale také kultury jako takové v našem státě i jeho hodnotnou reprezentací v zahraničí.

Služebně nejstarším pedagogem Institutu byl ještě donedávna Milan Borovička, zastánce klasické linie a krásy portrétní fotografie. Na ITF (předtím ŠVF a IVF) vyučoval od druhého roku jeho založení. *„Moc věcí se tu změnilo. Od množství předmětů, kdy se přidala řada teoretických předmětů, ale také třeba dokumentární fotografie, až po posluchače nebo i jen jejich množství,“* říká Borovička. Jak přiznává, úroveň každého ročníku je rozdílná. *„Třeba současný druhý ročník, který*

vyučuji, je na mnohem nižší úrovni, než byl loňský ročník, kde bylo mnohem více špiček," ilustruje Borovička. Sám přitom tvrdí, že vztah mezi pedagogy a studenty se oproti minulým dobám i díky „omlazení" posluchačů, jaksi ochladl. I když přiznává, že v jeho případě se pravděpodobně jedná spíše o generační záležitost. *„Jsem přes dvě tři generace od žáků, které vyučuji, a to znamená, že už k sobě nemáme tak blízko. Dneska je to mládež milující disko, kdežto my jsme ještě zpívali při kytaře,"* vzpomíná Milan Borovička. Posun se přitom podle Borovičky projevil také ve tvorbě. Jak říká, dneska je všechno dovoleno, nic není zakázáno, každý může zkusit cokoli. *„Otevřely se hranice a vychrlila se sem západní kultura, lidé byli šokovaní. Snažili se dohnat vývoj, který na Západě probíhal po dlouhou dobu,"* míní pedagog. Samotného pak mrzí, že změny, ne vždy pozitivní, se projevují i v jeho oboru – v portrétu. *„Pomalu se odchází od klasické tvorby. Objevuje se tam mj. třeba vliv dokumentu, ale já mám dojem, že je to snazší práce, než udělat studiový portrét. Málokdo má odvahu někoho vyzvat, posadit do ateliéru a vyfotografovat. Dneska i ty holky nastaví dlaň a chtějí honorář. Dřív jsem zastavil holku na ulici a buď s tím souhlasila nebo ne,"* vzpomíná Borovička. Sám přitom pod vlivem změněného přístupu příliš nelpí na stoprocentním zadání, které se za poslední léta nezměnilo. *„Dívám se na úroveň. Jde mi o to, aby se lidé snažili něco vymyslet, aby se osamostatnili,"* dodává.

Počátek devadesátých let, to byla doba obrovských společenských změn. Ty se zrcadlily samozřejmě i uvnitř Institutu. Jedním z projevů těchto změn byla i proměna struktury posluchačů. *„V první fázi začali přicházet lidé, kteří z nejrůznějších důvodů, od sociálních až po politické, nemohli za minulého režimu udělat vysokou školu, a tak se to snažili dohnat. Houfně přicházeli a jak postupně dokončovali studia, snižoval se věkový průměr,"* říká pedagog Aleš Kuneš. On sám přišel na ITF právě na přelomu let osmdesátých a devadesátých. Vnímal tedy proměny velice intenzivně. *„Poslední výraznou změnou byl razantní nástup ženského elementu. Zatímco na začátku devadesátých let byly na škole ženy ‚vzácným kořením´, dnes je již poměr naprosto vyrovnaný,"* všímá si Kuneš počtu mužů a žen na ITF. Podobně jako jiní pedagogové, i on oceňuje ITF jako jedinečné místo k setkávání. *„Potkají se zde lidé z celé republiky a mnoha míst Evropy, vidí práce jiných lidí, vidí jak se potýkají s podobnými úkoly a problémy. Mají možnost zapadnout do určitého mikrosvěta, který akceptuje jejich fotografie a zajímá se o ně. Podle mě je nejdůležitější, že je tu široká divácká obec a autoři mají možnost setkat se bezprostředně se svým divákem,"* říká Kuneš. Jak dodává, ve „vypreparovaném" prostředí galerie takové nenucené vazby již nejsou.

Další výhodou, i když možná ne patrnou na první pohled, je podle něj možnost vyzkoušet i to, co „nenávidí". *„Jinými slovy, když se někdo zaobírá dokumen-*

tem, musí projít kupříkladu aktem a zátiším, naopak, koho zajímá statická fotografie, ten musí fotografovat dokument," míní pedagog s tím, že tato zkušenost je velice důležitá. Mnoho lidí může mít totiž sice zpočátku úspěchy v určité oblasti fotografie, nikde však není řečeno, že v průběhu studia nelze „přijít na chuť" i jinému žánru.

On sám se přitom svou tvorbou a přístupem k fotografii stal inspirací pro řadu absolventů. Mezi jinými Karla Špoutila, Petra Sedláka, Lucii Škvorovou či Jiřího Křenka. I v jejich pracích byl zpočátku a u některých dodnes cítit výrazný vliv surrealistického pohledu na svět skrz absurdní optiku Kunešova náhledu na fotografovanou (ne)realitu. Setkání nesourodých objektů, metafory a symboly se objevují tak jak ve fotografiích Aleše Kuneše, tak právě řady jeho žáků, které ovlivnil nejen jako pedagog na ITF, ale také na pražském fotografickém učilišti.

„Ve všech předmětech jde jakousi inspiraci, jde o to aby studenti mohli dál rozvíjet své nápady," říká Pavel Mára, pedagog, jehož doménou je portrét, figurální detail a barva. Na školu přišel společně se svou, dnes již bývalou, manželkou Helenou v polovině devadesátých let. I za těch několik let pochytil mnohé změny, které se na škole udály. Především se to podle něj týká studentů. *„Možná jsou cílevědomější a profesionálnější, alespoň ty poslední ročníky, předtím byli možná emotivnější a přátelštější,"* míní Mára. *„Institut je určitě na stejné úrovni s ostatními vysokými školami a dokonce patří mezi to nejlepší, co u nás vůbec existuje,"* je přesvědčen Mára.

„Co dává škola mně? Velice příjemný kontakt s mladými lidmi. Je to kontakt, který je pro mě inspirativní a ač jsem za těch několik dnů zničený, vždycky se rád vracím. Je to pro mě impuls pro další práci. Institut je pro mě významný a předpokládám, že v budoucnu bude čím dál tím víc významnější," dodává Pavel Mára.

I Helena Márová, dnes již bývalá pedagožka, vnímá posun, který za posledních pět let na ITF nastal. Poukazuje například na materiální zabezpečení samotné výuky. *„Doplnila se a zařídila technika ateliéru, tak, abychom byli schopni na skutečně profesionální úrovni ukázat jak se dělá reklamní fotografie v praxi,"* vysvětluje Márová. Sama přitom přiznává, že se tak výuka mnohem zjednodušila. *„Institut získává čím dál tím větší jméno a lidé mají o studium skutečný zájem. Berou školu jako opravdovou rovnováhu k FAMU,"* míní Márová.

Na škole oceňuje právě to „přátelštější propojení" mezi studenty a pedagogy, které podle ní na jiných školách chybí. *„Výborné je, že výuka je koncentrovaná do tří dnů, takže i když tu někdy vzniká až vypjatá atmosféra, otevírají se možnosti pro důležitou komunikaci mimo školní rámec. Někdy to volnější popovídání bývá bezvadné,"* dodává Márová. *„Mně to dává mnoho. Kontakt s mladými lidmi*

člověku pomáhá, udržuje a nutí pořád se učit nové věci. Myslím, že mám co dávat, ale díky zpětné vazbě mají co dávat studenti i mně.“

„Na počátku jsem se dohodl s Vojtou Bartkem, že budeme klást důraz především na praktické záležitosti, že se budeme snažit co nejvíce o individuální konzultace a přístup k lidem,“ říká akademický malíř Otakar Karlas, který se specializuje na typografii a užitou grafiku. Jeho přednášky probíhají volnější formou, většinou se snaží vždy přinést nějakou zajímavost z oboru, literaturu, odborné zahraniční magazíny a podobně. *„Chceme být do nejméně akademičtí, výuka je připravena tak, aby byli žáci vtaženi do hry. Například pracují se svými vlastními snímky. Tak se mohou naučit vnímat typografii a grafický design jako důležitou součást, která může snímkům prospět nebo je naopak poškodit,“* vysvětluje Karlas.

Jak Karlas říká, studenti se mění doslova z roku na rok, a hlavní roli v tom hraje kolektiv. *„Je to zvláštní alchymie, jsou vynikající ročníky, pak jsou ale také ročníky, kde to jde hůř,“* dodává Karlas. Samotný Institut se podle něj také mění. *„Nezaznamenal jsem, že by o bylo k horšímu, mám pocit, že tendence je spíš vzestupná, a myslím, že minimálně v těch špičkových výkonech z toho vychází v porovnání s jinými školami velice čestně,“* míní pedagog.

Je přesvědčen, že škola pak může dát studentům především to, co si sami dokážou vzít. *„Mají příležitost studovat na ohromně zajímavém typu školy, kde hodně záleží na mezilidských vztazích, na škole, která funguje jiným způsobem než běžné vzdělávací zařízení. Je neoficiální, je civilní, kantoři se žáky mají lepší kontakt než jinde a pokud se ten kontakt podaří a naváže, pak se spolupracuje výborně,“* dodává Otakar Karlas.

„Najednou si člověk musí zvyknout na to, že každému studentovi je tady vyhrazeno pětkrát pět konzultací, párkrát se s nimi vidíš a oni pak zmizí. Jen s několika se vídáš častěji,“ říká bývalý student a dnes pedagog Tomáš Pospěch. Sám začal na ITF přednášet již během svého studia na této škole, což je věc, kterou se mnoho jiných pedagogů zřejmě pochlubit nemůže.

Na Institut Pospěch přišel ve školním roce 1992/93, tehdy jako čerstvý absolvent střední školy. *„Škola pro mě byl vším, vytvářela mně i jako člověka,“* vzpomíná Pospěch. Jak později dodává, škola může dát studentovi opravdu mnoho. Záleží prý jen na tom, kolik a co si dokáže vzít.

Za dobu svého působení na škole podobně jako jiní dotázaní poukazuje na změnu věkové struktury, kdy zpočátku na ITF přicházeli „vyzrálí lidé, s určitými životními zkušenostmi“. *„Nemyslím, že je to dnes lepší nebo horší, je to prostě jiné. Výhodou ale pro pedagoga je, že nyní bezprostředně vidí rozdíl mezi studentem, kterého přijímá a který po letech odchází. Zachytává ho ve vývoji, kdy hledá*

životní orientaci, hledá hodnoty a mnohem lépe se s ním dá pracovat a formovat ho. Je jistě příjemné pracovat se starším člověkem, který má zkušenosti a je vyzrálý, ale zde existuje nebezpečí, že přijmeš člověka, který po třech letech Institut opouští a je na stejné kvalitativní úrovni, na jaké byl, když přišel. Nevidíš žádný posun," míní Pospěch.

Za velký přelom považuje příchod nové generace pedagogů, jako byla například dnes již bývalá pedagožka Blanka Chocholová, nebo Helena a Pavel Márovi případně Jan Pohribný, kteří s sebou přinesli „širší a pluralitnější přístup s větší možností konzultovat svou práci s rozdílnými pedagogickými pohledy". Radikálně se tak rozšířila oblast výuky o to, co zde chybělo – reklamní, módní a užitou fotografii. Nakoupilo se vybavení ateliéru, začala se vyučovat práce s velkoformátovým přístrojem. To tady předtím nebylo a přitom to byla podstatná oblast, kterou studenti využili v praktickém životě, byla to oblast, kde škola jednoznačně pokulhávala za FAMU. Tím se změnila i orientace studentů, rozšířilo to jejich možností a i po formální stránce se začala ve tvorbě absolventů výraznější formou uplatňovat barevná výtvarná fotografie.

Duší společenského života na ITF je bezesporu Jiří Siostrzonek. Sociolog a neúnavný organizátor kulturního života nejenom na ITF, ale na Opavsku vůbec. Stál u zrodu všech významných fotografických projektů – Lidé Hlučínska, Zlín a jeho lidé i Opava na prahu nového tisíciletí. Na ITF pracuje ve funkci zástupce vedoucího a ač sám není fotograf (i přes realizovanou výstavu fotografií sakrální architektury fotografuje jen výjimečně) a bližší je mu ve volné tvorbě spíše grafika, svůj život díky Institutu s fotografií spojil mnohem víc než řada profesionálních fotografů. Na ITF přednáší vedle interpretativní sociologie také psychologii umění a historii umění.

„Institut je svou formou výjimečná škola, vymyká se běžnému chápání vysokoškolského ústavu. Rozbíjí klasickou představu o vysoké škole a uměleckém vzdělávání, kdy je student veden pedagogem každý den," říká Siostrzonek.

„Naopak, studenta respektujeme jako samostatnou osobnost, kdy výuka funguje jen jako forma komunikace a vyjadřování. Studenti jsou pro nás partneři, kolegové, nefunguje zde známý vztah podřízený – nadřízený," říká Siostrzonek. V umění totiž nelze diktovat absolutní a univerzální pravdu a pokud ano, pak ji musí nacházet každý umělec *sám. „Je to dialog, kde nemusí být vždy bezpodmínečně shoda. Je to však dialog, který kultivuje, a to obě strany. Je to dialog, který podporuje jiný pohled na svět, citlivější pohled, tolerantnější pohled a otevřenější pohled,"* dodává Siostrzonek. Jak říká, škola tak pouze poskytuje studentům prostor být člověkem. Nedochází podle něj k setkávání rozdílných pohledů na umění, k setkávání umělců, ale především k setkávání lidí.

Podle Siostrzonka je škoda, že se na Institutu nevyučuje také estetika a filosofie, oba obory by totiž podle něj ještě více dopomohly k širšímu pochopení souvislostí. Z části k tomu přispívá sociologie, která tak, jak je na ITF interpretována, uvádí fotografii z jiných úhlů chápání, a to jako obor ovlivňující myšlení, chování, hodnoty i vývoj společnosti. *„I když by mohlo být více prostoru pro individuální setkání a konzultace, za čtyři dny nelze hovořit se všemi 150 studenty, tak dnes už si nedokáži představit výuku fotografie jiným způsobem,“* přiznává se Siostrzonek.

Jindřich Štreit má naopak zkušenosti i z výuky na pražské FAMU a může tedy srovnávat. I on však říká, že atmosféra, jaká vládne na ITF, na ostatních školách není. *„Závist, konkurence, problémy, to tu chybí, naopak panuje zde neuvěřitelná symbióza. Je to samozřejmě velice náročné, aby tomu tak bylo, nic není samozřejmé,“* říká Štreit. *„Je to těžké, za čtyři dny tu člověk vidí stovky a stovky fotografií. Až si někdy říkám, že už nikdy nevezmu fotoaparát od ruky, ale na druhé straně nás to vzájemně neuvěřitelně inspiruje a dobíjí,“* dodává pedagog. Za pozitivní považuje skutečnost, že si zde studenti „nehrají na vlastním písečku“. Poznenáhlu se podle něj generace fotografů mění, zkvalitňuje a mění se i pohled posluchačů na realitu. *„Jsou mnohem svobodnější a uvolněnější,“* dodává Štreit.

Právě Jindřich Štreit je vedle Vladimíra Birguse jedním z těch, kdo vtiskli ITF jeho tvář coby zařízení, jež oproti ostatním fotografickým školám neupřednostňuje před ostatními žánry „vážnou“ uměleckou – výtvarnou fotografii, a na stejnou úroveň jí staví i fotografických dokument. *„Nechci, aby byl dokument utlačovanou popelkou, je to totiž nesmírně důležitá oblast fotografie. Pokud je dokument dobrý a upřímný, pak přežije a zůstává obrazem své doby,“* říká Štreit. Faktem je, že mnoho uchazečů o fotografickou profesi si to uvědomuje a je to i jeden z důvodu, proč se hlásí právě na tuto školu. Oceňují totiž pluralitu, s jakou se zde přistupuje k oběma rovnocenným oblastem fotografie – dokumentární a výtvarné. *„Je tu prostě tvořivá atmosféra, otevřená a tolerantní,“* hovoří podobně jako jiní pedagogové Štreit.

Nejmladší generaci dnes zastupuje v řadách pedagogického sboru například nedávná absolventka ITF ostravská fotografka Dita Pepe. Ta se vrátila na půdu ITF ve školním roce 2004/2005, aby nahradila po roce výuky nesourodou dvojici portrétních fotografů Davida Boukala (také bývalý absolvent ITF), který se podílel na výuce ve spolupráci s bývalým fotografem magazínu MF Dnes Jiřím Turkem. Právě jejich spolupráce při vedení předmětu Portrét byla s relativně nedlouhém odstupem času vyhodnocena jako nevhodně zvolený model výuky. Svou měrou se na tom mj. podílela skutečnost, že Jiří Turek žijící v USA nemohl dojíždět na každou konzultaci, ale do výsledků studentských prací se promítl i rozdílný přístup k hodnocení jednotlivými pedagogy. V zásadě se tak po jednoročním provozu výuky jednoho

předmětu v tandemu ukázalo, že lepší výsledky přináší výuka předmětu jedním pedagogem, který tak nese zodpovědnost za hodnocení tvorby studenta od počátku do konce.

5

Studenti

Quidquid discis, tibi discis.
Čemukoliv se učíš, učíš se pro sebe.
| Titus Petronius |

Pokud o úrovni umělecké školy hovoří úroveň pedagogů, pak dvojnásob to lze říct o kvalitě a úrovni studentů a absolventů. Právě ti jsou výkladní skříní a nejviditelnější reklamou školy.

Ze souboru Autoportréty se ženami

Dita Pepe (nar. 1973) patří mezi nejosobitější autorky u nás, přestože dnes sama na ITF vyučuje, je zde zařazena především jako reprezentantka kvalitní studentské a absolventské tvorby. Paradoxní je, že zpočátku byla některými pedagogy považovaná za průměrnou studentku. Potom však přišlo během jejího pobytu ocenění v Německu, kdy se svou sérií autoterapeutických inscenovaných autoportrétů se ženami stala laureátkou cenu pro mladé fotografy Kodak Nachwuchs Förder Preis (2001). Vrátila do České republiky a tři roky po dokončení bakalářského studia byla přijata do magisterského programu na ITF. Další úspěchy na sebe dlouho nenechaly čekat. Spustila se lavina vernisáží a výstav. Ditiny fotografie vyšly v mnoha časopisech – Fotografie Magazín, Fotograf, Imago, Instinkt, Reflex, Kwartalnik Fotografia, Photonews, Portfolio, Emma aj. Se svým životním partnerem Petrem Hrubešem fotografovali celou řadu zajímavých módních i portrétních fotografií pro významné módní magazín i velké klienty (např. Baťa, EMI, Lada Vyvialová…). V roce 2003 společně dostali za svou sérii módních fotografií Bodysofa 1. místo v kategorii Umění v soutěži Czech Press Photo. Mezitím Dita předávala své zkušenosti budoucím fotografkám na ostravském učilišti a později na Střední umělecké škole. V roce 2004 se stala první vítězkou Ceny Jaromíra Funkeho a současně začala vyučovat na ITF. Ve své volné tvorbě se systematicky zaměřuje na inscenovanou portrétní fotografii, vytvořila však i sociálně dokumentární snímky. Samostatně vystavovala v Brémách (Galerie VHS, 1995), ve Frýdku-Místku (Galerie U černého kocoura, 2000), v Ostravě (Galerie Opera, s Lucií Nimcovou, 2001), v Praze (Galerie Velryba, 2002), v Opavě (Dům umění, 2002, Galerie ITF, 2003), v Hamburku (Altonaer Museum, 2002), v Kolíně nad Rýnem (Photokina, 2002), na hradě Sovinec (2002), v Bratislavě (Galéria Profil, 2002) a Měsíc fotografie (České centrum, 2003), v Moskvě (České centrum, v rámci Fotobienále 2004). Zúčastnila se

řady kolektivních výstav, například Nová jména (Pražský dům fotografie, 1997), Mladí čeští fotografové (Banja Luka, 1997), Lidé Hlučínska 90. let 20. století (Slezské zemské muzeum, Opava, 1999), Coincidence (Galerie Ignis, Kolín n. Rýnem 1999), Galerie Opera, Ostrava 1999), přehledové výstavy Česká a slovenská fotografie 80. a 90. let 20. století, Muzeum umění, Olomouc, 2002, Dom umenia, Bratislava, 2002), City of Women (Lublaň 2002), ITF - Konfrontace (Pražský dům fotografie, Praha, 2002, Galerie Měsíc ve dne, České Budějovice, 2002, Měsíc fotografie, Centrální dům umělců, Kyjev, 2003), Nejmladší (Veletržní palác, Národní galerie, Praha 2003), Věříme (Stará truhlárna, Praha 2003), Levhartí kůže (Moravská galerie, Brno 2003), Institut tvůrčí fotografie FPF SU v Opavě – diplomové a klauzurní práce 1998-2003 (Dům umění, Opava, 2003 – reprízy Ostrava, Bratislava, Poznaň). Byla zařazena do souborné kolekce Česká fotografie 20. století (2005).

Ze souboru Vlčí med

„Povzbudivý zjev na výtvarné scéně“. Tak charakterizoval brněnského fotografa Vojtěcha V. Slámu v MF Dnes kritik Josef Chuchma. Vojtěch patří do mladší generace fotografů (nar. 1974), proslul zejména svou vášní pro klasickou černobílou fotografii poetického čtvercového formátu. Fotografie, na nichž nebanálním způsobem zachycuje relativní banálnosti světa kolem nás představil například na sérii výstav Vlčí med (vyšlo také v knižní podobě) nebo Čtvercová léta. Jeho fotografie ze současnosti přesto vizuálně z jakési nečasové a nepřesně identifikovatelné doby, na diváka dýchají nečekanou citlivostí ale i jemnou ironií, hravostí, ale i vážností. Pochází z brněnské rodiny s uměleckou tradicí. K fotografování prvně přičichl již na základní škole. Hlubší zájem o fotografii se objevil až kolem jeho šestnáctého roku. Přes peripetie střední průmyslové školy strojní a pokus vyučit se fotografem, provázený názorovými neshodami s koncepcí ústavu, zakotvil nakonec na SŠUŘ v Brně, kterou roku 1996 úspěšně dokončil. Během středoškolských studií patřil do třídy Jiřího Víška. Na škole byl spoluzakladatelem fotoskupiny Česká Paralaxa (1995) a dvouoká zrcadlovka formátu 6 x 6 cm, spojená s tvůrčí filozofií České Paralaxy, zůstala pro jeho volnou tvorbu výsostným aparátem až doposud. Podobně jako Dita Pepe byl zařazen do přehlídky Česká fotografie 20 století.

Ze souboru Hypermarkety

Jiří Křenek (nar. 1974) žije v Praze, kde se také vyučil na SOU fotografem, v roce 2002 dokončil magisterské studium na ITF a pracuje jako fotoreportér motoristických časopisů. Za své subjektivní barevné snímky z cyklu Hypermarkety, které mj. předložil jakou svou magisterskou práci na ITF, získal grant primátora Prahy v soutěži Czech Press Photo 2001. Týž rok pak za stejný soubor získal hlavní cenu v soutěži mladých fotografů Talentinum 2001 v Českém centru fotografie v Praze. V soutěži Cena Jaromíra Funkeho se umístil jako druhý za vítěznou Ditou Pepe. Mezi další jeho práce patří jsou opět cykly moderních dokumentárních fotografií, ukazující různé aspekty globalizace a masového konzumu. Prvním z nich je série Městečka, který vznikl právě na základě Grantu hlavního města Prahy, uděleného roku 2001 v soutěži Czech Press Photo. Křenek byl prvním z českých fotografů, který se hlouběji zabýval tématikou nového životního stylu obyvatel nedávno vybudovaných satelitních městeček. Zatím posledním Křenkovým dokumentaristickým dílem je cyklus Mobily, který vznikl především během jeho četných cest na závody Formule 1 v mnoha zemích. Své fotografie vystavoval v zahraničí např. v rámci přehlídky Město v současné české dokumentární fotografii na Fotobienále 2004 v Moskvě či v Českém centru v Paříži. Ocenění: 2000 – 1. cena v kategorii Sportovní fotografie, Czech Press Photo, Praha, 2001 – Grand Prix fotografické soutěže, Mezinárodní festival spisovatelů, Praha, 2001 – Talentinum, České centrum fotografie, Praha, 2002 – 1. cena v kategorii Životní prostředí, Czech Press Photo, Praha, 2004 – Grand Prix, Nejlepší fotografie automobilů, Paříž, 2004 – Cena Jaromíra Funkeho 2004, Pražský dům fotografie, Praha – 2. místo.

Ze souboru Ženy – Slovensko 03

Lucia Nimcová (nar. 1977) žije v Humenném a Bratislavě. Vystudovala fotografii na Střední škole užitého výtvarnictví v Košicích (1995) a ITF (BcA. 2000, MgA. 2003). Velkou pozornost vzbudila už svými prvními dokumentárními fotografiemi na začátku studia na ITF. Ve svých snímcích, většinou barevných, se vždy snažila budovat svébytný výrazový svět plný pocitovosti a subjektivního náhledu na realitu V soutěži portrétních fotografií Kdo je kdo v roce 2002 získala hlavní cenu za portréty Egona Bondyho. Pro její tvorbu byl však zásadní její soubor Ženy – Slovensko 003, který v roce 2003 fotografovala jako vítězka grantu slovenského Institutu pro veřejné otázky, kde se soustředila na téma ženy a její role a údělu v současné společnosti. Z fotografií vyšla i publikace Slovensko – Obrazová zpráva o stavu země. V roce 2004 získala hlavní cenu v soutěži Fujifilm Euro Press Photo Slovakia a na MiO Photo Award v Ósace Kasahara Michiko Prize. Vedle zmiňovaného grantu Institutu pro veřejné otázky na soubor a knihu dokumentárních fotografii Slovensko – obrazová zpráva o stavu země získala grant od institutu Kulturkontakt (Vídeň 2004) a grant Joop Swart Masterclass v rámci světové přehlídky novinářské fotografie World Press Photo (Amsterdam 2004). Živí se jako volná fotografka, od roku 2000 vede pravidelně tvůrčí dílny na Letné škole fotografie v Popradě, pořádá výstavy.

Ze souboru Věznice Rýmařov

Původem z Hranic (nar. 1974), dnes žije střídavě v rodném městě a v Praze. Vyučuje na ITF, pořádá výstavy, sám fotografuje, pravidelně publikuje (Ateliér, Umění, Prostor Zlín, Listy o fotografii, Camera Austria, Imago, Právo, MF Dnes, PhotoRevue.com aj.). Absolvoval gymnázium v Hranicích a Lidovou konzervatoř v Ostravě, obor výtvarná fotografie (1993), dějiny a teorii umění na FF UP v Olomouci (Bc. 1995) a na FF UK v Praze (Mgr. 1999). Ještě o rok dříve ukončil magisterské studium na ITF, přičemž od smrti Jána Šmoka na ITF vyučuje Skladbu a stavbu fotografického obrazu, současně přednáší spolu s J. Štreitem dějiny umění. Dále vyučuje na FMK UTB ve Zlíně. Je členem správní rady Pražského domu fotografie, vedl organizačně projekt Zlín a jeho lidé, v jehož rámci závěrem připravil stejnojmennou publikaci. Na ITF založil tvůrčí skupinu Milan. Je výkonným redaktorem Listů o fotografii a je autorem několika fotografických publikací. Připravil řadu katalogů zejména pro galerii Opera v Ostravě, napsal úvodní text k monografii Miloše Poláška Portfolio (Ostrava 1999), k publikaci Zlín a jeho lidé (Opava 2001) a monografii Vladimíra Birguse: Cosi nevyslovitelného (Kant, Praha 2003). Ve svých diplomových pracích se dosud nejsoustavněji věnoval problematice socialistického realismu v české fotografii. Jeho kniha Hranická architektura 1815-1948 (Hranice 2000) vyšla i v anglickém vydání, v roce 2001 vydal knihu výtvarných dokumentárních snímků o výstavbě továrny Philips v Hranicích Lidé v obrazech a v roce 2002 obrazovou publikaci Ohraničení. Vlastní nakladatelství Dost. Je spoluautorem výstavy Česká a slovenská fotografie 80. a 90. let dvacátého století (Muzeum umění Olomouc, 2002) a stejnojmenné publikace a výstavy o architektuře Odpojeno. Spojeno! 2005.

Ve vlastní fotografické tvorbě se zaměřuje jednak na dokumentární fotografii (Lidé Hlučínska 90. let 20. století, Zlín a jeho lidé, Opava na prahu nového tisí-

ciletí, soubor z věznice v Rýnovicích, publikace o výstavbě továrny Philips v Hranicích z roku 2001), ale také na moderní zátiší v duchu J. Svobody. Autorské výstavy měl např. v galerii Opera v Ostravě (1997), v galerii Velryba v Praze (1997), v Moravské galerii v Brně (1998), v Městském muzeu a galerii v Hranicích (1999), v Malé výstavní síni v Liberci (2000), v Okresní knihovně v Ústí nad Labem (2000), v Divadle hudby v Olomouci (2000), ve Frans Kookshorn Gallery v nizozemském Voorburgu. Zúčastnil se řady skupinových výstav, např. Nová jména PHP v Praze (1996), Institut tvůrčí fotografie 25/5 v Opavě, Ostravě, Praze, Poznani a Prostějově (1996-97), Na rozhraní (Regensburg a Český Krumlov, 1997), Diplomové práce z ITF FPF SU (Bratislava, Ostrava, Brno, Würzburg, Karviná, 1998-99), Skupina Milan: Vlastní prostor (Bombaj, Dillí, Kapské Město, Vilnius, Brno, 1999-2000), Czech Press Photo (Praha 1999, 2001), Fotografie české společnosti (Praha 1999, Cheb 2001, Ostrava 2001), Současná česká dokumentární fotografie (Herten a Leverkusen, 2001-02), Česká dokumentární fotografie (Leica Gallery, New York, 2002).

Ze souboru Má vlast

Další z řady „student > absolvent > pedagog". Brněnský fotograf Evžen Sobek (nar. 1967) je původním vzděláním strojní inženýr. Přesto se dnes plně věnuje fotografii. Vedle své volné tvorby od roku 1997 vyučuje na brněnské večerní škole fotografie AHA! a také od roku 2002 externě přednáší na ITF. Evžen Sobek má už dnes ve spektru české dokumentární fotografie nepřehlédnutelné místo. Zaujal již v prvních ročnících ITF svým citlivým dokumentem o životě mnichů z premonstrátského kláštera v Želivě a projevil se jako jeden z nejvýraznějších účastníků rozsáhlého fotografického projektu Lidé Hlučínska 90. let 20. století, v němž prokázal, že už má svůj osobitý autorský rukopis. Je držitelem Grand Prix 2000 Mio Photo Award v Ósace, svůj subjektivní dokument (cykly Ecce homo, Romové ve městě Brně) vystavoval na řadě samostatných i skupinových výstav doma i v zahraničí. V roce 1995 asistoval J. Štreitovi při realizaci dokumentárního projektu v bývalých hornických koloniích ve Wear Valley v Severní Anglii a od té doby se zaměřil výhradně na dokumentární fotografii. V roce 2000 byl jeho snímek z cyklu Romové ve městě Brně oceněn v mezinárodní soutěži M.I.L.K. competition (USA) v kategorii "Láska". Byl kurátorem fotografické galerie FOMA v Brně (2000-2001). Za soubor 15 fotografií z cyklu "Ecce homo" byl také oceněn 2.cenou v kategorii dokumentární fotografie v soutěži mladých fotografů Talentinum 2001.

Ze souboru Geláže

Originální fotografie Michala Macků (nar. 1963 v Bruntálu) bezesporu vzbuzují pozornost jak u nás, tak zejména v zahraničí. Macků se věnoval fotografování ze záliby už v době studia na gymnáziu a na Vysokém učení technickém v Brně, kdy se zaměřoval zejména na různé statické motivy, první vyzrálá díla vytvořil však na Institutu výtvarné fotografie v letech 1986 - 89. Tehdy začal po dřívějších pokusech se symbolicky zaměřenými menšími sériemi fotografií s jen lehce naznačeným vícevýznamovým dějem nápadně používat a osobitě rozvíjet technologii stažení želatinové emulze z negativu planfilmu, jejíž výsledky nazval *geláženi*. Ve složitě skládaných kompozicích s převládajícími motivy mužských těl, často sloužící jako model sám sobě, s expresivními gesty a výrazy, s exaltovanou mimikou se vyjadřoval k existencionálním obavám z života současného člověka. Důležitý je pro něj proces fotografování, považuje ho za „něco jako happening nebo divadelní nebo taneční představení a hotová fotka je jenom část procesu prezentovaná veřejnosti“. V posledních letech ke geláží přidal i techniku ušlechtilých tisků, konkrétně uhlotisk. Paralelně se studiem na IVF navštěvoval fotografické oddělení LŠU v Olomouci u Miroslav Stibora. „Institut byla jedna z těch příležitostí, které život přinesl?“ říká sám ke studiu fotograf.

Studenti a absolventi ITF posbírali za dobu existence školy desítky možná stovky ocenění. O řadě z nich jsem se zmiňoval v chronologickém přehledu historie ITF. Následující výčet je jen částečnou výsečí z celé škály ocenění, udělených grantů a vítězstvích ve fotografických soutěžích a cenách.

Andrej Balco

2002 Czech Press Photo, Praha - čestné uznání za reportáž

2004 Mio Photo Awards, Osaka, Japonsko - cena poroty

2004 Photo Document.sk - Vaculík Advertising, Bratislava, SK. Roční fotografický grant pro dokumentaci života na Slovensku.

Magdalena Bartkiewicz

2000 2. cena v celopolské soutěži plakátů, Katovice

2003 3. cena v soutěži kalendářů Vidical, Varšava

Petra Benešová

2001 Talentinum 2001. České centrum fotografie, Praha (2. místo v kategorii výtvarná fotografie)

Milan Blatný

2003 vítěz Ceny portfolio review na Měsíci fotografie v Bratislavě

2004 první místo v celoroční soutěži časopisu THE PHOTO REVIEW, Filadelfie

2004 první místo v kategorii Fine art/Abstract v celoroční soutěži IPA INTERNATIONAL PHOTOGRAPHY AWARDS, Los Angeles

2004 grant od Britské rady na výstavu v Birminghamu

Mariusz Forecki

2000 1. a 3.cena v soutěži Polska novinářská fotografie (Polish Press Photo)

2002 2. cena za nejlepší reportáž, Newsweek Polska

2002 1. cena v kategorii Lidé. Fotografická soutěž pod záštitou hejtmana Velkopolského kraje

2003 3. cena za nejlepší reportáž v kategorii Kultura, Newsweek Polska

2003 1. cena v kategorii Události. Fotografická soutěž pod záštitou hejtmana Velkopolského kraje

Grzegorz Klatka

1998 1. cena v soutěži Polské novinářské fotografie (Polish Press Photo)
1998 ocenění v XXVIII. ročníku Gorzowských fotografických konfrontací
1999 1. a 2. cena v soutěži Polské novinářské fotografie (Polish Press Photo)
2003 3. cena na festivalu kalendářů Vidical, Varšava.
2004 Cena Umělecké rady v rámci XXXIV. ročníku Gorzowských fotografických konfrontací

Andrzej Kramarz

2001 Grand Prix v soutěži Portrét města Krakova, Krakov
2001 2. místo v kategorii Každodenní život, Polish Press Photo
2003 1. místo v soutěži Newsweek Polska
2003 Grant European Cultural Foundation, Amsterdam na realizaci projektu Černé moře
2004 3. místo v soutěži Newsweek Polska

Jan Schejbal

2000 2.cena v kategorii Aktualita - série, Czech Press Photo, Praha
2001 2.cena v kategorii Reportáž – série, Czech Press Photo, Praha
2002 1.cena - Zlaté oko v kategorii Aktualita – série, Czech Press Photo, Praha
2002 3.cena v kategorii Příroda a životní prostředí – série, Czech Press Photo
2004 2.cena v kategorii Reportáž , Czech Press Photo, Praha

Michaela Stejskalová

2003 vítězka kategorie Objev roku, Fotograf roku, Praha
2003 hlavní cena a cena časopisu Fotografie Magazín, Národní soutěž fotografie

Matěj Stránský

2002 2. místo v kategorii Životní prostředí , Czech Press Photo, Praha
2002 čestné uznání v kategorii Umění, Czech Press Photo, Praha
2003 3. místo v soutěži Mio Photo v Ósace

Vít Šimánek

2001 Talentinum, České centrum fotografie - 1.cena v dokumentární části soutěže pro mladé české fotografy do 35 let

2004 Cena Jaromíra Funkeho, Pražský dům fotografie - 4.místo.

Jan Tabery

2002 2. místo Jan Tabery - portréty duševně nemocného člověka soutěž "Portrét osobnosti" uspořádala agentura Kdo je Kdo spolu s Lidovými novinami

Jan Vaca

2000 čestné uznání v soutěži UNICEF - PHOTO OF THE YEAR

2002 cena v soutěži KODAK NACHWUCHS FÖRDERPREIS, Německo - cena pro mladé fotografy

2001/2 grant od Magistrátu města Ústí nad Labem na fotografický projekt Život města na soutoku dvou řek.

Veronika Zapletalová

2002 UNESCO – Aschberg Program - Artist in Residence – Jordánsko
Nová jména – Pražský dům fotografie

2004 účast na Prague Biennale, Národní galerie, Praha

2004 účast na Sao Paolo Biennele

Institut také uděluje své vlastní ceny pro nejlepší absolventy. Cena se uděluje od roku 1988. Jejími laureáty postupně byli: Jan Vávra, Bedřich Stigler, Zdeněk Stolbenko, Miroslav Kukla, Jiří Hrbek, Karel Pobříslo, Irena Armutidisová, Ondřej Kocourek, Kateřina Simerová, Jan Schejbal, Jaroslav Malík, Martin Popelář, Evžen Sobek, Piotr Szymon, David Boukal, Dita Pepe a Vít Šimánek.

6

Projekty

Nihil recte sine exemplo docetur, aut discitur.
Ničemu nemůžeme bez příkladu správně vyučovat, ani se naučit.
| Lucius Junius Moderatus Columella |

Fotografické projekty mají ve světě i v České republice dlouhou a bohatou tradici. Jejich význam, ať již pro účely sociologické, historické či dokumentační, je nezpochybnitelný. Fotografické projekty jsou důležitou součástí kulturní paměti a vypovídají divákům v současnosti i v budoucnosti o dané době, lidech, hmotné a duchovní kultuře, to vše z mnoha různých vrstev a individuálních pohledů. Cestou fotografických projektů jako významným prvkem vzdělávání v praxi a příkladu se vydal také Institut tvůrčí fotografie.

Lidé Hlučínska devadesátých let 20. století

Lidé Hlučínska devadesátých let 20. století byl v pořadí prvním skutečným rozsáhlým fotografickým projektem studentů a pedagogů ITF. Patří k největším skupinovým projektům v oblasti dokumentární fotografie, jaké se u nás uskutečnily. U jeho zrodu stála jednoduchá myšlenka – přinést do studia dokumentární fotografie také trochu praxe. Podobně jako se pořádaly tvůrčí dílny pro oblast reklamní, módní i krajinářské fotografie, pro dokumentární fotografii doposud něco podobného na ITF chybělo. Teoretické základy projektu tak byly položeny v roce 1993 Jindřichem Štreitem, Vojtěchem Bartkem, Vladimírem Birgusem a především Jiřím Siostrzonkem, který sám v této lokalitě působí a má tedy k mentalitě a specifikům Hlučínska nejblíž.

Cílem projektu se měla stát plošná dokumentace života lidí ve specifickém regionu Hlučínska. Výsledek měl posloužit mj. i jako podklad pro sociologicko-etnografickou studii lokality a lidí v ní žijících. Tvůrci se přitom často odvolávali na projekt americké Farm Security Administration z 30. let dvacátého století, kdy do sociologicko-dokumentárního programu zapojila řada fotografů. U nás se obdobné projekty realizovaly především ve 70.-80. letech, jako například během asanace pražského Žižkova nebo projekt Český člověk z let 80. a 90., žádný z nich však nebyl tak rozsáhlý a nezúčastnilo se ho tolik fotografů jako právě „Hlučínska".

Svým způsobem však „Lidé Hlučínska" navazovali také na vesnické sociální cykly Jindřicha Štreita, který svou „globální vesnici" hledal nejenom na Olomoucku a Bruntálsku, ale i ve Francii, Anglii, Německu, Rakousku a později v Japonsku, Maďarsku a na ruském Dálném východě. Především počáteční stadium pak bylo právě tvorbou Štreita výrazně ovlivněno. *„Řada studentů, z nichž mnozí prodělávali svou první zkušenost se sociálním dokumentem, přijala Štreitův úhel pohledu jako směrodatný a jako jediný možný. Tak vznikla celá řada „Štreitíků", kteří*

zmnožovali fotografie, které Jindřich Štreit udělal," vzpomíná ve své bakalářské práci Martin Popelář, jeden z prvních účastníků projektu. Nakonec však nejen on, ale i další mladí tvůrci jako Tomáš Pospěch, Evžen Sobek, Jan Světlík, Kateřina Vladárová či Dita Hornsteinerová díky tomuto projektu našli svou osobitou a vlastní cestu fotografie. *„Posouzením prací staršího data, i těch z posledního období je znát, že se studenti postupně oprostili od stylistického sledování svých pedagogických vzorů a začali více uplatňovat vlastní autorské vidění a rukopis,"* píše ve svém oponentském posudku k projektu Václav Podestát.

A jak viděl projekt Andrej Bán v Reflexu? *„V praxi to znamená vytrvalé nájezdy studentů s foťáky na hlučínské vesnice,"* píše Bán, sám také fotograf. „Vytrvalým nájezdům" však předcházelo mnoho organizační a diplomatické práce – v každé vesnici to znamenalo především počáteční schůzky s místními autoritami – starostou či farářem, kteří obyvatelům vysvětlili, že oni podivní mladíci a dívky s fotoaparáty nejsou podvodníci nebo zloději, ale skuteční studenti, jimž jde opravdu jen a jen o fotografování.

Během projektu bylo zdokumentováno 17 obcí, první výstava proběhla 28. října 1994 v jedné z nich – v Sudicích, v místním hostinci. Celkem výstav až do roku 1999 proběhlo 36 a další ještě v následujících letech probíhaly. Nejvzdálenějšími místy, kde byly snímky studentů z Hlučínska prezentovány, byl zřejmě Augsburg, Banja Luka, Řezno a Mnichov. Celkem se projektu zúčastnilo 48 studentů a pedagogů ITF.

„Fotografie studentů ITF z projektu věnovanému tematicky Hlučínsku jsou důležitým svědectvím o životním stylu jeho obyvatel, hmotné a sociální kultuře a proměně krajiny. Díky své komplexnosti s odstupem času ještě více získávají na významu, protože svojí nestrojeností a otevřeností podávají zprávu o proměnách doby nejen Hlučínska, ale zprostředkovaně celé naší společnosti. Snímky z Hlučínska zobrazují obyčejný život obyčejného člověka mnohdy v té nejsyrovější podobě," píše Podestát.

Studenti, kteří si zpočátku všímali především negativních stránek případně jiných fotogenických událostí – mší, pohřbů, svateb a dalších vesnických rituálů, postupně přicházeli Hlučínsku „na kloub" a na filmu se začínaly objevovat i běžné denní situace a skutečný život místních obyvatel. Projekt tak začínal naplňovat svůj původní název – „Lidé Hlučínska devadesátých let 20. století". Svědčí o tom nakonec i stejnojmenný rozsáhlý katalog vydaný knižní formou (viz výše) a výstava, jež byla k vidění v tuzemsku i zahraničí, stejně tak i stovky fotografií vybraných z více než sta tisíce nafotografovaných snímků, ukrytých dnes v depozitech ITF a určených k tomu, aby je za dvacet i padesát let někdo objevil a pojmenoval.

„Když jsem před lety poprvé o přípravě projektu slyšela, byla jsem poněkud skeptická. Hlučínsko se svou tradicí, etnikem, způsobem života a sebeuvědoměním výrazně vymyká ostatním částem severní Moravy a Slezska. Je to dáno historickou zkušeností tohoto regionu. Bála jsem se přijetí cílů projektu ze strany obyvatel, tím spíše, že uměleckého vedení se ujal Jindřich Štreit. Nesmírně si vážím jeho dokumentaristických schopností. Znám ho už dlouhá léta a vím, je od boha nadán schopností stisknout spoušť svého fotoaparátu právě v okamžiku, který rozbíjí skořápku sebeprezentace objektu ztvárnění. Nahlédne pod každou masku, zmocní se kouzla, jedinečnosti i syrovosti okamžiku. Mentalitu obyvatel Hlučínska důvěrně znám do té míry, do jaké v každém z nás zaznívají kořeny předků,“ píše v deníku Svoboda autorka Renáta Ramazanová. *„…je jedinečnou a nesmírně objemnou sondou do života lidí Hlučínska. Je vizuálním vyprávěním o okamžicích všedních i svátečních, o štěstí i bolesti. Před očima diváka rozvíjí příběhy o chvílích pochopení i blízkosti, stejně jako se dotýká zobrazení atmosféry krize či odcizení. Fotografové nahlíželi do nejhlubšího soukromí obyvatel Hlučínska. Dokumentovali přímo v domácnostech, mapovali hmotnou kulturu, styl života, ale především atmosféru denních starostí, radostí i stereotypů. Vyprávění se rozvíjí od momentů soukromí k chvílím společenské komunikace. Od vnitřního soustředění v šeru a tichu chrámu, obrazu tak vnitřně blízkém tomuto kraji, přes společenské večírky až k atmosféře každodenního šumu hospod. Doprovázíme ženy a muže z vesnic od slavnostních chvil dne svatebního k bolesti a tragédii dne pohřbu.*

Expozice prezentuje kolorit kraje a jeho okolí v celém spektru života našich dnů. Jsme všichni stejní? Svým způsobem asi ano. Je to dáno globalizací kultury, stíráním rozdílů v životním stylu. Přesto charakteristiky individuality jedince a charakteru území jsou stále zřetelné, jen se umět pozorně podívat.

Kraj Hlučínska a jeho lidí má jedinečná specifika a osobitou přitažlivost. Silná tradice víry, přísloveční pořádkumilovnost a hmotná ctižádostivost jsou dědičnými znaky jeho obyvatel. Věřme v jejich uchování i v budoucím tisíciletí. Impozantní projekt fotodokumentace života jednoho regionu bude ve své kompletní podobě uložen ve Slezském zemském muzeu v Opavě. I budoucím generacím tak může vyprávět příběhy ze sklonku dvacátého století.“

Obdobné cíle sledoval projekt „Zlín a jeho lidé“. Byl zahájen v lednu 1997 a shrnující závěrečná výstava spolu s vydáním katalogu proběhla počátkem roku 2002. Byl veden opět pedagogy ITF, ovšem zdaleka nedosáhl podobné šíře - a to jak autorské tak ani tematické - jako „Lidé Hlučínska“.

I Zlín patří, stejně jako Hlučínsko, ke specifickým lokalitám země a to jej předurčilo k výběru. Fotograficky se však oba projekty výrazně liší. Jak podotýká v již jednou citované bakalářské práci Martin Popelář, kde se okrajově zlínského projektu také dotkl, *„je-li Hlučínsko obráceno do sebe a poskytuje uzavřený okruh témat, je tomu v případě Zlína naopak“*.

Uměleckým garantem projektu byl od počátku Jindřich Štreit, organizačně se na něm zprvu podílel Vojtěch Bartek, později Tomáš Pospěch. Záslužnou práci odvedla zlínská rodačka a absolventka ITF Martina Marková. Po celou dobu trvání projektu poskytovala pevné zázemí mnoha jeho účastníkům.

Jak říká Tomáš Pospěch, na projekt Zlín a jeho lidé může být pohlíženo z několika stran – jako na umělecký dokument, neboť snaha o dobré fotografie je zde na prvním místě, propagaci regionu, dokumentaci města Zlína, ale i sondu do inženýrského experimentu vytvářejícího mnohé odlišné společenské vazby od tradičního města, ovlivňující vztah obyvatel k městu, ale i strukturu obyvatelstva a jejich návyky.

Projekt byl koncipován tak, aby fotografie mohly být později využity jako podklad pro popis městského prostředí konce dvacátého století a sekundárně jako ilustrace pro případnou sociologickou a sociální analýzu. Fotografie měly zahrnovat jak širší, tak i užší životní prostředí, a zachytit nejenom dispozici města v jeho krajině, urbanismu a integraci městských zákoutí, ale také vnitřní dispozice kon-

krétních jednotek, hmotné artefakty či jednotlivé symboly života v přirozených podmínkách.

Studenti s fotoaparáty klepali u dveří bytů, vstupovali obyvatelům Zlína nenadále do soukromí, do jejich práce, sledovali je při zábavě, při starostech, radostech i slavnostních chvílích. Lidé jim často vyprávěli o svých zálibách, povídali si o politice, o počasí, o životě ve městě, které se svého času stalo synonymem pro podnikatelský zázrak. Mezitím byli fotografováni. Mnohdy tak na sebe prozradili věci, které ani oni sami neznají nebo nechtějí znát.

Zlín, který díky Baťovým závodům vyrostl během první republiky z vesničky o pár stovkách obyvatel doslova na zelené louce, si dodnes zachovává mnohá specifika, která se studenti snažili ve svých fotografiích odhalit a zdokumentovat. Studenti zamířili do domovů důchodců, co nemocnic, do továrny, byli hosty významných podnikatelů, cestovatele Zikmunda, navštěvovali vyhlášenou Barum Rallye, kostely, restaurace i typické kolonie Baťových cihlových domků.

„Je příznačné, že město Zlín, které se vždy v minulosti vymykalo standardním charakteristikám při sociálně psychologických typologiích obyvatel měst, jejich hodnotových systémů, jejich vztahů k práci i progresivitě samosprávy, je ideálním prostorem pro fotograficko-sociologické bádání,“ říká sociolog Siostrzonek. *„Chceme zdokumentovat současnou tvář – genius loci města Zlína v jeho rozmanitosti a proměnách,“* dodává.

„Je to trochu problém zaklepat u dveří s aparátem a chtít fotit, jak lidé žijí. Chce to odvahu a tu já zatím nemám,“ přiznává se jedna z účastnic projektu Daniela Dostálková. Spolu s kolegou tedy raději fotografovala na ulicích, kde není kontakt s lidmi tak bezprostřední. Nakonec však předvedla zajímavý soubor, napůl aranžovaný napůl dokumentární zachycení světa veksláků, prostitutek a obyvatelů místního hotelu Moskva. *„Fotografování dokumentu v konkrétních životních podmínkách je náročné, ale zároveň zajímavé především pro různorodost lidských povah a prostředí,“* říká Jindřich Štreit, umělecký garant projektu.

V roce 2004 se pedagogové a studenti ITF v rámci netradičních forem výuky rozhodli vytvořit fotografickou zprávu o městě, kde sídlí jejich univerzita. Projekt se tak stal zajímavou zkušeností jak pro realizátory, tak pro obyvatele. Projektu se pod vedením pedagogů (Siostrzonek, Birgus, Štreit, Podestát, Pospěch, Pohribný, Bartek) účastní čtyři desítky studentů. Samotné fotografování začalo v březnu 2004. Cílem projektu je komplexní fotografická dokumentace života lidí, hmotné a duchovní kultury města Opavy. Projekt zahrnuje horizontální a vertikální strukturu obyvatelstva, subkultury, všechny aspekty jejich životního stylu (práci, volný čas, prostředí, hmotné i duchovní symboly, hodnoty atd.) Výstupy projektu (rozsáhlá kolekce fotografií, výstavy, publikace) budou sloužit k prezentačním, dokumentačním, publikačním účelům a sekundárně ke kulturně antropologickým a sociologickým analýzám. Podobně jako v předchozích projektech by měl vzniknout rozsáhlý soubor dokumentárních, reportážních, portrétních a krajinářských fotografií a snímků architektury, který by se stal cenným vizuálním svědectvím o různých aspektech života Opavy a v širším plánu i společnosti v České republice v prvních letech členství v Evropské unii. Tento soubor bude majetkem Statutárního města Opavy a bude sloužit i k prezentaci Opavy v různých českých i zahraničních městech. Premiérově bude uveden v Domě umění v Opavě a bude doprovázen obsáhlou fotografickou publikací.

Projekt tvoří otevřený systém, na který je možno navázat v dalším časovém odstupu a získat tak materiál pro komparaci proměn životního stylu, životních podmínek a prostředí obyvatel Opavy. Dalším významným cílem projektu je umožnit studentům Institutu tvůrčí fotografie Filozoficko-přírodovědecké fakulty Slezské univerzity v Opavě pracovat přímo v terénu pod vedením zkušených pedagogů a v praxi si ověřit teoretické poznatky z reportážní, dokumentární fotografie, z fotografie zátiší, krajiny, architektury, portrétní fotografie. Práce na projektu zároveň umožňuje tvůrčí propojení poznatků ze společenských věd /sociologie, kulturní antropologie, psychologie/ a umělecké tvorby. Zahrnuje procesuální stránku, kdy studenti získávají důležité profesní návyky, zkušenosti a vědomosti nejen v oblasti fotografování, ale obecně v komunikaci. Studenti zároveň mají

možnost pracovat s fotografickými výstupy - prezentační, publikační, animační, mediální, manažerská a další související činnosti.

Fotografický projekt zároveň vytváří alternativu ke klasické akademické výuce umění na vysokých uměleckých školách, současně umožní využít odborného a uměleckého potenciálu, kterým disponují studenti a pedagogové Institutu tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě, ke komplexní dokumentaci života lidí v tomto městě na počátku 21. století.

Fotografická část projektu je koncipována tak, aby výsledky fotografické dokumentace mohly sloužit jako podklad pro popis prostředí a sekundární sociologickou, kulturně-antropologickou i sociální analýzu a pro případnou ilustraci závěrů výzkumného projektu.

K tomu, aby realizované fotografie měly výpovědní hodnotu, musí splňovat předem stanovená kritéria, která jsou dána rozsahem a záměrem projektu. Tím jsou zároveň určeny zásady pro fotografy pro jejich práci. Záměrná fotografická dokumentace je sociologický postup, který je součástí výzkumné techniky - zúčastněného pozorování. Cílem této kvalitativní techniky je zachytit reálný kontext, konkrétní prostředí, bezprostřední sociální situace.

Projekt je tématicky rozčleněn tak, aby akcentoval celou šíři sociogeografických faktorů v dané lokalitě. Část studentů se tak zaměřila například na dokumentaci života na samotné Slezské univerzitě, další se soustředili na život a dění v institucích jako městský úřad, věznice, nemocnice. V současné době (září 2005) projekt stále pokračuje a jsou připravovány první výstupy pro veřejnost.

Postupem času se studenti i pedagogové ITF zúčastnili i několika dalších projektů, žádný z nich však nedosáhl podobného významu jako výše uvedené. Patrně nejznámějším z nich byl projekt, který vznikl vlastně původně na půdě FAMU, ovšem pod vedením Jindřicha Štreita a postupně se jej účastnili i studenti ITF (Petr Karola, Martin Popelář, Tomáš Pospěch, Evžen Sobek, Lucie Škvorová, Petr Vilgus). Jednalo se tzv. Štreitovy výjezdní ateliéry, jakousi netradiční formou výuky dokumentární fotografie. První výjezdní ateliér se uskutečnil koncem roku 1993. Vždy v přibližně týdenních setkáních se fotografové soustřeďovali převážně na téma života na vesnici. Za podpory Letní filmové školy v Uherském Hradišti, Institutu tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě a FAMU se podařilo uspořádat výstavu a vydat katalog s názvem **Ateliér Jindřicha Štreita**. Studenti ITF a FAMU zde prezentovali společné práce z let 1993-1996.

Z iniciativy studentů ITF (Tomáš Krásenský, Martina Novozámská, Jana Štěpánová, Josef Švic a Jan Vaca) vznikl v březnu 2001 roční projekt **Ústí nad Labem – život na soutoku dvou řek**. Projekt byl financován z grantu Magistrátu města Ústí nad Labem a zahájil třídenní dílnou pod vedením Jindřich Štreita. Účastnilo se jej 13 fotografů – studentů ITF a posluchačů Fakulty užitého umění a designu Univerzity J. A. Purkyně. Každý z fotografů pracoval vždy rok na daném tématu, které si sám zvolil.

Rozsáhlejší co do počtu fotografů byla českobudějovická mezinárodní fotografická akce **Z okraje do středu**. Během akce se v okolí jihočeské metropole pohybovala čtyřicítka fotografů, převážně studentů či absolventů fotografických škol z Čech, Moravy, Slovenska a Rakouska. *„Druhý zářijový víkend 2001 byli rozseti na předem neznámých místech v okolí města s úkolem dostat se vlastními silami – pěšky, autobusem, lodí či na kole – zpět do centra. Za dva dny tak paralelně vznikly tisíce černobílých fotografií skládající několik desítek různorodých záznamů jednotlivých novodobých poutníků,“* říkají autoři projektu David Boukal a Jaroslav Kutiš. Z akce, kde vznikla celá řada neotřelých pohledů na České Budějovice pak v roce 2003 vydalo občanské sdružení Kyvadlo ve spolupráci s galerií Pod kamennou žábou katalog. Akci podpořilo Ministerstvo kultury ČR, krajský úřad i město.

Mezi méně známé projekty pak patřilo i **dokumentování Třineckých železáren** v roce 1997. Fotografování trvalo nepřetržitě 24 hodin denně a účastnili se ho mj. Luboš Ančinec, Vojtěch Bartek, Jiří Siostrzonek, Tomáš Pospěch a další. O dva

roky se do hutního podniku vrátil Jindřich Štreit, aby zde opět zachytil život továrny. Vzešla z toho emotivní publikace Lidé Třineckých železáren. Její význam není v porovnání s ostatními Štreitovými publikacemi tak výrazný, faktem však je, že se stala v devadesátých letech jednou z prvních „komerčních" zakázek fotograficko-dokumentárního typů u nás. Není se tedy čemu divit, když následovaly i další podobné „komerční" dokumenty – opět Štreitův kalendář pro Severomoravskou energetiku (2001-2002), Lidé v obrazech (2001) neboli život na stavbě továrny Philips v Hranicích na Moravě od Tomáše Pospěcha a další drobnější projekty, převážně pro využití ve výročních zprávách a propagačních materiálech společností

Výstavním projektem by se pak dala nazvat aktivita prvních magistrů ITF, kteří společně založili **neformální skupinu MILAN** (Irena Armutidisová, Jolana Havelková, Milan Kníže, Jaroslav Malík, Magdalena Pažourková, Tomáš Pospěch, Martin Smékal, Igor Šefr, Jarmila Šimáňová, Jiří Votýpka). Jejich nejvýznamnějším počinem byla v roce 1999 skupinová výstava na generálním konzulátu České republiky v indické Bombaji. Tato putovní výstava měla reprízu v Litvě a dalších státech. Pro výstavu byl připraven katalog s typografickou úpravou ak. mal. Oty Karlase.

Pro velký ohlas byla v únoru 2001 uspořádána výstava **Ženskýma očima - The Women´s Eye View** – tentokrát již v rozšířené, avšak pouze dámské obsadě (Irena Armutidisová, Katarina Hanová, Jolana Havelková, Kateřina Jochová, Magdalena Pažourková, Dita Pepe, Barbora Tomášová, Michaela Brachtlová, Pavla Hrachová). Výstavu, která podobně jako v případě skupiny Milan, zaznamenala příznivé přijetí v mnoha zahraničních galeriích, kurátorsky připravili Antonín Braný, Jiří Votýpka a Vojtěch Bartek, který realizoval také typografickou úpravu katalogu.

7

Výstavní a kurátorská činnost

Scire tuum nihil est, nisi te scire hoc sciat alter.
To, že znáš svoji věc, je nic, když to nevědí druzí.
| Aulus Persius Flaccus |

Výuka kurátorské činnosti probíhá v praxi při spolupráci na přípravě různých výstav především v Galerii ITF a Kabinetu fotografie Domu umění v Opavě, v Galerii Opera v Ostravě a v dalších výstavních prostorách.

Nejdéle trvajícím výstavním projektem ITF je spolupráce s Národním divadlem moravskoslezským (NDM) v Ostravě. Idea vzniku výstavního prostoru negalerijního typu v atraktivním prostředí foyer Divadla Jiřího Myrona v centru Ostravy vznikla při recipročním návštěvě zástupců Magistrátu města Ostravy a NDM ve Francii a setkání s remešským fotografickým spolkem Priorité Ouverture, reprezentovaným jeho prezidentem Jean-Marie Lecomtem. Cíl byl následující: přivést do Ostravy fotografickou tvorbu mladých evropských fotografů, následně práce prezentovat ve Francii, v lokalitách, jež mají k fotografii senzitivní vztah a kde již po delší existují přátelské kontakty s Ostravou. Smlouva mezi městem Ostravou, zastoupeným tehdejším primátorem Evženem Tošenovským a Jean-Marie Lecomtem, jejímž předmětem bylo založení výstavního centra mladých evropských fotografů s názvem Galerie Opera, se sídlem v Divadle Jiřího Myrona, byla podepsána v březnu roku 1994. Předpremiéru měla nová ostravská výstavní síň Galerie Opera, dnes již tradiční výstavní prostor, kde je vždy po celou divadelní sezónu pravidelně představována kvalitní tuzemská i zahraniční fotografie, již 27. listopadu 1993, kdy se ostravské veřejnosti prezentoval francouzský fotograf Claude Phillippot. Uzavření smlouvy korunovala výstava fotografií další umělecké osobnosti, Angličana Christophera Taylora, jehož výstava měla v Galerii Opera pod názvem Gibralter Point a André Riviére vernisáž 5. března 1994. O rok později vstupuje do výstavních aktivit především kurátorskou a organizační formou Institut tvůrčí fotografie. „Iniciátory a realizátory společného fotografického výstavního projektu NDM a Institutu byli ředitel Národního divadla moravskoslezského Ilja Racek, dnes šéf studia České televize Ostrava, dále tehdejší šéf opery NDM Luděk Golat, dnešní ředitel divadla, pedagog ITF Jindřich Štreit a pedagog FAMU v Praze Viktor Kolář, kteří se sešli s vedením Institutu a po zvážení všech možností vzájemně dojednali dlouhodobou spolupráci v podobě výstavního programu pro Galerii Opera v Divadle Jiřího Myrona," vzpomíná na začátky projektu Bartek.

Opera představila za dobu své existence řadu zajímavých výstav soudobých zahraničních fotografů – Yvese Leresche a Serge Michela ze Švýcarska (Přímořská Evropa 1994), J. S. Cartiera z Francie (Chaos včerejška a dneška, 1995), výstavu Jean-Marie Lecomta z Francie inspirovanou nejrušnější ostravskou tepnou a nazvanou „Ulice 28. října" (1995), Příbuzenství Alaina Collarda (1997), výstavu „Autoscopie" Aminy Belizidia a Francescy Reyes-Cortorreda ze Švýcarska (1998) a vý-

stavu manželské dvojice Lucie Radochonské a Jean-Louis Vanesche z Belgie nazvanou Le jardin a Arbos (1999). Tyto fotografické kolekce sice ještě nebyly připraveny ve spolupráci s ITF, nicméně poskytovaly zajímavé srovnání se současnou českou fotografickou školou a získávaly Galerii Opera prestižní místo mezi ostravskými výstavními síněmi. Dramaturgii galerie sestavuje od roku 1995 Vladimír Birgus a na výstavním programu se objevily jak osobnosti světové fotografie ze zahraničí (René Burri, Paul den Hollander, Martin Parr, Frank Horvat…), tak čeští (a slovenští) přední autoři (Josef Koudelka, Jan Šibík, Vladimír Kozlík, Helena Márová, Jindřich Marco, Andrej Bán, Karel Cudlín, Karel Hájek, Karel Ludwig, Zdeněk Tmej, Jan Pohribný, Fedor Gabčan, Miloslav Stibor, Milan Borovička, Ladislav Sitenský, Tibor Honty, Vilém Reichmann, Jan Saudek, Pavel Baňka, Tono Stano, Ivan Pinkava, Miro Švolík, Rudo Prekop, Václav Jirásek, Veronika Bromová, Jiří David, Bohdan Holomíček Jindřich Štreit…). Vedle individuálních souborů jsou představovány kolektivní expozice a kolekce (Česká fotografie 90. let – Hledání a jistoty, Slovenská mladá fotografie, Hořká léta, Lidé Hlučínska devadesátých let 20. století, Pedagogové ITF, Diplomové práce ITF…). Výstavy jsou dobře připraveny i po stránce mediální propagace a na jejich vernisážích se zúčastňují různé osobnosti kulturního a společenského života. Řada realizovaných výstav byla následně představena v předních českých i zahraničních galeriích (Praha, Brno, Cheb Liberec, Madrid, Edinburgh, Londýn, Berlín, Mnichov, Chicago, Barcelona, Bratislava, Poznaň…), kde tak významně propaguje českou kulturu a zvyšuje prestiž města Ostravy jako takového.

Z galerie Opera se stalo významné výtvarné a fotografické centrum Ostravska, o jehož expozicích pravidelně referují nejenom ostravské deníky a časopisy či ostravské televizní a rozhlasové redakce, ale i celostátní tisk (Mladá fronta Dnes, Lidové noviny, Hospodářské noviny, Právo, Ateliér, Fotografie Magazín aj.), celostátní vysílání televize a rozhlasu a dokonce i zahraniční média (program výstav vychází například v časopisech European Photography, Camera Austria, Imago aj., galerie je uváděna v pravidelně vycházejících průvodcích European Photography Guide). Ke každé výstavě vychází nejenom pozvánka, ale i menší katalog o šesti stránkách s úvodním textem, biografickými údaji o vystavujících a několika reprodukci děl, který je zdarma k dispozici návštěvníků výstavy, je posílán do redakcí deníků a časopisů a do významnějších knihoven, galerií a muzeí. Součástí výstavních aktivit Národního divadla moravskoslezského byly i drobné výstavy v komornějším prostředí foyer (kuřárny) Divadla Antonína Dvořáka. Zde však byla spolupráce přerušena rekonstrukcí divadla a přebudováním prostor. Po znovuotevření divadla sice pokračovala, již však jen v individuálních případech, jako například v roce 2002, kdy zde vystavil u příležitosti premiéry opery Kníže Igor své snímky z přípravy stejnojmenného představení tajemník ITF Vojtěch Bartek.

Přehled výstav pořádáaných ITF v galerii Opera

19.05.2005 -	08.06.2005	Milan Jaroš, Tomáš Třeštík, Lukáš Žentel - 3 tři z famu
14.04.2005 -	18.05.2005	Toman Jiří - Panoramatické fotografie
09.03.2005 -	13.04.2005	Florkowski Andrzej P. - Prostory
17.02.2005 -	08.03.2005	Stuchlík Zdeněk - Hledání souvislostí
13.01.2005 -	09.02.2005	Institut tvůrčí fotografie FPF SU v Opavě - Diplomové práce 2004 - II. část
16.12.2004 -	12.01.2005	Institut tvůrčí fotografie FPF SU v Opavě - Diplomové práce 2004 - I. část
07.10.2004 -	15.11.2004	Podestát Václav - Lidé
09.09.2004 -	05.10.2004	Kuklíková Barbora - City v cizím městě Novozámská Martina - Na cestě Krejčová Barbora - Vzpomínky na to co se nestalo
12.02.2004 -	01.03.2004	Institut tvůrčí fotografie - Diplomové a klauzurní práce 1998 - 2003 - 2. část
15.01.2004 -	11.02.2004	Institut tvůrčí fotografie - Diplomové a klauzurní práce 1998 - 2003 - 1. část
11.12.2003 -	13.01.2004	Současná česká dokumentární fotografie II.
30.10.2003 -	25.11.2003	Současná česká dokumentární fotografie I.
18.09.2003 -	27.10.2003	Sláma Vojtěch - Vlčí med
10.04.2003 -	06.05.2003	Chochola Václav - Fotografický archív
06.03.2003 -	08.04.2003	Bartkiewicz-Podgórska Magdalena, Górski Andrzej Fotografické plakáty / Zátiší
06.02.2003 -	04.03.2003	Novotný Miloň - Londýn
28.11.2002 -	07.01.2003	Kollár Martin - Evropa - Slovensko 2001 - Obrazová zpráva o stavu země
10.10.2002 -	06.11.2002	Bartek Vojtěch - Ohlédnutí
23.05.2002 -	16.06.2002	Letem českých světem
25.04.2002 -	22.05.2002	Wojnecki Stefan
02.02.2002 -	13.03.2002	Pedagogové Institutu tvůrčí fotografie
10.01.2002 -	05.02.2002	Kozlík Vladimír - fotografie
05.09.2001 -	09.10.2001	Štreit Jindřich - Brána naděje
24.05.2001 -	30.06.2001	Dita Pepe, Lucia Nimcová - fotografie
19.04.2001 -	22.05.2001	Chrástek František - fotografie
01.03.2001 -	10.04.2001	Hanke Jiří - Otisky generací / Podnikatelé
18.01.2001 -	27.02.2001	Kyndrová Dana - Nepolepšitelná víra v lepší budoucnost Česká realita 70. - 90. let
07.12.2000 -	17.01.2001	Márová Helena - Cesta k sobě
02.11.2000 -	06.12.2000	Magisterské soubory absolventů ITF 2000
03.10.2000 -	01.11.2000	Šmok Ján - Fotografie
01.06.2000 -	23.06.2000	Košťál Rostislav - Tempi - Inscenovaná fotografie
27.04.2000 -	31.05.2000	Kočan Robo - Imaginární krajiny
06.04.2000 -	26.04.2000	Reichmann Vilém - Archiv
09.03.2000 -	05.04.2000	Klauzurní práce studentů z ITF FPF SU
03.02.2000 -	08.03.2000	Tmej Zdeněk - Archiv 1936-2000
06.01.2000 -	02.02.2000	Boukal David, Slavík Igor - Indie
02.12.1999 -	05.01.2000	Sobek Evžen, Schejbal Jan - Ecce homo/Pasťák
02.09.1999 -	22.09.1999	Klatka Grzegorz, Szymon Piotr - fotografie
03.06.1999 -	30.06.1999	Lidé Hlučínska 90. let 20. století

20.05.1999 -	02.06.1999	Štreit Jindřich - Lidé ledkových dolů - fotografie
08.04.1999 -	28.04.1999	Martin Parr - Doma a venku
04.03.1999 -	06.04.1999	Pohribný Jan - Imaginární krajiny
18.02.1999 -	03.03.1999	Ostravští fotoreportéři Mladé Fronty Dnes
07.01.1999 -	22.01.1999	Diplomové práce studentů ITF
10.12.1998 -	06.01.1999	Mára Pavel - Těla
12.11.1998 -	09.12.1998	Karel Hájek - Archiv 1900 – 1978
15.10.1998 -	11.11.1998	Hollywood
03.09.1998 -	23.09.1998	Jindřich Marco / Karel Cudlín - Izrael 50 - výstava fotografií
11.06.1998 -	29.06.1998	V. Bartek / J. Siostrzonek: Sakrál. architekt. na Hluč. - ITF PFP SU
30.04.1998 -	19.05.1998	Havelková Jolana a Malík Jaroslav - fotografie
05.03.1998 -	31.03.1998	Podestát Václav - Lidé, fotografie
11.12.1997 -	07.01.1998	Birgus Vladimír - Cosi nevyslovitelného
20.11.1997 -	10.12.1997	Stibor Miloslav - Tělo a kámen
30.10.1997 -	19.11.1997	Karel Ludwig - Archiv 1939-1948
16.10.1997 -	29.10.1997	Frank Horvath - fotografie módy
03.04.1997 -	02.05.1997	Jistoty a hledání II.
14.03.1997 -	03.04.1997	Kníže Milan & Pospěch Tomáš - Dilema věcí, fotografie
23.01.1997 -	12.02.1997	Bílek Miroslav - fotografie
05.12.1996 -	20.12.1996	Mladá Slovenská fotografie
05.12.1996 -	20.12.1996	Gabčan Fedor - Duše krajiny - retrospektiva
07.11.1996 -	03.12.1996	Fotografie ze Státní výsoké školy výtvarných umění v Poznani
17.10.1996 -	06.11.1996	Paul den Hollander - fotografie
12.10.1996 -	02.11.1996	Bogdan Konopka
05.09.1996 -	10.10.1996	Bán Andrej - Pútnici
11.04.1996 -	02.05.1996	Borovička Milan - Žena
21.03.1996 -	09.04.1996	25/5 ITF SU
29.02.1996 -	17.03.1996	Jistoty a hledání v č. fotografii 90. let II.
01.02.1996 -	27.02.1996	Jistoty a hledání v č. fotografii 90. let I.
13.12.1995 -	07.01.1996	Kolář Viktor - Diagnóza: Rakovina - vůle k životu
23.11.1995 -	13.12.1995	René Burri, Švýcarsko - Lidé a život
28.10.1995 -	20.11.1995	J. M. Lecomt, France - Ulice 28. října
28.09.1995 -	24.10.1995	Šibík Jan - Události
06.09.1995 -	25.09.1995	Hořká léta 1939-47
02.03.1995 -	19.04.1995	Koudelka Josef – Černý trojúhelník

Kabinet fotografie při Slezském zemském muzeu

Dalším z výstavních projektů ITF byl od roku 1995 do roku 1999 Kabinet fotografie při Slezském zemském muzeu. Po čtyři roky trvající spolupráce byla bez udání důvodů a nečekaně skončena ze strany ředitele muzea Jaromíra Kaluse. Atraktivní prostory v centru Opavy na konci pěší zóny v Ostrožné ulici pronajal soukromé společnosti, jež zde otevřela počítačový obchod. Za nelibosti opavských příznivců výtvarného umění a fotografie tak byly prezentace kvalitní fotografické tvorby výrazně utlumeny a současně došlo k značnému zúžení výstavních aktivit Slezského zemského muzea. Z původních ambiciózních plánů a vizí na rozvoj sbírky fotografie v Opavě tak nezůstalo téměř nic.

Přehled výstav v KF SZM

24.06.1997 - 31.07.1997	Birgus Vladimír - Cosi nevyslovitelného
04.03.1997 - 06.04.1997	Bartoš Michal - Člověčina - fotografie z let 1982-199?
03.12.1996 - 12.01.1997	Schick Otomar
05.11.1996 - 15.12.1996	Smékal Martin - Věci a místa
17.10.1996 - 04.11.1996	Fotografie ze Státní výsoké školy výtvarných umění v Poznani
02.09.1996 - 14.10.1996	Mladá slovenská fotografie
21.06.1996 - 31.08.1996	Bán Andrej - Poutníci
20.06.1996 - 26.08.1996	Birgus Vladimír - Cosi nevysloveného
14.05.1996 - 16.06.1996	Bruner Rudolf - Dvořák - Krásné časy
18.04.1996 - 12.05.1996	Macků Michal - geláže
21.03.1996 - 14.04.1996	Kolář Viktor - retrospektiva
01.02.1996 - 17.03.1996	Institut tvůrčí fotografie Slezské university v Opavě
09.01.1996 - 28.01.1996	Jistoty a hledání - česká fotografie 90.let
14.12.1995 - 17.03.1996	Institut tvůrčí fotografie Slezské university v Opavě
14.09.1995 - 22.10.1995	Macků Michal - geláže
22.06.1995 - 10.09.1995	Hořká léta 1939-47 - dokumentární fotografie 1943-47
18.05.1995 - 18.06.1995	Kuneš Aleš
07.04.1995 - 14.05.1995	Podestát Václav - Lidé
03.03.1995 - 04.04.1995	Dias Pavel - fotografie

Kabinet fotografie při Domě umění v Opavě

V současné doby ITF své výstavní aktivity v Opavě opět provozuje, a to v důstojných prostorách Domu umění. Zánik fotografických výstav se nakonec naštěstí, díky Jiřímu Siostrzonkovi a vedoucím Domu umění Martinu Klimešovi, v Opavě nekonal. Dům umění již hostil řadu významných fotografických výstav, od projektu Jiný svět až po kolektivní či individuální výstavy pedagogů ITF.

Spolupráce Domu umění a ITF vyvrcholila počátkem roku 2003 založením nového Kabinetu fotografie. Ten nalezl své místo v přízemí DU v jeho refektáři. Kabinet fotografie si dal za cíl pořádat výstavy fotografií každý měsíc.

Přehled výstav v KF DU

29.04.2005 - 12.06. 2005	Jiří David - fotografie
11.03.2005 - 17.04. 2005	Sutkus Antanas - Každodenní Litva
02.02.2005 - 06.03. 2005	Krajina studentů ITF
14.12.2004 - 23.01. 2005	Andrzej Kramarz - Černé moře
26.10.2004 - 05.12. 2004	Jozef Ondzik - Slovensko 2002 - obrazová správa o stavu země
01.07.2004 - 16.08. 2004	Barbora Kuklíková - City v cizím city
16.04.2004 - 13.06. 2004	Padesátníci
03.03.2004 - 11.04. 2004	Vojtěch Sláma - Vlčí med
15.01.2004 - 22.02. 2004	Václav Podestát - Lidé
09.09.2003 - 12.10. 2003	Institut tvůrčí fotografie mezinárodně
20.05.2003 - 29.06. 2003	Václav Chochola - Fotografie
08.04.2003 - 11.05. 2003	Miloň Novotný - Londýn
26.02.2003 - 30.03. 2003	Jiří Štencek - Návštěvníci
14.01.2003 - 16.02. 2003	Martin Kollár - Evropa

8

Publikační a ediční činnost

Multum legendum est, non multa.
Má se číst mnoho, nikoliv mnohé.
|Plinius Caecilius Secundus |

Publikační a editační činnost je jednám z pilířů kvalitního akademického zařízení. Vědecká činnosti pedagogů i posluchačů ITF na poli dějin a teorie fotografie například v oblasti zpracování dějin české fotografie 20. století je významným přínosem fotografickému dění u nás. Většina publikací je zachována ve formě diplomových prací, které jsou archivovány nejenom v univerzitní knihovně, ale také v knihovně Umělecko-průmyslového muzea v Praze. Ty nejlepší a nejkvalitnější diplomové práce vychází i v knižní podobě, případně jsou zveřejňovány jinými kanály – v posledních letech zejména na internetu jak v plném znění na stránkách Institutu (www.itf.cz) nebo ve formě fragmentů nejdůležitějších částí či výtahů z prací například v edici Listy o fotografii.

První vydání Listů o fotografii se v roce 1994 setkalo ze strany čtenářů s velikým zájmem. Vydání bylo rychle vyprodáno, což svědčí o tom, že u nás (a nejen u nás, ale také na Slovensku a Polsku) existuje stále početná skupina příznivců fotografie, kterým nestačí pouze periodika zaměřená na komerční a amatérskou fotografii, ale vyhledávají kvalitní texty o dějinách, současnosti a teorii fotografie. Listy si tak daly za cíl vyplnit prostor a informovat také o fotografickém školství, o fotografických sbírkách, o důležitých výstavách a publikacích.

Zatímco například v Polsku vychází bulletin Kwartalnik Fotografie, Photograpica – Zeszyty Naukowe a Artystyczne, nebo vratislavský Format, v Bratislavě vzniká mezinárodní magazín Imago, v Rusku Portfolio a Maďarsku Fotómüvészet, v České republice něco podobného po řadu let chybělo.

Tematicky bylo první vydání věnováno české a slovenské fotografii na přelomu 80. a 90. let v zahraničí. Své si zde našly i příspěvky z historie fotografie, ale také reflexe ze zahraničí, např. polská fotografie osmdesátých let. V sekce Archiv, jež si dala za cíl zveřejňovat „pozoruhodné neznámé či pozapomenuté starší texty o fotografii“, vyšly například zápisky Františka Drtikola či teoretický text Antonína Matějčka.

Druhé číslo Listů o fotografii vyšlo v nákladu tisíc kusů roce 1998 a z pochopitelných důvodů bylo věnováno památce zesnulého profesora Jána Šmoka. Bylo tematicky rozděleno na tři hlavní oddíly – Výuka teorie a dějin fotografie na vysokých školách a pokračování oddílu z prvního vydání - česká a slovenská první poloviny devadesátých let fotografie v zahraničí. Tradičně se listy věnovaly i historii fotografie, své místo si zde našlo patnáct studentských příspěvků v oddílu „Studentský Hyde Park“. Cenná pak byla faktografická část dávající soupis bakalářských a magisterských diplomových teoretických prací ITF a závěrečný díl byl koncipován jako užitečný fotografický adresář.

Toto vydání Listů o fotografii vyšlo po delší době než původně autoři očekávali a jak v editorialu připomínají, důvodem byl především nedostatek času těch, kteří se na jeho přípravě podílejí. „Listy o fotografii totiž nemají žádného placeného redaktora a vznikají ve volném čase hrstky nadšenců, kteří nemají ve svém pracovním úvazku psát, graficky upravovat, korigovat, tisknout a distribuovat finančně ztrátový sborník o historii a současnosti fotografie," uvádí Vladimír Birgus v úvodníku k druhému vydání Listů.

Třetí vydání vyšel o tři roky později – v roce 2001 – opět v nákladu tisíc kusů. Autoři jej pojali jako jeden z příspěvků ITF k oslavám 10. výročí založení Slezské univerzity v Opavě. I v tomto čísle se Vladimír Birgus a Tomáš Pospěch v editorialu přiznávají, že sborník měl vyjít původně dřív, opět byl důvodem nedostatek času a také prostředků.

Většina textů byla věnována fotografickému dokumentu. Zajímavý je úvodní článek, dosud v češtině nepublikovaný text Umberta Eco o kritice obrazu a ikonických znacích a kódech v obrazu. Své si v třetím vydání Listů našlo i pokračování soupisu významných českých a slovenských fotografických výstav v zahraničí v letech 1995-99, ale také aktuální adresář fotografických institucí ze Slovenska a Polska a soupis bakalářských a magisterských teoretických prací absolventů FAMU.

& *Kolektiv autorů: Listy o fotografii - Acta Photographica Universitatis Silesianae Opaviensis, vydal Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě ve spolupráci s Kabinetem dějin a teorie fotografie Katedry fotografie FAMU v Praze; ISBN 80-7248-016-2; Opava 1994, 1998, 2001*

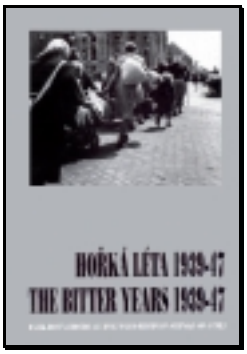

Osmačtyřicetistránkový katalog ke stejnojmenné výstavě vydal ITF ve spolupráci se Správou Pražského hradu v roce 1995. Autorem českého a anglického textu byl Vladimír Birgus, který se současně s Blankou Chocholovou kurátorsky podílel na sestavení výstavy. V grafické úpravě Vojtěcha Bartka publikace představila pětatřicet fotografií českých autorů z období druhé světové války (J.Marco, T.Honty, V.Reichman, K.Hájek, L.Sittenský a další). Význam kolekce nespočívá ani tak v jejím vydání v knižní podobě, jako vůbec ve faktu, že se odborné i laické veřejnosti ukázalo, že se čeští fotografové podíleli na dokumentaci hrůz války a jejich následků, a jak kvalitně se této úlohy zhostili. Za všechny snad lze jen vzpomenout unikátní soubor z totálního nasazení Zdeňka Tmeje ve Vratislavi z roku 1943. Vždyť podobné snímky nemají obdobu nejenom v české, ale i evropské fotografii. Snad jen škoda, že katalog nebyl v běžných knihkupectvích vůbec k dostání.

& *Vladimír Birgus: Hořká léta 1937-47 (Evropa očima českých fotografů) – The Bitter Years 1937-47 (Europe Trough the Eyes of Czech Photographers); vydala Slezská univerzita (Institut tvůrčí fotografie) v Opavě ve spolupráci se Správou Pražského hradu; ISBN 80-85879-19-0; Opava 1995.*

Ateliér Jindřicha Štreita

Sedmapadesátistránkový katalog k výukovému projektu Jindřicha Štreita vydal ITF ve spolupráci se Katedrou fotografie FAMU v roce 1996. Vyjma dvou stránek úvodu od Miroslava Vojtěchovského a Vladimíra Birguse se jedná čistě o fotografickou publikaci, sloužící současně jako katalog k výstavám studentů FAMU a ITF z pracovních dílen dokumentární fotografie. Výstavy proběhly postupně v Uherském Hradišti, Chebu, Dolním Benešově a polském Těšíně. Katalog vyšel v nákladu jednoho tisíce kusů a obsahoval fotografie celkem 12 studentů pražské i opavské školy. *(Více o projektu Ateliér Jindřicha Štreita v odstavci „Ostatní fotografické projekty" této kapitoly.)*

& *Ateliér Jindřicha Štreita, vydal Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě ve spolupráci s Katedrou fotografie FAMU v Praze; Opava 1996*

Institut tvůrčí fotografie 25/5

V roce 1996 vydal ITF také katalog k výstavě 25/5 věnované dvojitému výročí školy. S českou a anglickou předmluvou rektora Slezské univerzity prof. Dr. Martina Černohorského a textem Vladimíra Birguse v typografické úpravě Vojtěcha Bartka představuje nejenom faktograficky cenný kompletní soupis současných, ale i bývalých pedagogů IVF, ITV a ŠVF, ale také osmačtyřicet snímků bývalých absolventů i posluchačů školy. Na snímcích se tak objevují například známé geláže Michala Macků, ale i snímky bývalých absolventů ŠVF a nynějších pedagogů Petra Velkoborského, Václava Podestáta či Jindřicha Štreita.

& *25/5, vydala Filozoficko-přírodovědecká fakulty Slezské univerzity v Opavě ve spolupráci s Národním divadlem moravskoslezským v Ostravě; ISBN 80-85879-41-7; Opava 1996*

Lidé Hlučínska devadesátých let 20. století

Nejrozsáhlejší publikací, kterou ITF vydal, byl katalog k největšímu dokumentárnímu projektu, který tato škola zorganizovala a realizovala – Lidé Hlučínska devadesátých let 20. století. Ačkoli o projektu jako takovém se zmiňuji jen o několik odstavců níže, stojí za to popsat alespoň zběžně publikaci, jež byla u této příležitosti vydána.

Vydání 140stránkového katalogu podpořila Výtvarná rada odboru umění a knižní kultury Ministerstva kultury ČR, Fond rozvoje vysokých škol Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR, Matice slezská, Slezské zemské muzeum a řada dalších institucí a individuálních sponzorů. Kniha v grafické úpravě Vojtěcha Bartka byla vydána kvalitním tiskem v nákladu tisíce kusů. Obsahovala 126 fotografií 22 autorů (Bartek, Hornsteinerová, Hrubeš, Hudáková, Chleboun, Karola, Kiwit, Kouba, Kubíček, Linhartová, Murtin, Popelář, Pospěch, Siostrzonek, Sobek, Světlík, Škabrada, Škvorová, Štreit, Šulc, Vilgus, Vladárová) a texty Vladimíra Birguse, Jindřicha Štreita, sociologický rozbor oblasti z pera Jiřího Siostrzonka, postřehy studentů Tomáše Pospěcha, Evžena Sobka a Jakuba Chlebouna, úvod primátora Opavy Jana Mrázka, děkana FPF Zdeňka Jiráska, starosty Dolního Benešova a předsedy Sdružení obcí Hlučínska Josefa Záwadského a historika Ericha Šefčíka.

& *Lidé Hlučínska devadesátých let 20. století, vydala Slezská univerzita v Opavě; ISBN 80-7248-022-7; Opava 1999*

Zlín a jeho lidé

Podobně jako k projektu Lidé Hlučínska byl vydán rozsáhlý knižní katalog také k dalšímu velkému fotograficko-dokumentárnímu projektu ITF. Zlín a jeho lidé, šedesátistránková publikace byla vydána v roce 2001. Grafické úpravy se tentokrát ujala mladá zlínská výtvarnice Nora Procházková, texty v knize napsal Tomáš Pospěch a svou zdravici zde zveřejnil také zlínský primátor Zdeněk Dostál. Publikace představuje práce celkem devatenácti autorů z řad studentů i pedagogů.

& *Zlín a jeho lidé, vydal Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě; ISBN 80-7248-132-0; Opava 2001*

V roce 2001 byl vydán ještě jeden katalog, tentokrát u příležitosti rozsáhlé výstavy prací pedagogů ITF. Stejně jako výstava i kniha byla jedním z příspěvků Institutu k oslavám 10. výročí Slezské univerzity v Opavě. Publikace vyšla ve třech jazycích – česky, anglicky a polsky, a obsahuje vedle předmluvy Vladimíra Birguse a úvodního slova rektora SU Zdeňka Jiráska také životopisy stávajících osmnácti pedagogů školy. Pro ITF je vydalo v grafické úpravě Otakara Karlase nakladatelství Kant, které se specializuje právě na vydávání fotografických publikací. Kniha získala v soutěži časopisu Fotografie Magazín ocenění Nejlepší fotografický katalog roku 2001.

& *Pedagogové Institutu tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě; vydalo nakladatelství KANT; ISBN 80-86217-45-0; Opava 2001*

Portfolio - Pedagogové Institutu tvůrčí fotografie FPF SU v Opavě

Zajímavým počinem bylo vydání bibliofilie – originálního portfolia 16 fotografií a dvou grafik pedagogů ITF, podobně jako předcházející tištěná publikace, v rámci oslav 10. výročí založení univerzity. Portfolio snímků o velikosti 24x30 cm bylo vydáno v číslované jednadvacetikusové sérii.

Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě, Diplomové a klauzurní práce 1998-2003

Výpravný katalog 175. stránkový katalog vydala Slezská univerzita ve spolupráci s nakladatelstvím Kant u příležitosti rozsáhlé stejnojmenné výstavy. Katalog kombinuje černobílé a barevné fotografie studentů respektive absolventů ITF v letech 1998-2003. Publikace vyšla ve dvou jazykových mutacích – česky a anglicky s předmluvou a doslovem Vladimíra Birguse a zdravicí rektora SU Zdeňka Jiráska. Grafické úpravy katalogu, pozvánky i plakátu, které dominovala fotografie Jana Bartoše, se zhostil Otakar Karlas. Katalog obsahuje mj. také stručné bibliografie devíti desítek vystavujících autorů či seznam bakalářských i magisterských diplomových prací.

& *Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě, Diplomové a klauzurní práce 1998-2003; vydala Slezská univerzita ve spolupráci s nakladatelstvím KANT; ISBN 80-7248-210-6; Opava 2003*

Milan Borovička: Portrét – Historicky prvními skripty vydanými pro potřeby ITF (tehdy ještě IVF) byl v dubnu 1991 autorský text Milana Borovičky s názvem Portrét. Vydavatelem skript o nákladu 350 kusů byla ještě Masarykova univerzita v Brně – Filozofická fakulta v Opavě. Katedra literární vědy, muzeologie a fotografie. V roce 1997 vydal ITF skripta ve druhém vydání, tentokrát v nákladu 200 kusů. Milan Borovička zde na třiadvaceti stránkách popisuje řeč lidské tváře, zásady výběru prostředí a doplňků, ale také třeba osvětlení portrétovaného, píše o práci s objektem, o režii a charakteristických rysech fotografování dvojportrétů, skupinových portrétů. Všímá si však také fotografické techniky a materiálu. Skripta všeobecně vycházejí z klasického pojetí autorova vnímání portrétní fotografie jako prostředku ke sbližování se s lidmi a poznání nejenom okolí, ale i sama sebe.

Aleš Kuneš: Věci ve fotografické tvorbě – Doprovodná skripta pro obor Zátiší vydala FPF SU v Opavě v únoru 1992 v nákladu 250 kusů. Autorem byl pedagog Institutu Aleš Kuneš. Na 86 stránkách popisuje umění práce s předmětem, se světlem, s výběrem tvárných technik a výstavbu obrazu. Věnuje se také teoretické části předmětu, nechybějí historické reflexe, ale ani čistě praktické technické popisy pracovních postupů při fotografování zátiší.

Ján Šmok: Teorie skladby fotografického obrazu - V roce 1994 vydal ITF ve spolupráci s Katedrou fotografie pražské FAMU v nákladu 400 kusů skripta vyučujícího pedagoga Jána Šmoka pro potřebu studentů obou vysokých fotografických škol. Skripta vycházela ze jeho předchozí praxe a publikací na podobné téma. Stodvacetistránkový svazek se věnoval teorii sdělování jako základu teorie fotografie, analýze fotografického obrazu, sdělovacím systémům, ale také vztahu mezi slovem a fotografií.

Petr Velkoborský: Zonální systém - Jediná publikace v českém jazyce je věnována vědnímu oboru fotografie, jímž je zonální systém. Touto publikací jsou útlá skripta (48 stran) autora Petra Velkoborského, jež vydal Institut v roce 1996 v nákladu 600 kusů jako doprovodný text k předmětům Technologie fotografie, exponometrie a senzitometrie a Seminář zonálního systému. Sám autor přiznává, že skripta a nakonec ani předmět sám nepatří mezi „lehké a stravitelné čtení“, a proto již několik let uvažuje o jejich přepracování a navíc i zapracování nových postupů a technik.

Miroslav Myška: Práce s velkoformátovým přístrojem - Dalšími skripty vydanými Institutem tvůrčí fotografie byl v roce 1998 autorský text Miroslava Myšky, vyučujícího na ITF mj. právě práci s velkoformátovými přístroji. Skripta v převážné většině příkladů odkazují na práci s kamerou Sinar, věnuje se od výběru přístroje, popisu práce s ním, objektivům, obrazovému kruhu, závěrkám, rovnání obrazu, naklápění a natáčení, popisuje pravidlo roviny ostrosti (Theodor Scheimpflug), ostření, ale také se zmiňuje o možnosti práce s digitálními nástavci.

Aleš Kuneš, Tomáš Pospěch: Čítanka z teorie fotografie - Po delší odmlce vydal v roce 2003 ITF další skripta, tentokrát čistě o oblasti teorie fotografie. Nejedná se o skripta v klasickém slova smyslu, spíše autoři sestavili statě a zamyšlení na téma fotografie a zobrazování od řady více či méně známých autorů, teoretiků, publicistů či fotografů nejenom ze zemí českých ale také z Evropy či Ameriky. Čítanka je rozdělena chronologicky – na čtyři období – počátek fotografie 1939 až 1918, doba meziválečná 1918 až 1948, doba poválečná až do konce šedesátých let (1948 – 68) a nakonec od roku 1968 do roku 2000. Mezi vybranými autory jsou např. Baudalaire, Drtikol, Čapek, Rodčenko, Moholy-Nagy, Funke, Teige, Markalous, Chalupecký, Wiškovský, Jírů, Linhart, Zykmund, Cartier-Bresson, Sontagová, Dufek, Birgus, Šmok, Sousedík, Eco, Flusser, Wojnecki a další.

Evžen Sobek - Teoretické práce české fotografické avantgardy – Nejnovějším přírůstkem je učební text, který v roce 2004 představil Evžen Sobek. Jedná se de facto o inovovanou verzí stejnojmenné magisterské diplomové teoretické práce, kterou napsal pod pedagogickým vedením prof. PhDr. Vladimíra Birguse na ITF FPF SU v Opavě v roce 2000. Cca. sedmdesáti stránková skripta chronologicky mapují názory na fotografii a vznik prvních obecných teorií fotografického obrazu v Československu v letech 1918 až 1948, tak jak byly publikovány v československých fotografických periodicích. Jednotlivé texty jsou vzájemně konfrontovány a komentovány v kontextu vývoje československé fotografie meziválečného období tak, aby čtenáři umožnily vytvořit si plastický obraz této epochy. Komentář také sleduje některé paralely s teoretickými pracemi zahraničních autorů, souvislosti s děním na ostatní výtvarné scéně a poukazuje na inspirační vlivy těchto prací na formulování obecných teorií fotografického obrazu v pozdějších letech.

Sylaby 1990-2005

Prakticky od počátku existence Institutu na univerzitní bázi ITF vydává každoročně sylaby – průvodce studiem. Zatímco v letech 1990 – 1992 měly sylaby podobu útlého sešitu nejprve třiceti a později šedesátistránkového formátu menší A5, od roku 1994 se podoba sylabů ustálila ve kvalitně slepovanou brožuru o rozměrech 17x24 cm v rozsahu do 150 stran relativně jednotného grafického a typografického designu. V posledních letech se ustálil také jejich počet, a to z původních 150 kusů na 250.

Sylaby dnes obsahují řadu praktických informací – od základních informací o univerzitě, fakultě a studiu na ITF, přes adresáře a kontaktních informací nejenom na pedagogy, ale i studenty, až po popis studijných programů jednotlivých ročníků, studijní, disciplinární a zkušební řád, harmonogram studijního plánu pro daný rok a další. Velice praktické jsou pak popisy jednotlivých předmětů včetně zadání samostatných úkolů, seznamy doporučené literatury a studijních pramenů.

Drobné katalogy a katalogové listy, ostatní publikace:

- Aleš Kuneš: Fotografie
- Barbora Kuklíková: City v cizím city
- Diplomové práce Institutu tvůrčí fotografie
- Evžen Sobek: Ecce homo
- Frank Horvat: Fotografie módy
- The Group "Milan"
- Grzegorz Klatka: Fotografie
- Jindřich Marco, Karel Cudlín: Izrael 50
- David Boukal, Igor Slavík: Indie
- Institut tvůrčí fotografie: 25/5
- Jan Schejbal: Pasťák
- Jindřich Štreit: Lidé ledkových dolů
- Karel Hájek: Archiv 1925-1978
- Karel Ludwig: Archiv 1939-1948
- Klauzurní práce: Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě
- Krajina studentů ITF
- Martin Parr: Doma i v cizině
- Martin Smékal: Věci a místa
- Pavel Dias: Fotografie
- Piotr Szymon: Fotografie
- René Burri: Jeden svět
- Vojtěch Bartek, Jiří Siostrzonek: Sakrální architektura na Hlučínsku
- Vladimír Kozlík: Obrazy pocitů
- The Women's Eye View
- Zdeněk Tmej: Archiv 1936-2000

9

Studium

Nil potest creari de nihilo.
Nic se nemůže zrodit z ničeho.
| Titus Lucretius Carus |

Bakalářské studium na ITF probíhá standardně po dobu tří let. Absolvent po úspěšném složení závěrečných zkoušek z dějin fotografie, předložení a ohodnocení praktické bakalářské práce sestávající z výstavního souboru a obhájení teoretické bakalářské diplomové práce na předem určené téma, nabývá titul „bakalář“ (BcA.). Získává tak základní vysokoškolskou kvalifikaci ve všech hlavních oblastech výtvarné, reportážní, dokumentární a užité fotografie i historie, teorie a kritiky fotografie. Nejlepší absolventi mohou po složení přijímacích zkoušek pokračovat v následném dvouletém magisterském studiu (MgA.) na ITF nebo na katedře fotografie FAMU.

Absolventi mají současně dobrou šanci na uplatnění především jako profesionální fotografové ve svobodném povolání nebo jako odborní pracovníci ve fotografických studiích, orientovaní na různé druhy užité fotografie. Reportážně a dokumentárně orientovaní absolventi nacházejí uplatnění v redakcích deníků a magazínů. Někteří absolventi se výrazně uplatňují ve volné tvorbě, případně

v pedagogické sféře. Záslužná je pak práce na poli kurátorském nebo v oblasti teorie a historie fotografie.

Přijímací zkouška na kombinované studium oboru tvůrčí fotografie bakalářského stupně probíhá dvoukolově. V prvním kole (talentová zkouška) zájemci o studium zašlou spolu s vyplněnou přihláškou soubor 15 fotografií, který by měl ve vhodném výběru reprezentovat jejich volnou fotografickou tvorbu, dále výtvarně pojatý autoportrét ve stejném formátu a soubor 3 - 5 kusů fotografických ilustrací volně vybraného románu nebo básnické sbírky. Zkušební komise z řad pedagogů ITF posoudí všechny došlé práce, ohodnotí je a sestaví pořadník uchazečů po prvním kole. Zájemci, kteří se v prvním kole přijímacích zkoušek dobře umístili, jsou pozváni ke druhému kolu. Tam se podrobí testům ze základní orientace v dějinách fotografie, fotografické technice, dějinách výtvarného umění a dalších oborů a absolvují ústní pohovory.

A jak vidí přijímací zkoušky a přípravu na ně přímo studenti? Cituji z článku jednoho z čerstvě přijatých – libereckého fotografa Petra Ozogána, který na svých internetových stránkách popsal svou taktiku poté, co se v roce 2005 podruhé hlásil na ITF: *„Výběru fotografií zaslaných na talentové zkoušky je nutné věnovat velkou pozornost. Je to první síto, kterým projde jen zhruba každý pátý zájemce. Celkem se hlásí každý rok orientačně 300 zájemců, talentovými zkouškami přitom projde pouze zhruba 60 zájemců. Kvalita fotografií bývá, jak vyplývá a bodového hodnocení různá. Proto je nutné co nejvíce zaujmout. Z takového množství se těžko vybírá. Je proto nutné co nejvíce zaujmout kvalitou. Je však také nutné pamatovat na to, že fotografie posuzuje několik pedagogů školy nezávisle na sobě. Každý z nich může mít různý vkus, celkově je proto vhodné zaměřit se na výtvarné hledisko. S výběrem fotografií na talentové zkoušky mohou poradit přímo pedagogové školy na konzultaci pořádané vždy v lednu v Opavě. Kdo má o školu opravdu zájem, měl by konzultaci určitě absolvovat. Dozví se určitě mnoho důležitých rad. Bohužel někdy i radu, že je vhodné ještě na sobě dále pracovat a zkusit to až někdy později. I s tím je nutné počítat, že názor na vaše fotky nemusí být zrovna příznivý. Na druhou stranu musíte počítat s tím, že uvidíte i mnoho dobrých fotografií ostatních zájemců. Sami si proto můžete udělat názor na to, jaké máte šance v takové konkurenci na přijetí. Je vhodné vzít si na konzultaci na ukázku co nejvíce dobrých fotografií a obejít co nejvíce pedagogů a vyslechnout jejich názory. Počítejte s tím, že každému se může líbit něco jiného. Může se proto stát, že některý pedagog bude s fotografiemi spokojený, avšak Jindřich Štreit naopak pochvaly moc neuděluje. U něj se můžete dočkat spíše kritiky. Ale i taková kritika je velmi cenná a ukáže vám co se dá zlepšit. Důležité je také výběr témat fotografií. Všeobecný názor je, že větší šanci mají černobílé fotografie typu sociální doku-*

ment. Rozhodně je ale vhodnější předložit jiné téma, které dle svého názoru zvládáte nejlépe, než se snažit zaujmout něčím co nezapadá do vašich zájmů. Počítejte s tím, že s největší pravděpodobností nezaujmou fotografie z exotických Himalájí. Naopak větší šanci budou mít například výtvarně pojaté fotografie obyčejných lidí z ulice i nás doma. Pozor také na volbu tématu. Projít by také nemusely fotografie s rómskou tématikou s odůvodněním, že to je již obehrané téma a těžko se najde něco nového. Fotografie musí být kvalitně zpracované také po řemeslné stránce. Je možné si je sice dát udělat v minilabu, přesto si ale myslím, že s vlastními černobílými fotografiemi můžete mít větší šance. Už proto, že dále na škole se jim nevyhnete a nyní můžete ukázat že jste schopni je kvalitně zpracovat. Rozhodně přitom zapomeňte na RS papíry (variant), potrapte se místo toho s barytovými papíry které budou hodnoceny určitě lépe. Pokud nechcete dávat všechny fotografie černobílé, měli byste takto zpracovat minimálně fotografie ilustrace románu nebo básnické sbírky.

Jak již bylo uvedeno, zasílají se dva tématické okruhy fotografií. Jedním je volná fotografická tvorba, druhým potom ilustrace románu nebo básnické sbírky. Je přitom nutné dbát na to, aby byly fotografie uvedených celků již na první pohled zcela odlišné. Jedná se totiž o záměrné zadání, kdy máte prokázat zda jste schopni zpracovat i jiné téma. Jednou z fotografií, které je nutné zaslat na talentové zkoušky je také autoportrét. Zapomeňte na obyčejnou fotografii typu „já a fotoaparát". Snažte se vymyslet něco nového a originálního. Fotografie by měla vyjadřovat spíše pocity a dojmy o člověku, než přímo jeho obyčejný portrét. Snažte se například zachytit i prostředí, ve kterém žijete, nebo pracujete. Talentové zkoušky jsou první síto, kterým projde jen málokdo. A možná právě proto je nejdůležitější. Pokud neprojdete, máte možnost to zkusit za rok znovu. Takových, kteří uspěli hned na poprvé ale údajně moc nebývá. Nedejte se proto odradit a zkuste to za rok, nebo později jindy znovu. I to se dle mého názoru hodnotí a počítá, protože ukážete že máte o školu opravdu zájem."

Podmínkou přijetí ke studiu v bakalářském a magisterském studijním programu je dosažení úplného středního nebo úplného středního odborného vzdělání. Ke studiu v oblasti umění mohou být přijati také uchazeči s vyšším odborným vzděláním poskytovaným v konzervatořích. Ke studiu v oblasti umění mohou být výjimečně přijati též uchazeči bez dosažení úplného středního nebo úplného středního odborného vzdělání nebo vyššího odborného vzdělání poskytovaného v konzervatořích. Podmínkou přijetí ke studiu v magisterském studijním programu, který navazuje na bakalářsky studijní program, je rovněž řádné ukončení studia v bakalářském studijním programu. S novým zákonem o vysokých školách č. 111/1998 se uděluje absolventům bakalářského a magisterského studia

v uměleckých oborech uděluje akademický titul až po dosažení úplného středního nebo úplného středního odborného vzdělání nebo vyššího odborného vzdělání poskytovaného v konzervatořích.

Výhodou je tzv. nultá konzultace pro zájemce o studium na ITF. Probíhá vždy počátkem kalendářního roku v Opavě. Zde se mohou uchazeči seznámit s krátkým přehledem dějin umění a fotografie, což slouží jako základní orientace k teoretickým přijímacím zkouškám. Současně mohou s přítomnými pedagogy zkonzultovat své práce, případně zkorigovat výběr fotografií pro talentové přijímací řízení.

Program je koncipován jako kombinované studium s pěti třídenními konzultacemi, na nichž probíhají přednášky a semináře, besedy, projekce a výstavy. Mezi jednotlivými konzultacemi, které probíhají v jedno– až tříměsíčních intervalech, studenti zasílají poštou fotografická cvičení příslušným pedagogům k písemným hodnocením a případným korekcím.

Studijní program je rozdělen do dvou částí. První část (6 semestrů) zahrnuje přednášky a cvičení z hlavních oblastí fotografie, jejichž absolvování má posluchačům umožnit dobré profesionální zvládnutí všech potencionálních fotografických úkolů v oblastech krajinářská fotografie, fotografie zátiší, reportážní a dokumentární fotografie, užité a reklamní fotografie, digitální fotografie, portrétu a aktu, fotografie architektury a plastiky, v neposlední řadě však také v oblasti intermediální tvorby. Každý z těchto předmětů obsahuje tři skupiny cvičení a je vždy po dvou semestrech zakončen klasifikací všech cvičení. Vedle toho tříleté bakalářské studium zahrnuje praktická cvičení a přednášky z barevných skladebných postupů (4 semestry), typografie a užité grafiky (4 semestry), technologie fotografie, exponometrie a senzitometrie (2 semestry), skladby fotografického obrazu (6 semestrů), dějin fotografie (6 semestrů), dějin výtvarného umění (6 semestrů), teorie fotografie (2 semestry), aktuální fotografie (6 semestrů), základů sociologie (4 semestry), psychologie umění (2 semestry) a právních otázek fotografie (2 semestry). Do programu výuky pak patří také semináře z kritiky fotografie, interpretační semináře, praktické kurzy práce s velkoformátovým přístrojem, ukázky užití umělého světla ve fotografii a výroba makety fotografické publikace.

Na závěr 1. a 2. ročníku studenti předkládají klauzurní výstavní soubory složené ze své volné tvorby. Bakalářské studium je ukončeno státní závěrečnou zkouškou z dějin fotografie a obhajobou praktické a teoretické části bakalářské diplomové práce. Praktická část bakalářské diplomové práce je tvořena výstavním souborem fotografií nebo maketou fotografické publikace, teoretická práce zpracovává téma z historie či teorie fotografie v rozsahu nejméně 15 stran textu.

Druhá část magisterského studia (4 semestry), určená nejlepším absolventům bakalářského studia, se skládá z obecného základu a z volitelné specializace. Základní povinná část je zaměřena na užitou a reklamní fotografii, počítačovou grafiku, tiskařské techniky, prohloubení znalostí z dějin fotografie a dějin výtvarného umění, poskytnutí základní orientace v dějinách literatury, dějinách filmu, filozofii, politologii a psychologii.

Studenti rovněž rozvíjejí schopnost analyzovat vlastní i cizí fotografie a formulovat vlastní názory a schopnost zpracovávat pramenný materiál a literaturu z dějin fotografie – k tomuto účelu jsou určeny semináře z teorie a kritiky fotografie, seminární práce a teoretická část diplomové práce. Studenti se učí vnímat skutečnost a přemýšlel o ní, poznávat emotivní a výtvarné možnosti tvarů, struktur, světla, kompozice, tonality, atmosféry, tak aby byli schopni vlastní invencí – volbou motivu, světla a kompozice – vyjádřit svou výtvarnou představu a téma.

Ke kvalifikaci současného profesionálního fotografa by však měly patřit i základní znalosti z počítačové grafiky, počítačového zpracování fotografií, typografie, tiskařských technik, autorského práva, proto nechybějí ve studijním programu v širším či užším závěru ani tyto předměty. Ve volitelné specializované části programu si studenti volí podle svého zájmu buď přednášky a cvičení z dokumentární a fotožurnalistické orientace nebo výtvarné a užité fotografie.

Studium je ukončeno státní závěrečnou zkouškou a obhajobou diplomové práce. Státní závěrečná zkouška se skládá z komplexní ústní zkoušky z dějin a teorie fotografie a z obhajoby praktické části a teoretické části diplomové práce. Praktická část diplomové práce je tvořena výstavním souborem nebo maketou fotografické publikace a souborem užitých fotografií ve formě kalendáře, katalogu, prospektu, návrhu fotografické výzdoby interiéru apod. Teoretickou část diplomové práce tvoří historická nebo teoretická studie z oblasti fotografie v rozsahu nejméně 40 stran vlastního textu. Složení a rozsah diplomové práce jsou obdobné jako u diplomových prací z katedry fotografie FAMU.

Podmínkou pro uzavření studia a získání akademického titulu je získání předepsaného počtu kreditů v předepsané skladbě a složení souborných a státních zkoušek do doby dané maximální možnou délkou studia. Základní jednotkou kreditového systému je jeden kredit, který představuje 1/60 průměrné roční zátěže průměrného studenta. Roční studijní plán každého předmětu obsahuje nabídku min. 60 kreditů, které jsou rozděleny na jednotlivé předměty při respektování především časové náročnosti studijních předmětů. Studijní program obsahuje kredity A (povinné předměty), kredity B (volitelné předměty) a kredity C (volně volitelné předměty).

Počet kreditů hodnotí kvantitu nikoliv kvalitu studentovy práce. Ta je hodnocena klasifikační stupnicí, která má čtyři stupně. Za předměty, které si student zapsal a neabsolvoval je, je do váženého studijního průměru započtena známka 4. K postupu do dalšího ročníku je zapotřebí získat 40 kreditů. V průběhu studia musí student získat všechny kredity A (tj. absolvovat povinné předměty). Pokud student nesplní minimální počet, tj. 40 kreditů za rok, přestává být studentem fakulty. V případě, že se studentovi nepodaří absolvovat povinný předmět, může si jej zapsat znovu, ale nejvýše jednou. V tomto systému zcela odpadá tzv. opakování ročníku, známé z nekreditního způsobu studia.

Pro bakalářské studium se standardní délkou studia tři roky, maximální délkou studia pět let, je předepsáno získání 180 kreditů. Pro magisterské studium se standardní délkou studia pět let, maximální délkou studia sedm let, je předepsáno 300 kreditů a pro navazující magisterské studium se standardní délkou studia dva roky, maximální délkou studia čtyři roky, je předepsáno 120 kreditů.

Absolventům studia v bakalářském studijním programu se uděluje akademický titul „bakalář umění“ (ve zkratce „BcA.“ uváděné před jménem). Magisterský studijní program je zaměřen na získání teoretických poznatků založených na soudobém stavu vědeckého poznání, výzkumu a vývoje, na zvládnutí jejich aplikace a na rozvinutí schopností k tvůrčí činnosti; v oblasti umění je zaměřen na náročnou uměleckou přípravu a rozvíjení talentu. Magisterský studijní program navazuje na bakalářský studijní program. Absolventům magisterského studijního programu v oblasti umění se uděluje akademický titul „magistr umění“ (ve zkratce „MgA.“ uváděné před jménem). Absolventům přijatým ke studiu podle § 48 odst. 2 (tj. přijatým bez dosažení úplného středního nebo úplného středního odborného vzdělání nebo vyššího odborného vzdělání poskytovaného v konzervatořích) zákona 111/98 SB. lze udělit akademický titul až po dosažení úplného středního nebo úplného středního odborného vzdělání nebo vyššího odborného vzdělání poskytovaného v konzervatořích. Toto ustanovení se však netýká těch studentů, kteří nastoupili do studia dle zákona 172/1990 Sb. před účinností zákona č. 111/1998 Sb. (před 1. lednem 1999).

Přílohy

Studované předměty a specializace

Stav platný ve školním roce 2005/2006

Bakalářský program - B 8204

Blok TF1/A - Tvůrčí fotografie (kredity A) 1. ročník

kód	název předmětu	pedagog	kredit	ročník
TF0001	Krajinářská fotografie	Pohribný	**6**	1
TF0002	Fotografické zátiší	Kuneš	**6**	1
TF0003	Základy reportážní fotografie	Braný	**6**	1
TF0004	Barevné skladebné postupy I	Pohribný	**4**	1
TF0006	Stavba a skladba fotografického obrazu	Kuneš, Pospěch	**4**	1
TF0055	Technika černobílé fotografie	Velkoborský	**4**	1
TF0009	Dějiny fotografie do roku 1918	Birgus	**5**	1
TF0007	Typografie a užitá grafika	Karlas	**4**	1
TF0011	Dějiny výtvarného umění I	Siostrzonek	**4**	1
TF0013	Výstavní soubor	Birgus + konzul-tant	**6**	1

Blok TF1/B - Tvůrčí fotografie (kredity B) 1. ročník

kód	název předmětu	pedagog	kredit	ročník
TF0008	Základní principy osvětlování	Myška, Stibor	**4**	1
TF0018	Práce s velkoformátovým přístrojem	Mára, Myška	**4**	1
TF0010	Současná fotografie I	Birgus	**2**	1
TF0012	Základy sociologie	Siostrzonek	**2**	1
TF0069	Základy digitální fotografie I	Kuneš, Votýpka	**4**	1

Blok TF1/C - Tvůrčí fotografie (kredity C) 1. ročník

kód	název předmětu	pedagog	kredit	ročník
TF0085	Tvůrčí dílna		**5**	1
TF0094	Fotografický plenér		**1**	1
TF0095	Fotografická exkurze		**1**	1
TF0112	Fotografický projekt		**5**	1

Blok TF2/A - Tvůrčí fotografie (kredity A) 2. ročník

kód	název předmětu	pedagog	kredit	ročník
TF0086	Dokumentární publikace	Štreit	**6**	2
TF0015	Fotografický portrét	Pepe	**6**	2
TF0087	Užitá fotografie I	Myška	**6**	2
TF0080	Barevné skladebné postupy II	Mára	**4**	2
TF0056	Fotografie plastiky a architektury	Stibor	**4**	2

TF0019	Dějiny fotografie 1918 - 1945	Birgus	**5**	2
TF0013	Výstavní soubor	Birgus + konzultant	**6**	2
TF0005	Technologie fotografie, exponometrie a senzitometrie	Velkoborský	**4**	2
TF0088	Typografie a základy počítačové grafiky	Karlas, Bartek	**4**	2
TF0077	Dějiny výtvarného umění II	Siostrzonek	**4**	2
TF0021	Seminář kritiky fotografie	Birgus, Kuneš	**3**	2

Blok TF2/B - Tvůrčí fotografie (kredity B) 2. ročník

kód	název předmětu	pedagog	kredit	ročník
TF0020	Teorie fotografie	Kuneš, Sobek	**2**	2
TF0075	Současná fotografie II	Birgus	**2**	2
TF0028	Práce s elektronickými blesky	Mára, Myška	**4**	2
TF0107	Základy digitální fotografie II	Kuneš, Votýpka	**4**	2

Blok TF2/C - Tvůrčí fotografie (kredity C) 2. ročník

kód	název předmětu	pedagog	kredit	ročník
TF0085	Tvůrčí dílna		**5**	2
TF0094	Fotografický plenér		**1**	2
TF0095	Fotografická exkurze		**1**	2
TF0112	Fotografický projekt		**5**	2

Blok TF3/A - Tvůrčí fotografie (kredity A) 3. ročník

kód	název předmětu	pedagog	kredit	ročník
TF0023	Intermediální tvorba	Kuneš	**6**	3
TF0089	Dokumentární soubor	Podestát	**6**	3
TF0024	Akt	Stibor	**6**	3
TF0057	Módní fotografie I	Pepe	**6**	3
TF0035	Reklamní fotografie I	Pohribný	**6**	3
TF0029	Dějiny fotografie po roce 1945	Birgus	**5**	3
TF0078	Dějiny výtvarného umění III	Štreit, Pospěch	**4**	3
TF0032	Příprava praktické bakalářské práce	Birgus + vedoucí BP	**3**	3
TF0033	Příprava teoretické bakalářské práce	Birgus + vedoucí BP	**3**	3
TF0102	Státní závěrečná zkouška		**0**	3

Blok TF3/B - Tvůrčí fotografie (kredity B) 3. ročník

kód	název předmětu	pedagog	kredit	ročník
TF0031	Počítačová grafika a DTP I	Karlas, Bartek	**5**	3
TF0058	Seminář zonálního systému	Velkoborský	**2**	3
TF0076	Současná fotografie III	Birgus	**2**	3
TF0022	Psychologie umění I	Siostrzonek	**2**	3
TF0108	Fotografie na internetu I	Kubíček	**2**	3

Blok TF3/C - Tvůrčí fotografie (kredity C) 3. ročník

kód	název předmětu	pedagog	kredit	ročník

TF0085	Tvůrčí dílna		**5**	3
TF0094	Fotografický plenér		**1**	3
TF0095	Fotografická exkurze		**1**	3
TF0104	Počítačová archivace dat	Sekanina	**3**	3
TF0112	Fotografický projekt		**5**	3

Navazující magisterské kombinované studium – N 8204

Povinné předměty (kredity A) 4. ročník

kód	název předmětu	pedagog	kredit	ročník
TF0113	Fotografická dílna I	Borgis + OA	**6**	1
TF0049	Fotografická ilustrace	Kuneš	**6**	1
TF0114	Barevná dokumentární fotografie I	Birgus	**6**	1
TF0093	Barevná výtvarná fotografie	Mára	**6**	1
TF0115	Dějiny české a slovenské fotografie 20. století I	Birgus	**5**	1
TF0043	České výtvarné umění 20. století	Pospěch, Štreit	**4**	1
TF0013	Výstavní soubor	konzultant	**6**	1
TF0066	Diplomový teoretický seminář I	Birgus, Kuneš	**4**	1
TF0045	Příprava praktické diplomové práce	ved. dipl. práce	**4**	1
TF0046	Příprava teoretické diplomové práce	ved. dipl. práce	**4**	1
CZJ001	Angličtina	indiv. studium	**0**	1

Povinně volitelné předměty (kredity B) 4. ročník

kód	název předmětu	pedagog	kredit	ročník
TF0092	* Medailon osobnosti	Sobek	**6**	1
TF0038	* Subjektivní dokument I	Podestát	**6**	1
TF0116	* Užitá fotografie II	Mára	**6**	1
TF0117	* Módní fotografie II	Pepe	**6**	1
TF0118	* Tvůrčí digitální fotografie	Kuneš	**6**	1
TF0065	Fotografická technika I	Velkoborský	**3**	1
TF0041	Počítačová grafika a DPT II	Karlas, Bartek	**3**	1
TF0119	Technika digitální fotografie	Votýpka	**4**	1
TF0064	Současná fotografie IV	Birgus	**2**	1
TF0044	Psychologie umění II	Siostrzonek	**2**	1

* Povinný výběr minimálně jednoho předmětu označeného hvězdičkou.

Volně volitelné předměty (kredity C) 4. ročník

kód	název předmětu	pedagog	kredit	ročník
TF0085	Tvůrčí dílna	Birgus + OA	**5**	1
TF0094	Fotografický plenér	Birgus + OA	**1**	1
TF0095	Fotografická exkurze	Birgus + OA	**1**	1
TF0112	Fotografický projekt	Birgus + OA	**5**	1

Povinné předměty (kredity A) 5. ročník

kód	název předmětu	pedagog	kredit	ročník
TF0120	Fotografická dílna II	Birgus + OA	**6**	2
TF0121	Dějiny české a slovenské fotografie 20. století II	Birgus	**5**	2
TF0073	Současné výtvarné umění	Štreit, Pospěch	**4**	2
TF0074	Diplomový teoretický seminář II	Birgus, Kuneš	**2**	2
TF0045	Příprava praktické diplomové práce	Birgus	**6**	2
TF0046	Příprava teoretické diplomové práce	Birgus	**6**	2
CZJ001	Angličtina	indiv. studium	**6**	2
TF0103	Státní závěrečná zkouška		**0**	2

Povinně volitelné předměty (kredity B) 5. ročník

kód	název předmětu	pedagog	kredit	ročník
TF0106	* Akt, figurální detail	Mára	**6**	2
TF0122	* Reklamní fotografie II – Kalendář	Pohribný	**6**	2
TF0123	* Subjektivní dokument II	Podestát	**6**	2
TF0124	* Barevná dokumentární fotografie II	Birgus	**6**	2
TF0125	* Fotografická interpretace architektury	Mára	**6**	2
TF0110	* Dokumentární fotografie a fikce	Sobek	**6**	2
TF0111	* Autoportrét	Pepe	**6**	2
TF0109	Fotografie na internetu II	Kubíček	**4**	2
TF0052	Počítačová úprava fotografie	Karlas, Bartek	**4**	2
TF0097	Aplikovaná digitální fotografie	Kuneš, Votýpka	**4**	2
TF0072	Fotografická technika II	Velkoborský	**2**	2
TF0071	Současná fotografie V	Birgus	**2**	2
TF0053	Přehled dějin filmu	Siostrzonek	**2**	2

* Povinný výběr minimálně dvou předmětů označených hvězdičkou.

Volně volitelné předměty (kredity C) 5. ročník

kód	název předmětu	pedagog	kredit	ročník
TF0085	Tvůrčí dílna	Birgus + OA	**5**	2
TF0094	Fotografický plenér	Birgus + OA	**1**	2
TF0095	Fotografická exkurze	Birgus + OA	**1**	2
TF0112	Fotografický projekt	Birgus + OA	**5**	2

Stav k 20. červnu 2005

Vedoucí:	Prof. PhDr. Vladimír Birgus
Zástupce vedoucího:	odb. as. Mgr. Jiří Siostrzonek
Tajemník:	odb. as. Vojtěch Bartek
Kmenoví pedagogové:	Doc.. Mgr. Aleš Kuneš
	Doc. Mgr. Jindřich Štreit
	odb. as. MgA. Pavel Mára
	odb. as. Mgr. Václav Podestát
	odb. as. Mgr. MgA. Tomáš Pospěch
	Bc. Miroslav Zeman
Externí pedagogové:	odb. as. Mgr. Antonín Braný
	Doc. ak. mal. Otakar Karlas
	BcA. Michal Kubíček
	Miroslav Myška
	MgA. Dita Pepe
	Mgr. Jan Pohribný
	RNDr. Hynek Sekanina
	MgA. ing. Evžen Sobek
	PaedDr. Miloslav Stibor
	Jiří Turek
	RNDr. Petr Velkoborský, CSc.
	MgA. Jiří Votýpka

Bývalí pedagogové Školy výtvarné fotografie, Institutu výtvarné fotografie Svazu českých fotografů a Institutu tvůrčí fotografie *(vyučující před r. 2005)*

Ing. Miroslav Bílek
Ak. mal. Danica Bleyová-Orvanová
Ing. MgA. David Boukal, PhD.
Mgr. Karel Cudlín
Mgr. Tomáš Fassati
Antonín Hinšt

PhDr. Eva Horská

K. O. Hrubý

Mgr. Blanka Chocholová

Ak. mal. Břetislav Janovský

Bohumil Kabourek

PhDr. Alena Lábová

Helena Márová

JUDr. Michal Mazanec

PhDr. Eva Michalíková, CSc.

PhDr. Bohumír Mráz

Doc. PhDr. Alena Nádvorníková, CSc.

RNDr. Vojtěch Sapara

Pavel Šešulka

Prof. Mgr. Ján Šmok

Josef Tichý

Josef Válek

Jaroslav Vávra

Prof. Mgr. Miroslav Vojtěchovský

PhDr. Helena Záškodná, CSc.

Doc. PhDr. Václav Zykmund, CSc.

Bakalářské teoretické diplomové práce

Poř. číslo	Jméno a příjmení	Název práce	Rozsah	Vedoucí	Oponent
Bc-01/93	Ladislav Čevela	Krajinářská fotografie ve sbírce SZM v Opavě po r. 1945	32	Bílek	Bartek
Bc-02/93	Miroslav Černý	Igor Šimko	21+9	Šmok	Kuneš
Bc-03/93	Tomáš Čvančara	Vývoj divadelní fotografie	28+15	Braný	Kuneš
Bc-04/93	Eva Hajšmanová	Věra Caltová	50+20	Fassati	Šmok
Bc-05/93	Jolana Havelková	Funkovo působení v Kolíně		Kuneš	Šmok
Bc-06/93	Martina Klaková	Česká secese ve fotografii	40+22	Braný	Siostrzo-nek
Bc-07/93	Jaroslav Malík	Současná dokumentární fotografie ve fondech SZM v Opavě	25	Bílek	Braný
Bc-08/93	Vladimír Ondračka	Subjektivní dokument ve světové fotografii padesátých let	24+P	Birgus	Štreit
Bc-09/93	Oldřich Pališek	Skupina olomouckých fotografů „DOFO“	23	Stibor	Bílek
Bc-10/93	Luděk Polner	Portrétní fotografie ve sbírce SZM v Opavě po r. 1945	27+7	Borovič-ka	Bílek
Bc-11/93	Karel Pobříslo	Fotografie Alfonse Muchy	25+7	Birgus	Braný
Bc-12/93	Světlana Hudcová	Vilém Reichmann a jeho grafogramy	23+10	Myška	Stibor
Bc-13/93	Zdeněk Skružný	Surrealismus v české fotografii 30. a 40. let	22	Kuneš	Birgus
Bc-14/93	Martin Smékal	Tvůrčí fotografie v Ostravě	31	Bílek	Birgus
Bc-15/93	Zbyněk Ševčík	Sudkova reklamní tvorba a zátiší	26+11	Myška	Šmok
Bc-16/93	Lehel Tóth	Sovietska fotografická avantgarda v 20. a 30. rokoch	27	Birgus	Kuneš
Bc-17/93	Luděk Wünsch	Činnost fotografického oddělení Slezského zemského muzea v Opavě	31+4	Birgus	Štreit
Bc-18/93	Miroslav Zavadil	Vilém Reichmann – makrofotografie	20+27	Myška	Bílek
Bc-19/94	František Diviš	Fotoskupina Oči	24+P	Birgus	Bílek
Bc-20/94	Stanislav Husák	Český fotografický akt po roce 1945	27+27	Birgus	Šmok
Bc-21/94	Jiří Jiroutek	Dílo Ladislava Postupy	32+P	Birgus	Braný
Bc-22/94	Magdalena Pažour-ková	Brněnská meziválečná fotografie		Myška	Birgus
Bc-23/94	Igor Šefr	Obrazové aspekty časopisu Reflex		Birgus	Siostrzo-nek
Bc-24/94	Miloš Uhlíř	Jan Beran – fotografická tvorba	63+11	Myška	Birgus
Bc-25/94	Andrej Zeman	Slovenská dokumentárna fotografia 80. rokov	23+P	Braný	Birgus
Bc-26/94	Irena Armutidisová	Osobnost a dílo K. O. Hrubého	27+49	Myška	Stibor
Bc-27/94	Štefan Gúber	O sobě	42	Siostrzo-nek	Kuneš
Bc-28/94	Milan Kníže	Česká intermediální fotografie 80. a 90. let	50	Birgus	Kuneš
Bc-29/94	Eva Smékalová	Zařazení fotografie do kontextu vizuálního umění	24	Siostrzo-nek	Šmok
Bc-30/94	Petr Turek	Postavení fotografického aktu ve	22	Siostrzo-	Šmok

		společnosti		nek	
Bc-31/95	Antonín Cikánek	Akt v české meziválečné fotografii	22	Birgus	Stibor
Bc-32/95	Ondřej Kocourek	Česká reportážní a dokumentární fotografie 1945–1948	38+39	Birgus	Braný
Bc-33/95	Roman Kubík	Emila Medková	12+6	Chocho-lová	Šmok
Bc-34/95	Maria Śliwa	Fotografie Zofie Rydetové	48	Birgus	Bartek
Bc-35/95	Linda Ulrichová	Výstavy Uměleckoprůmyslového muzea v letech 1970–1948	22+7	Šmok	Braný
Bc-36/95	Jiří Křenek	Střípky ze života a tvorby Jiřího Škocha	33+44	Šmok	Kuneš
Bc-37/96	Jiří Bína	Reklamní kampaně Benettonu	53	Chocho-lová	Siostrzo-nek
Bc-38/96	Petr Karola	Fotografická tvorba Václava Chocho-ly 1939-1952	32+48	Chocho-lová	Šmok
Bc-39/96	Josef Kývala	Česká a slovenská horolezecká foto-grafie po roce 1945	32	Stibor	Bílek
Bc-40/96	Tomáš Macíček	Fotograf Ivo Přeček	29+6	Birgus	Bílek
Bc-41/96	Tomáš Pospěch	České teoretické práce o fotografii z období let 1948-1957	39+9	Kuneš	Birgus
Bc-42/96	Alžběta Procház-ková	Jiří Toman	18+P	Kuneš	Bílek
Bc-43/96	Kateřina Simerová	Svatopluk Sova	21+18	Birgus	Chocholo-vá
Bc-44/96	Michaela Dusíková	Život a dílo Jana Schlemmera	51	Velko-borský	Šmok
Bc-45/96	Vítězslava Ivičičo-vá	Současná česká erotická fotografie	104	Birgus	Kuneš
Bc-46/96	Petr Kožnárek	Fotografická skupina EPOS	23+24	Myška	Bílek
Bc-47/96	Vilém Mikyška	Vývoj české reklamní fotografie (20. – 90. léta 20. století)	17+P	Myška	Birgus
Bc-48/96	Jan Misiarz	Česká fotožurnalistika v období 1957-1969	18+9	Braný	Chocholo-vá
Bc-49/96	Miloslav Smolka	Karel Kašpařík	28+5	Birgus	Šmok
Bc-50/96	Jakub Sobotka	Milena Valušková	79	Birgus	Štreit
Bc-51/96	Jarmila Šimáňová	Dokumentaristé českých vesnic v rumunském Banátu	36+23	Myška	Štreit
Bc-52/96	Marek Vondra	František Kalivoda	63	Birgus	Myška
Bc-53/97	Miroslav Břeský	Fotografové středního Polabí v obdo-bí do konce 60. let 20. Století	35	Birgus	Šmok
Bc-54/97	Pavel Břicháček	Institut výtvarné fotografie Svazu českých fotografů		Borovič-ka	Bartek
Bc-55/97	Sebastian Klocho-vicz	Fotografie Krzysztofa Gieraltowského	37+P	Birgus	Kuneš
Bc-56/97	Josef Knápek	Skupina výtvarné fotografie – PROFIL	28+37	Borovič-ka	Stibor
Bc-57/97	Tomáš Pánek	Současná novinářská fotografie v české republice	101	Birgus	Kuneš
Bc-58/97	Petr Sedlák	Amrotypie, ferrotypie, pannotypie a techniky obdobné	32+P	Velko-borský	Kuneš
Bc-59/97	Jan Schejbal	Česká dokumentární fotografie 90. let 20. století	89+P	Birgus	Braný
Bc-60/97	Karol Skawiński	Fotografie Stefana Wojneckého	47+24	Birgus	Kuneš

Bc-61/97	Eduard Stuchlík	Nová věcnost v české fotografii 20. a 30. let	28+P	Kuneš	Braný
Bc-62/97	Lucie Škvorová	Současná módní fotografie v Čechách	42	Chocholová	Márová
Bc-63/97	Jitka Váňová	Staré fotografické ateliéry v Opavě	38+20	Wünsch	Bartek
Bc-64/97	Petr Vilgus	Fotografie v období protektorátu Čechy a Morava	41+P	Birgus	Chocholová
Bc-65/97	Martin Davidov	Historie zlínské fotografie	15+11	Borovička	Stibor
Bc-66/98	David Hanykýř	Český portrét 90. let	43	Birgus	Borovička
Bc-67/98	Ondřej Kalmán	Obrazové agentury v České republice	69	Chocholová	Mára
Bc-68/98	Stephanie Kiwitt	Goldin Years – Nan Goldinová	38	Birgus	Kuneš
Bc-69/98	Petr Pechman	Fotografie v časopise Mladý svět v letech 1989–97	51	Braný	Birgus
Bc-70/98	Piotr Szymon	Život a dílo Josefa Dandy	43+26	Birgus	Braný
Bc-71/98	Václav Štamfest	Jan Hajn – člen skupiny DOFO	59+38	Stibor	Bílek
Bc-72/98	Daniel Waclawek	Život a dílo Jana Byrtuse	24+P	Borovička	Bartek
Bc-73/98	Jaromír Ernekr	Regionální fotografové Bechyňska	28	Kuneš	Myška
Bc-74/98	Filip Habart	Prvky expresionismu v české fotografii	20+P	Birgus	Kuneš
Bc-75/98	Dita Horsteinerová	Dita Hornsteinerová – fotografie jako forma sebeterapie	38	Borovička	Kuneš
Bc-76/98	Petr Hrubeš	Jan Pohribný, fotograf	29	Velkoborský	Podestát
Bc-77/98	Jakub Chleboun	Amatérské fotografické spolky v Ostravě 1926–1948	28+P	Bartek	Kuneš
Bc-78/98	Kateřina Indrová	Josef Pírka	45+P	Kuneš	Bartek
Bc-79/98	Martin Kouba	České dokumentaristické dílny 80. a 90. let	24+7	Birgus	Podestát
Bc-80/98	Jiří Kudělka	Metodika výuky obrazové skladby na Lidové konzervatoři v Ostravě	44	Siostrzonek	Stibor
Bc-81/98	Alica Marková	Fotografia na škole užitkového výtvarnictva v Košiciach	74	Šmok	Velkoborský
Bc-82/98	Antonín Mikšík	Česká surrealistická fotografie 80. a 90. let	47+12	Kuneš	Myška
Bc-83/98	Vladimír Murtin	Weegee	29+25	Birgus	Štreit
Bc-84/98	Evžen Sobek	Teoretické práce Eugena Wiškovského	22	Birgus	Štreit
Bc-85/98	Jan Světlík	Socialistický realismus v československé publikované fotografii 40. a 50. let	97	Birgus	Šmok
Bc-86/98	Karel Špoutil	Fotografie Prahy třicátých let	88+19	Birgus	Chocholová
Bc-87/98	Jiří Štencek	Naši portrétisté od I. světové války po současnost ve sbírce SZMO	28	Birgus	Borovička
Bc-88/98	Barbora Tomášová	Abstraktní tendence v české fotografii 60. let	42	Kuneš	Bílek
Bc-89/98	Tomáš Veselý	Fotografové v současné české reklamě	24	Mára	Myška
Bc-90/98	Jiří Votýpka	Fotografie Pavla Diase	42+CD	Braný	Chocholová
Bc-91/99	Roman Číž	Fotografia na VŠVU v Bratislavě	39+14	Birgus	Velkobor-

					ský
Bc-92/99	Antonín Gřešek	Plakát a fotografie	28	Chocho-lová	Myška
Bc-93/99	Bohdana Leedero-vá	Sakrální motivy v díle Fr. Drtikola	38+46	Birgus	Podestát
Bc-94/99	Martin Popelář	Lidé Hlučínska 90. let 20. století	71	Birgus	Podestát
Bc-95/99	Pavel Rozsíval	Michal Macků	61	Stibor	Birgus
Bc-96/99	Marek Santarius	Polští fotografové publ. V časopisu ZWORT	61	Bartek	Borovička
Bc-97/99	Jiří Škabrada	Štencův archív	28+10	Chocho-lová	Velkobor-ský
Bc-98/99	Jan Tabery	Josef Bartuška	40	Birgus	Kuneš
Bc-99/99	Vladimír Kozelek	Fedor Gabčan	23+P	Bartek	Podestát
Bc-100/99	Miroslav Němeček	Ján Šmok – dílo a osobnost	40+P	Birgus	Kuneš
Bc-101/99	Miroslav Ottmar	Fotografická tvorba Václava Stratila	38	Kuneš	Siostrzo-nek
Bc-102/99	Martin Plitz	Josef Prošek	35+P	Birgus	Siostrzo-nek
Bc-103/00	Vít Šimánek	Romové před objektivy českých fotografů od 60. let 20. století do současnosti	75	Birgus	Štreit
Bc-104/00	Dušan Tománek	Dva směry módní fotografie v devadesátých letech	24+P	Birgus	Chocholo-vá
Bc-105/00	Ladislav Vavřík	Fotograf Bohuslav Růžička	45+P	Bartek	Stibor
Bc-106/00	Pavel Weber	František Povolný a Fotoskupina pěti	45+P	Myška	Kuneš
Bc-107/00	Robert Žákovič	Fenomén fotografie v Psychiatrické léčebně Bohnice	33	Kuneš	Podestát
Bc-108/00	Mária Hudáková	Fotografie Jána Poláka	21+P	Velko-borský	Braný
Bc-109/00	Lucia Nimcová	Osobnost a dílo Karla Cudlína	40+P	Braný	Podestát
Bc-110/00	Naďa Vášová	Bohumila Bloudilová	30+P	Kuneš	Pospěch
Bc-111/00	Lumír Bechný	Vsetínské fotoateliéry v letech 1839–1948	34+P	Borovič-ka	Stibor
Bc-112/00	David Boukal	Osobnosti českobudějovické fotogra-fie po roce 1960	48+P	Birgus	Kuneš
Bc-113/00	Katarina Hanová	Žena pohledem ženy v 90. letech v české fotografii	45+P	Birgus	Kuneš
Bc-114/00	Miroslav Chlad	Zlín a jeho lidé devadesátých let 20. století	25+P	Štreit	Pospěch
Bc-115/00	Lucie Chramostová	Jan Jindra	50+P	Kuneš	Podestát
Bc-116/00	Kateřina Jochová	Josef Ehm	54	Birgus	Chocholo-vá
Bc-117/00	Jiří Krupka	Karel Hájek	37	Chocho-lová	Podestát
Bc-118/00	Lada Krupková	Vztahy české a sovětské fotografické avantgardy	52	Birgus	Kuneš
Bc-119/00	Michaela Kuzikov-ská	Komunikační proces ve fotografii	35	Siostrzo-nek	Pospěch

Bc-120/00	Martina Trtíková	Skupina VOX	34	Myška	Stibor
Bc-121/00	Martina Marková	Jiří Hanzelka a Miroslav Zikmund	73	Birgus	Siostrzo-nek
Bc-122/00	Pavol Orvan	Olga Bleyová – život a dílo	41	Birgus	Bartek
Bc-123/00	Roman Pavlovič	Pavel Pecha	58+P	Birgus	Kuneš
Bc-124/00	Josef Mirovský	Módní fotografie v Československu v letech 1948–1989	35	Chocho-lová	Pospěch
Bc-125/00	Otmar Petyniak	Královehradecká amatérská fotogra-fie v letech 1945–1989	85	Birgus	Kuneš
Bc-126/00	Pavel Roubal	Fotograf – Rostislav Košťál	24+P	Myška	Bartek
Bc-127/00	František Rusek	Současná fotografie na Liberecku		Branný	Chocholo-vá
Bc-128/01	Lubomír Ančinec	Fotografická tvorba Vladimíra Židlic-kého	46+35	Pospěch	Stibor
Bc-129/01	Iveta Juchelková	Miloslav Stibor, olomoucká fotografie 60. let	37	Myška	Borovička
Bc-130/01	Miroslav Kotěšovec	Karel Kruis, 1851 – 1917	64+CD	Scheufler	Kuneš
Bc-131/01	Tomáš Krásenský	Fotografie a typografie v českém umění	22+3	Karlas	Pospěch
Bc-132/01	Linda Kriegerbec-ková	Fotografie Ericha Einhorna	59+18+C D	Pospěch	Myška
Bc-133/01	Zlatuše Linhartová	Fotografie v Teplicích po druhé světové válce	27	Kuneš	Myška
Bc-134/01	Karel Poneš	Fotografie v Softwarových novinách 90. let	22+10	Myška	Karlas
Bc-135/01	Martin Procházka	Fotografie Josefa Ptáčka	26+19	Kuneš	Chocholo-vá
Bc-136/01	Martin Sklenka	Fotografie Josefa Sklenky a Hany Sklenkové	54+25	Bartek	Braný
Bc-137/01	Matěj Stránský	Varšavské ghetto ve fotografiích	33+35	Kuneš	Pospěch
Bc-138/01	Monika Tomášková	Novinářská fotografie v deníku MF Dnes na přelomu 20. a 21. století	64	Myška	Stibor
Bc-139/01	Petra Váňová	Jiří Jeníček – fotograf, filmař a teoretik	27	Birgus	Kuneš
Bc-140/01	Andrea Velnerová	Václav Zykmund	55+6+9	Myška	Stibor
Bc-141/01	Lenka Zetková	Fotografie v arteterapii	34+11	Siostrzo-nek	Kuneš
Bc-142/02	Petra Benešová	Jan Hudeček	107	Kuneš	Karlas
Bc-143/02	Pavel Čihula	Skupina MOFO – mostečtí fotografové	34+CD	Kuneš	Pospěch
Bc-144/02	Petra Holzbachová	Fotograf Pavel Mára	22+20	Birgus	Kuneš
Bc-145/02	Marek Hrubý	John Heartfield	50+ 44	Birgus	Kuneš
Bc-146/02	Michal Kubíček	10 let Institutu tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě	95 + 42	Birgus	Bartek
Bc-	Vladimír Skýpala	Fotografická skupina Setkání	98	Borovič-	Stibor

147/02				ka	
Bc-148/02	Radovan Adamíček	Veřejné fotografické prezentace na Ostravska devadesátých let	40+CD	Bartek	Pospěch
Bc-149/02	Ivan Bárta	Enrique Stanko Vráz, cestovatel a fotograf	22	Podestát	Braný
Bc-150/02	Magdalena Bartkiewicz	Wojciech Zamecznik a vývoj fotografického plakátu v Polsku	31	Birgus	Karlas
Bc-151/02	Grzegorz Dabrowski	Fotografie gazety	69	Birgus	Kuneš
Bc-152/02	Gabriel Dvořák	Fotografie 90.let v Domě umění města Brna	68+7	Myška	Birgus
Bc-153/02	Markéta Fialová	Dětství – téma žen fotografek	75	Podestát	Pospěch
Bc-154/02	David Háva	Milan Janata	55+CD	Kuneš	Mára
Bc-155/02	Josef Horázný	Fotograf Jiří Turek	80	Birgus	Velkoborský
Bc-156/02	Martin Hrubý	Výtvarné fotografie studentů ITF po roce 1991	60	Birgus	Kuneš
Bc-157/02	Martina Juklová	Zikmund Reach fotograf a sběratel	75	Pospěch	Braný
Bc-158/02	Grzegorz Klatka	Tdeurz Rolke polský dokumentarista	25	Birgus	Štreit
Bc-159/02	Soňa Kochová	Současné trendy v české módní fotografii	45+CD	Mára	Podestát
Bc-160/02	David Kurc	Rudo Prekop, fotograf	30	Kuneš	Pohribný
Bc-161/02	Barbora Novotná	František Vopat – fotograf	45+65	Kuneš	Štreit
Bc-162/02	Kamila Písaříková	POP-ART a fotografie	52	Birgus	Pospěch
Bc-163/02	Lenka Pužmanová	Amatérská fotografie v jižních Čechách po roce 1960	71	Kuneš	Bartek
Bc-164/02	David Raub	Knižní obálky Devětsilu	47	Kuneš	Pospěch
Bc-165/02	Jaromír Santler	Fotografie ve vedení mládeže	45	Kuneš	Siostrzonek
Bc-166/02	Igor Slavík	Miloš Budík – brněnský fotograf	44+7	Myška	Bartek
Bc-167/02	Lucie Steinzová	Barbara Klemm	29	Podestát	Štreit
Bc-168/02	Lenka Šavrdová	Eva Davidová – romská srdce v objektivu	71	Pospěch	Podestát
Bc-169/02	Martin Štěrba	Svědci průmyslového pokroku	64	Bartek	Podestát
Bc-170/02	Vladimír Šulc	Mladí fotografové Ostravska 2000	53+7	Štreit	Pospěch
Bc-171/02	Veronika Trojanová	Česká portrétní fotografie mezi roky 1839 až 1918	40	Birgus	Podestát
Bc-172/02	Petra Zůnová	Dokumentární fotografie na Institutu tvůrčí fotografie na přelomu 2. a 3. tisíciletí	146	Birgus	Podestát
Bc-173/03	Andrzej Górski	Mystická krajina ve fotografiích Stanislava Wóse	32	Jurecki	Birgus
Bc-	Pavel Matela	Jindřich Brok	26	Myška	Velkobor-

174/03					ský
Bc-175/03	Anna Matusiaková	Metafora v české fotografii 40 a 60. let 20. století	40	Kuneš	Pospěch
Bc-176/03	Daniela Dostálková	Kýč ve fotografii	28+P	Pospěch	Kuneš
Bc-177/03	Barbora Fišerová	Motiv zvířat v české fotografii po II. svět. válce	55	Pohribný	Boukal
Bc-178/03	Hana Goldbrichová	Josef Voříšek	48+P	Kuneš	Sobek
Bc-179/03	Přemysl Havlík	Posmrtný portrét ve fotografii	52	Kuneš	Lendelová
Bc-180/03	Radka Kamenická	Umělecká fotografie v pražských galeriích	48	Birgus	Chocholo-vá
Bc-181/03	Petr Konečný	Bratrstvo	47+P	Myška	Pospěch
Bc-182/03	Eva Kořínková	Divadelní fotografie	51	Štreit	Bartek
Bc-183/03	Antonín Kratochvíl	Jef Kratochvíl	33+27	Myška	Štreit
Bc-184/03	Kateřina Malá	Vzah malby a fotografie v české a slovenské poválečné intermediální tvorbě	35	Kuneš	Pospěch
Bc-185/03	Tomáš Mather	Ivo Přeček	21+57	Stibor	Štreit
Bc-186/03	Rafal Milach	Dokumentární fotografie v Horním Slezsku po druhé svět. válce (1945–1980)	34	Birgus	Bartek
Bc-187/03	Emil Pališek	Fotografie v Olomouci 30. a 40. let	42+CD	Myška	Stibor
Bc-188/03	Robert Petr	Konceptuální tendence ve fotografii 70. až 90. let v Čechách	35+P	Kuneš	Pospěch
Bc-189/03	Linda Petrovová	Judita Csáderová	37	Kuneš	Pospěch
Bc-190/03	Laura Piskorová	Tibor Huszár	35+P	Podestát	Pospěch
Bc-191/03	Martin Říha	Počátky fotografické tvorby Jaromíra Funkeho do roku 1924	68	Birgus	Kuneš
Bc-192/03	Klára Stojaníková	Fotografie Miro Švolíka	21+34	Pospěch	Myška
Bc-193/03	Jana Štěpánová	Transgender image a tendence zob-razení v současné fotografii	63	Sokolová	Kuneš
Bc-194/03	Martina Tupá	Milota Havránková	25	Kuneš	Chocholo-vá
Bc-195/03	Jan Vaca	Šlechtic a fotograf Karel Chotek	51+CD	Birgus	Pospěch
Bc-196/03	Tomáš Vodňanský	Fotografie v české samizdatové literatuře 70. a 80. let 20. století	48	Birgus	Pospěch
Bc-197/03	Jan Vrabec	Fotografie města 40. let 20. století	100	Kuneš	Podestát
Bc-198/03	Jaroslav Vraj	Digitální médium v české výtvarné fotografii	34	Pospěch	Kuneš
Bc-199/03	Hana Wawerková	Vývoj české fotografie s tématem dětí po 2. svět. válce	60	Štreit	Pospěch
Bc-200/03	Tomasz Zwyrtek	Současná inscenovaná fotografie	30	Kuneš	Mára

Bc-201/04	Václav Bejtler	Současná česká portrétní fotografie	64	Pospěch	Kuneš
Bc-202/04	Markéta Bendová	Pes v české fotografii	41	Štreit	Boukal
Bc-203/04	Jan Branč	Neostrost ve fotografii	40	Birgus	Velkobor-ský
Bc-204/04	Branislav Boba	Alex Webb	29	Birgus	Podestát
Bc-205/04	Jana Frýdlová	Meziválečná fotografie na grafické škole	32	Birgus	Kuneš
Bc-206/04	Lukáš Garčic	Fotoklub Příbor	46	Bartek	Štreit
Bc-207/04	Petr Hasal	Humor v současné české fotografii	70	Kuneš	Velkobor-ský
Bc-208/04	Jiří Hrdina	Počátky fotografického školství na Ostravsku	42	Bartek	Štreit
Bc-209/04	Hana Kalvachová	Současná česká reportážní fotografie	64	Pospěch	Braný
Bc-210/04	Milan Kessner	Jiří Havel	28	Bartek	Pohribný
Bc-211/04	Tomáš Kubíček	Fotografové a fotoateliéry na Rych-novsku od vynálezu fotografie do 50. let 20. století	33	Pospěch	Stibor
Bc-212/04	Barbora Kuklíková	Česká fotografická ilustrace 20. století	80	Birgus	Kuneš
Bc-213/04	Petr Miškay	Horalé objektivem českých a sloven-ských fotografů	92	Pospěch	Myška
Bc-214/04	Martina Novozám-ská	Vztahy české a německé fotografické avantgardy	64	Birgus	Sobek
Bc-215/04	Lenka Ouřadová	Čtyři generace – Historie a osud ateliéru Ouřada	31	Birgus	Braný
Bc-216/04	Eva Palkovičová	František Krasl	46	Štreit	Bartek
Bc-217/04	Václav Peták	Film a fotografie 1918–1945	42	Birgus	Siostrzo-nek
Bc-218/04	Jiří Pospíšil	Fotografové Západních krkonoš v období do roku 1918	25	Pohribný	Bartek
Bc-219/04	Anna Sielska-Matyasik	Kazimerski Podsadecki – fomontáž pro tisk	31	Kuneš	Pospěch
Bc-220/04	Marek Smělík	Fotografické výstavy Moravské gale-rie v Brně v období 1962–1989	72	Myška	Kuneš
Bc-221/04	Veronika Steimetz	Prof. Robert Häusser	149	Kuneš	Stibor
Bc-222/04	Szymon Szcześniak	Polská modní fotografie	26	Chocho-lová	Pospěch
Bc-223/04	Antonín Válek	Fotografická skupina H-70	77	Bartek	Stibor
Bc-224/04	Irena Vodáková	Jaroslav Krejčí	52	Kuneš	Karlas
Bc-225/04	Alena Zapletalová	Libuše Jarcovjáková	27	Velko-borský	Kuneš
Bc-226/04	Jan Zátorský	Česká novinářská fotografie na pře-lomu 20. a 21. století	20	Pospěch	Braný
Bc-227/04	Renata Zmeškalo-vá	Akt v České fotografii 60. – 80. let 20. století	48	Myška	Stibor

Magisterské teoretické diplomové práce

Poř. číslo	Jméno a příjmení	Název práce	Rozsah	Vedoucí	Oponent
Mgr-01/98	Irena Armutidisová	České sbírky tvůrčí fotografie	63	Myška	Birgus
Mgr-02/98	Michaela Dusíková	Časopis fotografický obzor ve 30. a 40. letech	200	Birgus	Kuneš
Mgr-03/98	Milan Kníže	Němečtí fotografové v předválečném Československu	77	Birgus	Kuneš
Mgr-04/98	Jaroslav Malík	Rudolf Janda	46+15	Myška	Braný
Mgr-05/98	Magdaléna Pažourková	Brněnská fotografie 1939–1989	169	Myška	Birgus
Mgr-06/98	Tomáš Pospěch	Socialisticko-realistické tendence v české fotografii	124+24	Birgus	Kuneš
Mgr-07/98	Jarmila Šimáňová	Česká fotografie náboženských poutí	114	Myška	Velkoborský
MgA-08/99	Jolana Havelková	Fotografická tvorba Rudolfa Sikory	63+30	Velkoborský	Štreit
MgA-09/99	Maria Sliwa	Jerzy Lewczynski	100	Birgus	Bartek
MgA-10/99	Martin Smékal	Fenomén Ostravska jako specifický motiv v české poválečné fotografii	52+44	Birgus	Kuneš
MgA-11/00	Vítězslava Ivičičová	Současná české erotická fotografie	140	Birgus	Kuneš
MgA-12/00	Ondřej Kocourek	Česká reportážní a dokumentární fotografie 1945–1968	75	Birgus	Podestát
MgA-13/00	Evžen Sobek	Teoretické práce české avantgardy	159	Kuneš	Birgus
MgA-14/00	Jiří Votýpka	Fotograf Pavel Dias	76	Braný	Chocholová
MgA-15/00	Tomáš Macíček	Česká krajinářská fotografie 90. let 20. století	94	Birgus	Pohribný
MgA-16/01	Jakub Chleboun	Barevný portrét v české fotografii	49	Pospěch	Mára
MgA-17/01	Jiří Křenek	Fotografie motorismu	54+48	Pohribný	Pospěch
MgA-18/01	Vladimír Murtin	Fotografie v „Leica“ Wetzlaru v letech 1945-1955	70	Bartek	Pospěch
MgA-19/01	Igor Šefr	Skupina Rekrafo	68	Myška	Kuneš
MgA-20/01	Martin Kouba	Kolektivní projekty dokumentární fotografie 80. a 90. let 20. století v České republice	59	Birgus	Podestát
MgA-21/01	Petr Sedlák	Václav Jírů	86+71	Birgus	Kuneš
MgA-22/01	Piotr Szymon	Stanislav Markowski. Fotograf angažovaný.	164	Birgus	Kuneš
MgA-23/01	Karel Špoutil	Fotografie Prahy čtyřicátých let dvacátého století	84	Birgus	Chocholová
MgA-24/01	Barbora Tomášová	Běla Kolářová	63	Pohribný	Štreit
MgA-25/01	Petr Vilgus	Pestrý týden 1926–1945	154+18 a CD	Chocholová	Kuneš
MgA-	Marek Vondra	Fotograf Jiří Horák	64	Myška	Borovička

26/01					
MgA-27/02	Jiří Štencek	Fotograf Otomar Schick	46+307	Pospěch	Bartek
MgA-28/02	David Boukal	Českobudějovická Fotografie po roce 1960	147	Birgus	Kuneš
MgA-29/03	Dita Hornsteinerová	Fotografie – autoterapie	52	Siostrzo-nek	Kuneš
MgA-30/03	Miroslav Němeček	Prof. Ján Šmok – osobnost a dílo	99	Birgus	Kuneš
MgA-31/03	Katarína Hanová	Pohled současných českých fotogra-fek na ženu	87+P	Birgus	Kuneš
MgA-32/03	Kateřina Jochová	Josef Ehm	77	Birgus	Chocholová
MgA-33/03	Naďa Kovaříková	Živnostenská fotografie v Kolíně od počátku do 50. let 20. století	146+P	Pospěch	Havelková
MgA-34/03	Lucia Nimcová	Súčasná ženská fotografia na Sloven-sku	118	Birgus	Pospěch
MgA-35/03	Otmar Petyniak	Hradec Králové – Fotografie 1945–2000	178	Birgus	Podestát
MgA-36/03	Matin Plitz	Fotografické publikace ODEONU	36	Birgus	Sobek
MgA-37/03	Vít Šimánek	Romové v české fotografii od 60. let 20. století do současnosti	105	Birgus	Sobek
MgA-38/03	Tomáš Veselý	Fotografové v současné české rekla-mě	119+P	Birgus	Pohribný
MgA-39/03	Pavel Weber	Po stopách Fotoskupiny pěti	97+P	Myška	Kuneš
MgA-40/04	Miroslav Kotěšovec	Profesor Karel Kruis, fotografie z let 1882–1917 a slavní přátelé K. K.	113	Scheu-fleer	Kuneš
MgA-41/04	Pavel Orvan	Olga Bleyová … tak ako ju vidíme	187	Birgus	Kuneš
MgA-42/04	David Raub	Fotografie na knižních obálkách Devětsilu	126	Birgus	Myška
MgA-43/04	Šavrdová Lenka	Autoakt v české fotografii	113	Birgus	Pospěch

Seznam studentů a absolventů ITF 1990 – 2005

(stav k 1.9.2005)

jméno, příjmení	poznámka
Adam Petr	vyřazen 31.8.1996
Adamíček Radovan	
Adamus Pawel	
Ahneltová Libuše	přerušení studia do 30.9.2005
Ančic Peter	vyřazen pro neplnění úkolů k 10/2002
Ančinec Lubomír	
Andresová Zuzana	
Angelová Gabriela	
Armutidisová Irena, Mgr.	
Balco Andrej, Mgr.	
Bárta Ivan	
Bartkiewicz-Podgórska Magdalena, Bc.	
Bártková Petra	vyřazena pro neplnění úkolů k 10/2002
Bartoš Jan	
Baša Anton	
Bednarska Katarzyna	
Bechný Lumír, Bc.	
Bejtler Václav	
Bendová Markéta,Bc	
Benešová Petra, Bc.	
Beseda Petr	ukončil-nestačil časově plnit úkoly
Best William	
Beznoska Radim	
Biben Zdeněk	zanechal studia 3.5.1996
Biegoń Milan	
Biernacka Sylwia	
Bína Jiří, Bc.	
Bíňovec Radim	FAMU Praha
Bláha Matěj	zanechal studia 2004
Blahoušek Ota	
Blatný Milan	
Blažíček Petr	
Blochová Zuzana	
Boba Branislav	přerušení studia
Botek Josef	

Boukal David, MgA., Ing.	
Branč Jan,Bc.	
Brejšková Daniela	
Brousilová Marie	
Bruner David	
Břeský Miroslav, Bc.	
Břicháček Pavel, Bc.	
Bursíková Markéta	
Casadiová-Pavlíková Vlasta	přerušení studia do 15. 2. 2006
Cenkl Martin	
Cetera Lukáš	
Cibulková Michaela	
Cikánek Antonín, Bc.	
Cikánková Julie	
Ciprian Martin	
Codlová Magdalena	ukončení studia k 31.8.1999
Cónová Magdalena	
Czerniawska Dominika	
Čáp Pavel	
Čáslava Martin	
Čermáková Hana	
Čermáková Lucie	
Černý Miroslav, Mgr.	
Čevela Ladislav, Bc.	
Čihula Pavel	
Číž Roman, Bc.	
Čvančara Tomáš, Bc.	
Dabrowski Grzegorz,Bc.	
Dabrowski Jakub	
Davidov Martin. Bc.	
Dittrich Tomáš	
Diviš František, Bc., JUDr.	
Diviš Jan	
Dohnalová Kateřina	
Dörflová Barbora	
Dosoudil Pavel	vyřazen pro neplnění úkolů
Dostálková Daniela	
Dufek Jan	
Dufek Jaroslav	
Duchková Petra	
Duljevič Maja	
Dusíková Michaela, Mgr.	

Dušák Petr	přerušení 28.7.1997-30.9.1998
Dvorská Ivana	
Dvořák Gabriel, Bc.	
Dwornik Konrad	
Dyntera Jan	
Dziubdziela Jacek	
Erneker Jaromír, Bc.	
Exnarová Alžběta	
Fejklová Veronika	
Fialová Markéta,Bc.	
Fifik Juraj	ukončil 2004
Fischerová Hana	
Fišerová Barbora	přerušení studia
Fleischer Ivan, Ing.	
Fojtík Libor	
Forecki Mariusz	
Fragner Gabriel	
Fremalová Katarína	
Friedmann Richard, Mgr.	přerušení studia do 30.9.2005
Frýdlová Jana,Bc.	
Fuksa Richard	
Fusch Adam	
Galle Tomáš	přijat podruhé
Galle Tomáš	vyřazen pro neplnění úkolů k 10/2002
Garčic Lukáš	
Gebauer Ota	
Gébová Daniela	zanechala studia pro prac. zaneprázdnění
Giba Marcin	
Gola Arkadiusz	
Goldbrichová Hana	
Golikova Anastasia	
Gołuch Krzysztof	
Górski Andrzej, Mgr.	
Grabowiecki Marcin	
Gratz Adam	
Gregor Daniel	
Greguš Ján	
Grósová Kamila	
Groš Vladimír	
Grünwaldová	
Grześ Pawel	
Gřešek Antonín, Bc.	

Gúber Štefan, Bc.	
Gutová Anna	
Habart Filip, Bc.	
Hadam Jakub	
Hajd-Moussa Youcef	vyloučen pro neplnění úkolů
Hajšmanová Eva, Bc.	
Halady Jan	
Hamza Filip	
Handrejch Jan	
Hanová Katarína, Bc.	
Hanychová Agáta	
Hanykýř David, Bc.	
Haratyk Miroslav	
Hardyn Marek	vyřazen pro neplnění úkolů
Hasal Petr, Mgr.	
Hasíková Michaela	
Háva David	
Havelková Jolana, MgA.	
Havlasová Markéta	
Havlík Přemysl	
Helcmanovský Martin	
Herskovič Mikoláš	
Heyda Stanisław	
Hiltawsky Adam	
Hlava Miroslav	přerušení do 30.9.1997
Hofírek David	
Holub Petr	
Holubová Vendula	
Holzbachová Petra, Bc.	
Horák Pavel	
Horázná Jitka	
Horázný Josef, Bc.	zanechal studia 2004
Hordziej Karol	
Horník Jan	
Horník Petr	
Hornsteinerová Dita, MgA.	
Hrbata Zbyněk	
Hrdina Jiří,Bc	
Hrdina Lukáš	zanechal studia 31.8.1999
Hritzová Markéta	
Hrubeš Petr, Bc.	
Hrubý Marek, Ing., Bc.	

Hrubý Martin	
Hubač Róbert	
Hudáková Mária, Bc.	
Hudcová Světlana, Bc.	
Hudeček Alexandr	
Husák Stanislav, Bc., Ing.	
Chlad Miroslav, Bc.	
Chleboun Jakub, MgA.	
Chramostová Lucie, Bc.	
Chytilová Kateřina	
Illík Milan	
Indrová Kateřina, Bc.	
Iskierka Wojciech	
Ivičičová Vítězslava, MgA.	
Jakrlová Hana, Arch.	
Jandourek Filip	
Janoch Pavel	
Janů Karel	ukončení studia k 31.8.1999
Jasiok Vladislav	nedokončil
Javorík Peter	
Jedlička Jan	
Jedlička Tomáš	
Jílková Eliška	
Jirmásek Tomáš	
Jiroutek Jiří, Bc.	
Jochová Kateřina, Bc.	
Jugasová Helena	zanechala
Juchelková Iveta	
Juklová Martina	
Jungrová Alžběta	
Juránek Jan, Ing.	
Kaczmarczyk Boguslaw	
Kaiser Martin	ukončení studia 31.8.19
Kaliberová Irena	přerušení studia
Kaliberová Irena	úmrtí 2004
Kalmán Ondřej, Bc.	ukončení studia k 31.8.1999
Kalusek Tomáš	vyřazen 31.8.1996
Kalvachová Hana,Bc.	
Kamenár Daniel	zanechal studia 10.97
Kamenická Radka,Bc.	
Káňa David	vyřazen pro neplnění úkolů
Kaplanová Eva	

Kaprál Filip	zanechal stud. pro fin.probl. 8.10.97
Káralová Kristýna	ukončení studia k 31.8.1999
Karásek Jiří	ukončení studia k 31.8.1999
Kardasz Adam	vyřazen pro neplnění úkolů
Karola Petr, Bc.	
Kelemen Róbert	vyřazen pro neplnění úkolů
Kessner Milan	
Kincl Martin	vyřazen 31.8.1996
Kiwitt Stephanie, Bc.	ukončení studia k 31.8.1999
Klaková Martina, Bc.	
Klatka Grzegorz, Bc.	
Klepal Tomáš	
Klesnil Svatopluk	
Klimeš Martin	zanechal studia
Klímová Jitka	
Klochovicz Sebastian, Bc.	
Kluiber Luboš	
Knápek Josef, Bc.	
Kníž Vladimír	
Kníže Milan, Mgr.	
Knobloch Robert	zanechal studia k 3.10.1998
Kocián Jaroslav	
Kocourek Ondřej, MgA.	
Kochol Dušan	
Kochová Soňa	
Kolaříková Kamila	
Kolich Tomáš	
Kolmačková Dagmar	přešla na FAMU
Komínek David	
Konečný Petr	
Konvička Jan	
Kopic František	
Kořínková Eva	
Kosař Martin	vyřazen pro neplnění úkolů k 10/2002
Kotěšovec Miroslav, Bc.	
Kouba Martin, MgA.	
Koudela Aleš	vyřazen pro neplnění úkolů
Kovaříková Naďa, Bc.	
Kovářová Kateřina	
Kozelek Vladimír, Bc.	
Kožnárek Petr, Bc.	
Kramarz Andrzej	

Kranjec Vesna	
Krásenský Tomáš	
Krásná Alena	
Kratochvíl Antonín	
Kratochvílová Irena	
Kreissl Daniel	vyřazen 31.8.1996
Krejčová Barbora, Ing. arch.	
Krejčová Eva	nezapsala se na stud. odd.
Kriegerbecková Linda, Bc.	
Kroul Jiří	
Kroupová Daniela	
Kruhlou Dzmitry	
Krupka Jiří, Bc.	
Krupková Lada, Bc.	
Krynytsky Vladimír	
Křenek Jiří, MgA.	
Křepelka Mikuláš	
Kubeš Pavel	
Kubíček Jiří, Ing.	vyřazen 31.8.1996
Kubíček Michal, Bc.	
Kubíček Tomáš	
Kubień Agata	
Kubík Roman, Bc.	
Kudělka Jiří, Bc., Ing.	
Kuklíková Barbora,Bc.	
Kukula Petr	vyřazen pro neplnění úkolů
Kuneš Pavel, Ing.	vyřazen 31.8.1996
Kurc David, Bc.	
Kurel Jan	nedokončil-nové jiné zaměření
Kutaš Slavomír	nenastoupil po přerušení
Kuzikovská Michaela, Bc.	
Kvizda Martin	zanechal
Kyrian David	vyřazen 3.1.1996
Kývala Josef, Bc.	
Lacoentre Julien	
Laktiš Štefan	
Lamačová Dita	
Langer Jan	
Látal Štěpán	
Leederová Bohdana, Bc.	
Lewańska Anna	zanechala
Lexová Andrea	

Liberski Marcin	
Lichá-Zábranská Elena, Ing.	
Linhartová Zlatuše	
Luczak Michal	
Ludvík Tomáš	zanechal
Macek Jiří	
Macíček Tomáš, MgA.	
Mack Daniel	
Mahr Jan, Mgr.	
Macháč David	
Malá Kateřina	
Malík Jaroslav, Mgr.	
Málková Radka	
Malůšek Marek	
Marczuk Andrzej	
Marková Alica, Bc.	
Marková Martina, Bc.	
Maršálek Milan	zakončil stud. 2004
Mášová Petra	
Matela Pavel	
Mather Tomáš	
Matusiaková Anna	
Medková Ivana	ukončení studia k 31.8.1999
Mergental Aleš	
Midriak Roman	
Michalík Zdeněk	
Mikitka Branislav	vyřazen 9.1994
Miklas Miroslav	
Mikoczi Viliam	nespl. opak. povinností k 30.9.1999
Mikšík Antonín, Bc.	
Mikyška Vilém, Bc.	
Milach Rafak, Mgr.	
Mirovský Josef, Bc.	
Misiarz Jan, Bc.	
Miškay Petr	přerušení studia do 16.2.2004
Mizla Dávid	
Moješčíková Kristýna	
Moravcová Jolana	
Morgowicz Anna	
Mrácký Jan	
Mudra Václav	
Müller Dan	

Muránský Martin	nenastoupil po přerušení
Murtin Vladimír, MgA.	
Musilová Kamila	
Nagy Petr	
Nárovec František	
Navara Richard	
Němec Aleš	vyřazen pro neplnění úkolů k 10/2002
Němeček Miroslav, MgA., Ing.	
Němečková Hana	
Neupauer Branislav	
Nievald Jan	přešel na FAMU
Nimcová Lucia, Bc.	
Novák Rostislav	vyřazen 31.8.1996
Nováková Jana	
Novotná Barbora	
Novozámská Martina,Bc.	
Oksentowicz Emilia	
Ondračka Vladimír, Bc.	
Ondruš David	zanechal studia 2004
Ondzik Jozef, Mudr.	vyřazen pro neplnění úkolů
Ondzik Jozef, MUDr.	přijat podruhé
Ortová Pavla	
Orvan Pavol, Bc.	
Orybkiewicz Justyna	
Ottmar Miroslav, Bc.	
Ouřadová Lenka	
Ozogán Peter	
Ožana Jaroslav	ukončení studia k 31.8.1999
Pabián Agata	dlouhodobě v Asii
Pakosta Martin	
Palátová Alena	vyřazena pro neplnění úkolů k 10/2002
Palenta Adam	
Pališek Emil	vyřazen pro neplnění úkolů
Pališek Oldřich, Bc.	
Palkovičová Eva	
Palkovičová Eva,Bc.	
Palusiak Pawel	
Pánek Tomáš, Bc.	
Parkánová Václava	
Pařízek Jan	
Pátý Marcel	
Pavelka Michal	

Pavienský Zbyněk	
Pavlíková Jitka	
Pavlíková Marta	zanechala
Pavlíková Radka	
Pavlovič Roman, Bc.	
Pažourková Magdalena, Mgr.	
Pech Luboš	
Pecháček Roman	
Pecháčková Marika	
Pechman Petr, Bc.	
Peták Václav,Bc.	
Petr Robert	
Petrlík Ondřej	
Petrovová Linda	
Petřina Daniel	
Petyniak Otmar, Bc.	
Písaříková Kamila	
Piskorová Laura,Bc.	
Pitrák Lukáš	přerušení studia
Plánková Alena, Mgr.	
Plešinger David, Ing.	
Plieštik Hynek	
Plitz Martin, Bc.	
Pobříslo Karel, Bc.	
Pohanka Pavel	vyřazen 9.1994
Pokorná Hana	
Pokorný Petr, Ing.	
Poláček Jakub	
Poláček Michal	vyřazen pro neplnění úkolů k 10/2002
Poláková Silvia	
Polanecká Gabriela	přerušení studia do 30. 9. 2005
Poliak Jano	
Pólkosnik Robert	vyřazen
Polner Luděk, Bc.	
Poneš Karel	
Popelář Martin, Bc.	
Popieluch Michal	
Porubán Tomáš	
Pospěch Tomáš Mgr., MgA.	
Pospíšil Jiří	
Prášilová Barbora	zakončení studia 2004
Procházka Lukáš	vyřazen pro neplnění úkolů

Procházka Martin	
Procházková Alžběta, Bc.	
Prokůpek Lukáš	zanechal k 1. 9. 2002
Průžková Kateřina	
Prys Zbyněk	
Puchala Seweryn	
Pužmanová Lenka	
Pytko Agnieszka, Mgr.	
Rasch Jan	
Rašlová Andrea, Mgr.	
Raub David, Bc.	
Reiterová Lenka	
Rendl Miroslav	
Rerych Zdeněk	vyřazen 31.8.1996
Reszko Artur	
Romani Livia	zakončila stud.2004
Rosecká Blanka	
Roubal Pavel, Bc.	
Rozsíval Pavel, Bc.	
Rubešová Alžběta	
Rusek František	neobhájil teoretickou práce
Rusňáková Kateřina	
Řezníčková Klára	
Řičica Josef	
Říha Martin, Bc.	
Sadloňová Jana	
Salač Jiří	
Samková Ludmila, Mgr.	ukončení studia k 31.1.1999
Santarius Marek, Bc.	
Santler Jaromír, Bc.	
Sapák Svatopluk	
Satoriová Jana	
Sedlák Petr, MgA.	
Sekyra Libor	
Shropshiree Jana	
Shutová Alisa	
Schejbal Jan, Bc.	
Schinabek Martin	nenastoupil po přerušení
Schneider Michal	přerušení do 31.1.2000
Schweigerová Veronika	
Siderski Rafal	
Sielska - Matysiak Anna	

Sienkiewicz Wojciech	
Sikula Ondřej	vyřazen pro neplnění úkolů k 10/2002
Simerová Kateřina, Bc.	
Siostrzonková Viktorie	
Sita Michal	
Skalický Vladimír	
Skaličková Gita	
Skálová Gabriela	
Skawiński Karol, Bc.	
Sklenka Martin	
Skružný Zdeněk, Bc.	
Skýpala Vladimír, Bc.	
Slabý Ondřej	vyřazen pro neplněnié úkolů k 10/2002
Sláma Vojtěch	
Slavík Igor, Mgr.	
Śliwa Maria, MgA	
Smejkal Pavel	
Smékal Martin, MgA., Ing.	
Smékalová Eva, Bc.	
Smělík Marek	
Smeykal Karel	vyřazen pro neplnění úkolů
Smolík Václav	vyřazen pro neplnění úkolů
Smolka Miloslav, Bc.	
Sobek Evžen, MgA.	
Sobotka Jakub, Bc.	
Sokalská Magdalena	
Sosna Jiří	
Stavjaník Libor	
Steinerová Petra	zanechala studia k 15. 6. 1999
Steinmetz Veronika, Bc.	
Steinzová Lucie, Bc.	
Stejskalová Michaela	
Stojaník Jaroslav	
Stojaníková Klára	vyřazena pro neplnění úkolů
Stránský Matěj, Bc.	
Strettiová Klára	
Stuchlík Eduard, Bc.	
Supernak Pawel	
Světlík Jan, Bc.	ukončení studia k 31.8.1999
Světnička Lubomír	
Svoboda Jan	
Svobodová Tereza	zanechala studia 2004

Szczesniak Szymon	
Szemző Viktor	
Szewczyk Krzystof	
Szmorag Katarzyna	
Szymon Piotr, MgA.	
Šavrdová Lenka, Bc.	
Šebesta Zdeněk	vyřazen 31.8.1996
Šefr Igor, MgA.	
Ševčík Zbyněk, Bc.	
Šimáček Jiří	vyřazen 9.1993
Šimánek Vít, Bc.	
Šimáňová Jarmila, Mgr.	
Šimurda Petr	
Šipka Tomáš	
Šivic Josef	přerušení studia do 09/2001
Škabrada Jiří, Bc.	
Škraban Jakub	
Škvorová Lucie, Bc.	
Špoutil Karel, MgA.	
Špoutilová Martina, Bc.	
Štamfest Václav, Bc.	ukončení studia k 31.8.1999
Štencek Jiří, MgA.	
Štěpánová Jana	
Štěrba Martin, Bc.	přerušení do 09/2006
Štěrba Pavel	
Štrauch Štefan	
Štursová Kateřina	
Šulc Vladimír	
Švorc Jiří	
Tabery Jan, Bc.	
Tallerová Markéta	nedokončila-z čas.dův./herečka/
Teubalová Jitka	
Thackray Deborah	
Thýn Jiří	ukončení studia k 31.8.1999
Tichý Dalibor	ukončení studia k 31.8.1999
Tichý Tomáš	
Tománek Dušan, Bc.	
Tomášková Monika	
Tomášová Barbora, MgA.	
Tóth Lehel, Bc.	
Trojanová Veronika	
Trtíková Martina, Bc.	

Třešňák Jan	
Třešňák Matěj	
Tuchliński Adam	zanechal
Tupá Martina	
Turecký David	
Turek Petr, Bc. Mgr.	
Turnerová Alice	zanechala studia k 6. 9. 1999
Uhliar Roman, Ing.	
Uhlíř Miloš, Bc.	
Ulrichová Linda, Bc.	
Urban Jaroslav	
Vaca Jan, Bc.	
Vacková Eva	
Válek Antonín, Bc.	
Váňová Jitka, Bc.	
Váňová Petra	
Vašíček Aleš	
Vášová Naďa, Bc.	
Vavroušek Aleš	
Vavřík Ladislav, Bc.	
Večeřová Eva	
Vedra Roman	
Velek Jan	vyřazen pro neplnění úkolů
Velnerová Andrea, Bc.	zanechala studia 2004
Veselý Radomír	
Veselý Tomáš, Bc.	
Veszprémiová Zuzana	
Vicencová Jana	studuje další školu
Vilgus Petr, MgA.	
Vinárková Petra	
Vlčková Tereza	
Vlk Jan	vyřazen pro neplnění úkolů k 10/2002
Vodáková Irena, Mgr.	
Vodička Miloslav	ukončení studia k 31.8.1999
Vodňanský Tomáš, Bc.	
Vogelová Tereza	
Vojtek Lubomír	vyřazen pro neplnění úkolů
Vondra Marek, MgA., Ing.	
Vondrouš Roman	
Vorel Miloš	přerušení do 30.9.2005
Voříšek Martin	
Vostřák Jan	zanechal studia 2004

Votavová Jana	vyřazen 1.1.1996
Votýpka Jiří, MgA.	
Vrabec Jan	
Vraj Jaroslav, Bc.	
Vrtich Tomáš	
Všetiška Zdeněk	vyřazen 31.8.1996
Vyhnálková Dagmar	
Waclawek Daniel, Bc.	
Wawerková Hana	
Weber Pavel, Bc.	
Wišniewski Luboš	
Wojciechowski Lukasz	
Wójcik Aneta	
Wolagiewicz Lukasz	
Wünsch Luděk, Bc.	
Zapletalová Alena	
Zapletalová Veronika, MgA.	vyřazena pro neplnění úkolů
Zátorský Jan, Bc.	
Zavadil Miroslav, Bc.	
Zbořilová Zuzana	
Zeman Andrej, Bc., Ing.	
Zeman Miroslav	
Zemanová Lenka	
Zerzoň Jiří	
Zetková Lenka	
Zezulka Marek	
Zimová Eva	
Zimová Tereza	
Zmeškalová Renata	
Zmítková Zuzana	
Zůnová Petra, Bc.	
Zwyrtek Tomasz	
Žákovič Robert, Bc.	
Žanta Aleš	vyřazen pro neplnění úkoů
Železný Tomáš	
Židlický David	
Žielinská Martina	přerušení studia
Žižka Jiří	
Žuška Marcel	

Periodický tisk

- Eva Horská: Vysvědčení z Institutu výtvarné fotografie; Československá fotografie; 8/1978
- -bir-: Nové perspektivy vzdělávání fotoamatérů; Československá fotografie; 3/1983
- Jan Mašín, Jaromír Rajnoch: Před V. sjezdem Svazu českých fotografů; Československá fotografie; 5/1983
- Rudolf Störzer: IVF SČF aneb nestačí jen stisknout spoušť; Československá fotografie; 4/1985
- Martina Macková: Fotografičtí bakaláři na univerzitě; Moravskoslezský den; 8.7.1994
- Věra Matějů: Institut tvůrčí fotografie; Fotografie–Magazín; 1/1995
- Aleš Kuneš: Potřetí nová jména v Pražském domě fotografie; Denní Telegraf; 26.1.1995
- Ivona Foltysová: Cestovatel s fotoaparátem; Naše Opavsko; 10.3.1995
- (jih): Dokumenty života; Svoboda; 7.4.1995
- Josef Chuchma: Mohutný dokument o hořkosti války; Mladý svět; 23/1995
- Vladimír Birgus: Akreditace magisterského studia oboru tvůrčí fotografie; Noviny Slezské univerzity; 6/1995
- Vladimír Birgus: Hořká léta 1939-1947; Noviny Slezské univerzity; 6/1995
- (if): Experiment v usměrněné instalaci; Naše Opavsko; 2.6.1995
- Vladimír Fekar: Z Edenu mladých fotografů; Region; 13.2.1996
- (mat): Čtvrtstoletá bilance; Hospodářské noviny; 15.2.1996
- Aleš Kuneš: Staronová fotografická škola se představuje; Denní Telegraf; 23.2.1996
- (pal): Dokumentarista Dias zahájil Projekt Zlín; MF DNES; 1.2.1997
- Andrej Bán: Univerzitka; REFLEX; 30.1.1997
- Ivan Augustin: Sakrální architektura na Hlučínsku má i dnes své neodolatelné kouzlo; Zemské noviny; 12.3.1998
- (pes): Lidé byli méně otevření, říká tajemník institutu; MF Dnes; 21.10.1998
- Slávka Červená: Cestovatel Zikmund je nadšen výstavou; Zemské noviny; 26.10.1998
- Dana Drcmánková: Fotografy zaujalo neosobní kouzlo Zlína; MF Dnes; 29.10.1998
- (jih): Tvůrčí fotografie má své zázemí; Svoboda; 13.1.1999

- Renáta Ramazanová: Pohled do tváře současnosti provázený kouzlem okamžiku; Svoboda; 22.3.1999
- Petr Šiřina: Štreit si letí pro cenu; Blesk; 29.9.1999
- Michal Kubíček: Velký projekt vznikal nenápadně; Moravskoslezský den; 2.6.1999
- František Koudelka: překlad projevu - Výstavu diplomových prací studentů Institutu tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě v den 417. výročí založení Julius-Maximilians-Universität Würzburg zahajoval prezident univerzity profesor Theodor Berchem; Noviny Slezské univerzity; 6/1999
- Vojtěch Bartek: První magistři ITF vystavují v indické Bombaji; Noviny Slezské univerzity; 12/1999
- Renáta Ramazanová: Špičkoví tvůrci z regionální školy; Svoboda; 18.12.1999
- Petr Šiřina: Fotografové ve škamnách, Blesk, 31.1.2000
- (jih): Papežské poděkování potěšilo; Svoboda; 7.2.2000
- Monika Čermáková: Přátelé uspořádali Jánu Šmokovi první výstavu, MF Dnes, 16.5.2000
- Vojtěch Bartek: Fotografie je nejrozšířenější koníček na světě; Noviny Slezské univerzity; 6/2000
- (red): O Institutu tvůrčí fotografie je ve světě stále více slyšet, Naše Opavsko, 26.10.2000
- Martin Smékal: Poděkování za přínos fotografii; Svoboda; 31.10.2000
- Michal Kubíček: Dvě výstavy české fotografie v Budapešti/Nejlepší fotografickou knihu sestavil Vladimír Birgus; Noviny Slezské univerzity; 12/2000
- Pavel Mára: 4 z ITF, Ateliér, 3/2001
- jit: Desítka fotografů začala mapovat život Ústečanů, Ústecko, 23.3.2001
- Šárka Nevidalová: Chybějí jen chlebíčky a víno, Svoboda, 31.5.2001
- Bibiana Beňová: Jiří křenek zobrazí proměny periferií, MF Dnes, 19.10.2001
- Vladimír Birgus: Ocenění studentů Institutu tvůrčí fotografie; Noviny Slezské univerzity; 11/2001
- Jiří Falout: Studenti představují fotografie výstavou s názvem Konfrontace, PRÁVO, 10.10.2002
- (hla): Vojtěch Bartek v Galerii Opera, Moravskoslezský deník, 10.10.2002
- (ian): Do druhého kola přijímacích zkoušek jde dvě stě uchazečů, Opavský a Hlučínský Region, 27. 8. 2002
- (ms): Dvanáct fotografů vystavuje v bývalých hornických šatnách a koupelnách, Mladá fronta DNES, 14.9.2002
- Petr Wolf: Vojtěch Bartek, Reflex, 30.10.2002
- Tereza Gavlíková: Bartek se ohlíží za svou letitou prací, Mladá fronta DNES, 11.10.2002
- (hp): Der sensible Blick af Land und Leute, Wetzlaler Neue Zeitung, 3.9.2002
- (an): Pedagodzy fotografii, Gazeta Wyborcza, 2.5.2002

- Marianna Michalowska: Tylko fotografia, ARTeon, 7/2002
- Vladimír Birgus: Výsledky fotografické soutěže Portrét osobnosti, Lidové noviny, 5.10.2002
- Václav Podestát: Zlín a jeho lidé, Ateliér, 4/2002
- (ian): Institut fotografie pečuje i o film, Opavský a Hlučínský Region, 6. 8. 2002
- Zbigniew Tomaszczuk: Profile ´2002, Kwartalnik Fotografia, 9/2002
- Vladimír Onderka: Medailony osobností, které ocenily zastupitelé, Olomoucký den, 31.5.2002
- Michal Kubíček: Nové fotky v Opeře, Mladá fronta DNES, 11.1.2002
- Vladimír Birgus: Institut tvůrčí fotografie se představuje; Noviny Slezské univerzity; 2/2002
- Fotografická publikace roku 2003, fotografie-Magazín, 7/2003
- Daniel Petřina: Fotografické školy dokázaly najít společnou řeč, Lidové noviny, 13.11.2003
- Daniel Petřina: Opavské setkání, Fotografie Magazín, 18.12.2003
- Ivan Augustin: Zájem o studium fotografie rok od roku roste, Noviny Slezské univerzity, 2/2004
- Petr Vilgus: Vladimír Birgus: Číhám na ty správné chvíle, Digi Foto, 5.10.2004
- Josef Chuchma: Nádherný čtvercový svět, Mladá fronta DNES, 6. 11. 2004
- (ian): Fotografický projekt po prvních měsících, Opavský a Hlučínský Region, 13. 7. 2004
- (ian): Tvůrčí fotografie v Hradišti, Opavský a Hlučínský Region, 23. 7. 2004
- Aleš Kuneš: První finalisté Ceny Jaromíra Funkeho, Ateliér, 8. 7. 2004
- Silvie Vondrová: Michal Macků: Fotografiemi pod vlastní povrch reality, Digi Aréna, 13. 4. 2005
- Zpravodajství ČTK

Internet

- www.slu.cz
- www.famu.cz
- www.vsup.cz
- www.vutbr.cz
- www.utb.cz
- www.msmt.cz
- katalog.upm.cz
- www.php-gallery.cz
- www.itf.cz
- www.photorevue.com
- www.czechpressphoto.cz
- www.photorevue.com

- www.evzensobek.com
- www.michal-macku.cz
- www.asociacefotografu.com
- www.brno.cz
- www.fotoaparat.cz
- www.sca-art.cz
- www.cituj.cz
- pes.internet.cz
- www.bertleby.com
- www.fotoreporter.cz

Diplomové práce studentů ITF

- Martin Popelář: Lidé Hlučínska devadesátých let 20. století; bakalářská diplomová práce na ITF FPF SLU; 1999
- Pavel Břicháček: Institut výtvarné fotografie svazu českých fotografů; bakalářská diplomová práce na ITF FPF SLU; 1997
- Petra Zůnová: Dokumentární fotografie na Institutu tvůrčí fotografie na přelomu 2. a 3. tisíciletí; bakalářská dip. práce na ITF FPF SLU; 2002
- Michal Kubíček: 10. let Institutu tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě; bakalářská diplomová práce na ITF FPF SLU; 2002

Oficiální dokumentace

- Prof. RNDr. Martin Černohorský, CSc., Doc. PhDr. Vladimír Birgus: Návrh na zřízení magisterského studia oboru tvůrčí fotografie – podklady pro jednání Akreditační komise vlády ČR (vč. příloh); 1994
- Výroční zprávy Slezské univerzity
- Prof. RNDr. Demeter Krupka, DrSc., Prof. PhDr. Vladimír Birgus: Žádost o prodloužení platnosti akreditace bakalářského studijního programu – podklady pro jednání Akreditační komise vlády ČR (vč. příloh); 2001
- Prof. RNDr. Demeter Krupka, DrSc., Prof. PhDr. Vladimír Birgus: Žádost o prodloužení platnosti akreditace magisterského studijního programu – podklady pro jednání Akreditační komise vlády ČR (vč. příloh); 2001
- Mgr. Václav Podestát: Oponentský posudek fotografického projektu „Lidé Hlučínska 90. let 20. století“; nedatováno
- Zákon o vysokých školách č. 111/1998 Sb. vč. změn provedených zákonem č. 210/2000 Sb. a zákonem 147/2001 Sb.
- Prof. PhDr. Zdeněk Jirásek, CSc, Prof. PhDr. Vladimír Birgus: Žádost o prodloužení platnosti akreditace bakalářského studijního programu – podklady pro jednání Akreditační komise vlády ČR (vč. příloh); 2005
- Prof. PhDr. Zdeněk Jirásek CSs., Prof. PhDr. Vladimír Birgus: Žádost o prodloužení platnosti akreditace magisterského studijního programu – podklady pro jednání Akreditační komise vlády ČR (vč. příloh); 2005

Publikace, katalogy

- Listy o fotografii, Acta Photographica Universitatis Silesianae Opaviensis, ITF; 1994-2001
- Institut tvůrčí fotografie – 5/25; ITF 1996
- Karel Otto Hrubý; katalog; 1996; I. Armutidisová, H. Beránková, M. Myška
- Zlín a jeho lidé devadesátých let 20. století ve fotografiích, ITF 1997
- Listy o fotografii, Acta Photographica Universitatis Silesianae Opaviensis, ITF; 1998
- Lidé Hlučínska devadesátých let 20. století ve fotografiích; ITF 1999
- Z okraje do středu, České Budějovice 2001 – 2003, texty: David Žák 2003, vydalo Občanské sdružení Kyvadlo.
- Encyklopedie českých a slovenských fotografů, ASCO Praha 1993

Ostatní zdroje

- Individuální rozhovory s pedagogy ITF – březen 2001 - květen 2002
- Sylaby IVF a ITF – 1990-2000
- Kronika ITF – 1994-1998
- Dopisy Vladimíra Birguse studentům